

RAPORTUL nr. 3

Perioada de monitorizare: 01.01.2018 – 30.06.2018

MONITORIZAREA TRANSPARENȚEI ACTIVITĂȚII ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE DE NIVELUL II ȘI A UTA GĂGĂUZIA

Publicat la 11 octombrie 2018

Toate drepturile sunt protejate. Conținutul Raportului poate fi utilizat și reprodus în scopuri non-profit și fără acordul prealabil al Asociației Promo-LEX, cu condiția indicării sursei de informație.

Inițiativa de monitorizare a transparenței activității autorităților APL de nivelul II și a UTAG este finanțată de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) în cadrul Programului „Democrație, Transparență și Responsabilitate” (august 2016 – iulie 2019).

Opiniile exprimate în rapoartele publice ale Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

CUPRINS

INTRODUCERE	4
METODOLOGIA DE OBSERVARE	5
REZUMAT	7
I.COMUNICAREA DINTRE AUTORITĂȚILE APL ȘI PĂRȚILE INTERESATE ÎN PROCESUL DECIZIONAL	11
II. CONFORMITATEA CONȚINUTULUI PAGINILOR WEB ALE AUTORITĂȚILOR APL CU LEGISLAȚIA ÎN DOMENIU LA CAPITOLUL TRANSPARENȚĂ DECIZIONALĂ.....	20
III. ATITUDINEA APL FAȚĂ DE SOLICITAREA DE INFORMAȚIE CU CARACTER OFICIAL	26
IV. GRADUL DE TRANSPARENȚĂ A PROCESULUI DE PREGĂTIRE ȘI DESFĂȘURARE A ȘEDINȚELOR AUTORITĂȚILOR DELIBERATIVE ALE APL.....	28
V. ASPECTE ALE INTEGRITĂȚII PROFESIONALE	38
VI. TRANSPARENȚA CONCURSURILOR PENTRU OCUPAREA FUNCȚIEI PUBLICE	43
VII. TRANSPARENȚA PROCEDURILOR DE ACHIZIȚII PUBLICE	47
RECOMANDĂRI.....	57
LISTA DE ABREVIERI.....	60
ANEXE.....	61

INTRODUCERE

Asociația Promo-LEX este o organizație neguvernamentală, non-profit și apolitică, ce urmărește beneficiul public și își desfășoară activitatea în conformitate cu legislația în vigoare a Republicii Moldova (RM). Misiunea Asociației Promo-LEX este de a contribui la dezvoltarea democrației în RM prin promovarea și apărarea drepturilor omului, monitorizarea proceselor democratice și consolidarea societății civile.

În vederea realizării prevederilor statutare, în perioada august 2016 – iulie 2019, Asociația Promo-LEX implementează Programul „Democrație, Transparență și Responsabilitate”, cu susținerea financiară a Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Unul din proiectele Programului prevede monitorizarea activității autorităților administrației publice locale (APL) de nivelul II și a unității teritoriale autonome Găgăuzia (UTAG) din perspectiva transparenței în procesul decizional, conflictului de interese și a procesului de bugetare participativă la nivel local, pentru anii 2017-2019. Obiectivele acestuia se încadrează plenar și armonios în misiunea Asociației Promo-LEX de monitorizare a proceselor democratice.

Autoritățile locale reprezintă o verigă importantă a procesului decizional național, fiind mai aproape de cetățeni și cunoscându-le mai bine necesitățile. Transparența procesului decizional la nivel local și accesul la informație cu caracter oficial este un aspect necesar în asigurarea eficienței procesului de elaborare a deciziilor, a legalității și legitimității autorităților implicate. Atenția acordată în mod specific autorităților de nivelul administrativ II și UTAG rezultă din abordarea insuficientă a transparenței activității acestora în cadrul sistemului administrației publice din Moldova.

Monitorizarea civică a activității autorităților administrației publice este necesară și benefică în virtutea misiunii generale de îmbunătățire a calității proceselor administrative decizionale și responsabilizarea actorilor implicați. În acest sens, în elaborarea rapoartelor de monitorizare a transparenței activității APL de nivelul II și UTAG s-a ținut cont și de experiența altor asociații obștești în domeniul monitorizării proceselor decizionale din cadrul administrației publice din RM.

Raportul nr.3 de monitorizare a transparenței activității APL de nivelul II și UTAG din RM pentru perioada 01.01.2018 – 30.06.2018 este al treilea document din șirul de 5 Rapoarte planificate a fi elaborate pe parcursul anilor 2017-2019.

Rapoartele de monitorizare a transparenței activității administrațiilor publice au misiunea de a verifica conformitatea gradului de transparență a proceselor decizionale derulate de către APL de nivelul II și UTAG cu prevederile legale în domeniu, precum și corespunderea acestora cu documentele de politici și acțiunile asumate de către autoritățile publice.

Rapoartele sunt elaborate de către echipa centrală a Asociației Promo-LEX, Programul de Monitorizare a Proceselor Democratice, în baza constatărilor raportate de monitori cu privire la activitatea tuturor actorilor implicați în procesul decizional la nivelul administrativ II și UTAG: autoritățile publice, mass-media locală și regională, organizații ale societății civile, lideri de opinie locali etc.

METODOLOGIA DE OBSERVARE

Metodologia de monitorizare a transparenței activității autorităților APL II și UTAG stabilește și reglementează cadrul metodic, obiectul monitorizării, părțile implicate, durata și procedurile de monitorizare a transparenței în procesul decizional, a conflictului de interese și a procesului de bugetare, inclusiv bugetarea participativă, la nivelul administrativ pentru anii 2017-2019. Metodologia presupune monitorizarea continuă a instituțiilor și procedurilor de funcționare ale acestora cu prezentarea semestrială a rapoartelor publice.

Următoarele autorități au constituit obiectul monitorizării:

a. autorități deliberative și reprezentative: consiliile raionale, consiliile municipale (Bălți și Chișinău), Adunarea Populară a Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia (UTAG);

b. autorități executive: Președintele raionului, Primarul general al mun. Chișinău, Primarul mun. Bălți, Guvernatorul UTAG.

Din cele expuse, se observă că au fost supuse monitorizării nu doar autoritățile publice raionale ale RM, dar și cele ale municipiilor Bălți și Chișinău (care, de asemenea, se încadrează în nivelul administrativ II), precum și Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia (UTAG). *Conștientizând existența diferențelor în ceea ce privește atribuțiile autorităților publice din respectivele unități administrative și autonome, în cadrul rapoartelor de monitorizare, autorii au considerat util și rațional să utilizeze o sintagmă de sinteză – APL (administrația publică locală) pentru a desemna administrațiile raionale (32 UAT), municipale (2 UAT) și unitatea cu statut juridic special – UTAG.* Unificarea este justificată și de faptul că drept obiect de studiu nu sunt competențele și atribuțiile autorităților, ci gradul de transparență în activitatea lor, cerințele fiind generice la acest capitol pentru toate autoritățile publice nominalizate.

Un rol important în efectuarea monitorizării a avut-o consultarea părților interesate privind activitatea autorităților APL. În sensul prezentei metodologii, prin părți interesate se are în vedere cetățenii, lideri locali de opinie, asociațiile constituite în conformitate cu legea, mass-media, alte persoane juridice de drept privat care sunt afectate sau ar putea fi afectate de adoptarea deciziei și care se pot implica și influența procesul decizional. În baza acordului benevol, au fost intervievați și, respectiv, consultată opinia a 105 persoane din toate regiunile monitorizate, care au reprezentat diferite organizații, asociații obștești, mass-media, agenți economici și activiști civici.

În vederea realizării obiectivelor de monitorizare a APL, au fost identificate și fixate următoarele direcții:

- evaluarea calității comunicării dintre părțile interesate și autoritățile vizate în procesul decizional;
- analiza conformității conținutului paginilor web ale autorităților la capitolul "transparență" decizională cu legislația în domeniu;
- identificarea atitudinii APL în raport cu solicitările de furnizare a informației cu caracter oficial;
- elucidarea gradului de transparență a procesului de pregătire și realizare a ședințelor autorităților reprezentative și deliberative;
- evaluarea transparenței procesului bugetar, inclusiv aspecte de bugetare participativă;
- transparența concursurilor pentru ocuparea funcției publice;
- elucidarea subiectului integrității profesionale și a conflictului de interese;
- observarea gradului de transparență a procedurilor de achiziții publice și licitații;
- percepția presupuselor cazuri de utilizare abuzivă a resurselor administrative în contextul activității consilierilor raionali/municipali/deputaților Adunării Populare.

Cadrul legal ce reglementează obiectul cercetării include un șir de acte normative (a se vedea Anexa 1), printre care am evidențiat: Legea nr. 239 din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, Legea nr. 982 din 11 mai 2000 privind accesul la informație și Legea nr. 436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală.

Monitorizarea activității APL din perspectiva prezentei Metodologii presupune colectarea și prelucrarea informațiilor calitative și cantitative prin intermediul unor metode/instrumente de lucru prestabilite:

- analiza cadrului legal;
- interviuri cu reprezentanții APL și ai părților interesate (identificarea percepției);
- observarea directă;
- monitorizarea ședințelor autorităților reprezentative și deliberative;
- scanarea paginilor web ale autorităților publice monitorizate, precum și ale altor instituții publice, la necesitate;
- etc.

Monitorizarea gradului de transparență a proceselor de luare a deciziilor este realizată de către coordonatorul național și cei 5 coordonatori regionali ai Asociației Promo-LEX¹ cu statut de monitori, asistați, la necesitate, de către voluntarii Promo-LEX din UAT respective (a se vedea Anexa 2). Monitorii implicați în activitate au semnat un Cod de Conduită al observatorilor similar celui asumat în campaniile electorale².

Datele cantitative și calitative identificate sunt stocate pe o platformă web de colectare și, respectiv, de raportare a informației către echipa centrală, care le prelucrează în vederea elaborării unui raport de monitorizare. Platforma web de raportare este elaborată și gestionată de către Promo-LEX.

Monitorizarea de către Asociația Promo-LEX a transparenței decizionale în activitatea APL este finanțată de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Opiniile exprimate în rapoartele publice Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

¹ Divizarea teritoriului Republicii Moldova în regiuni de monitorizare s-a efectuat în baza unei proprii metodologii a Asociației Promo-LEX, conform amplasării oficiilor teritoriale și raioanelor de care este responsabil fiecare coordonator regional.

² <https://promolex.md/4689-codul-de-conduita-al-observatorilor-electorali-promo-lex/>

REZUMAT

Raportul este elaborat de către echipa centrală a Asociației Promo-LEX în baza analizei formularelor de raportare completate de monitori pentru perioada 1 ianuarie – 30 iunie 2018, și anume: 35 formulare de monitorizare generală; 112 formulare de monitorizare a ședințelor autorităților reprezentative și deliberative; 35 formulare de interviu a reprezentanților APL și 105 formulare de interviu a părților interesate.

Pentru perioada de monitorizare vizată în Raportul 3 rămâne valabilă concluzia privind insuficienta respectare prevederilor legale ce țin de transparența procesului decizional de către APL II. Simultan apreciem, că raportat la rezultatele anterioare ale monitorizării, sunt constatate anumite tendințe pozitive (de exemplu, publicarea de către un număr mai mare de autorități a proiectelor de decizii/deciziile și materialele aferente acestora, publicarea codului instituțional de etică etc.)

Analizând cauzele situației monitorizate, suntem de acord cu funcționarii APL și cu reprezentanții societății civile din UAT monitorizate, care consideră că problema este una de sistem și se referă la incertitudinile legate de politica statului în relație cu APL II (acoperirea financiară a competențelor, durabilitatea organizării administrativ-teritoriale etc.). În același timp, considerăm că un șir de acțiuni de asigurare a transparenței nu necesită resurse financiare considerabile și țin doar de voința factorilor decizionali (de exemplu, plasarea numărului de telefon anticorupție pe pagina web a APL II sau adatelor persoanei responsabile de modulul anticorupție).

Sinteza calității **comunicării dintre autoritățile APL și părțile interesate în procesul decizional** permite de a concluziona că canalele on-line de comunicare continuă să fie cele mai solicitate de către cetățeni în intenția lor de a se informa despre activitatea APL II, ba chiar să înregistreze o continuă creștere, în special fiind vorba de rețelele sociale (+17.14%) față de semestrul II 2017. Conform datelor Raportului nr.3, atât APL cât și părțile interesate preferă sursele mediului online (pagina web, rețelele sociale și poșta electronică) în mediu în proporție de 89,52% și respectiv 62,54%. Mass media „tradițională,, (TV, ziare, radio) ocupă locul secund în preferințele de comunicare a părților interesate cu o proporție de 25,08%.

La capitolul *consultărilor publice*, mecanismul cel mai des utilizat în primul semestru al anului 2018 au fost desfășurarea audierilor publice (însă cu o scădere de 17,15% față de semestrul precedent), precum și solicitarea opiniilor organizațiilor societății civile, experților (cu o creștere de 11.42% față de perioada de referință precedentă). De asemenea, comparativ cu perioada precedentă, a scăzut numărul persoanelor implicate în consultări de la 32,38% la 22,85%. Printre motivele neimplicării în consultări publice au fost menționate lipsa organizării acestora (18,51%) sau lipsa informării/invitației (14,81%). Prin urmare, reiterăm necesitatea unui mecanism instituționalizat de informare direcționată la nivel de APL II a părților interesate în ceea ce privește problemele de profil ale acestora.

Din perspectiva *accesibilității sediilor APL*, constatăm lipsa în continuare a unor facilități precum odaie special amenajată pentru mame cu copii și WC prietenos persoanelor cu necesități speciale. Respectiv, sunt create impedimente în implicarea unor categorii de populație (mame cu copii, persoane cu necesități speciale) în procesele decizionale și celor de consultare publică. Pe de altă parte, comparativ cu semestrul II 2017, a crescut accesibilitatea clădirilor APL din perspectiva dotării acestora cu rampe de acces (25 din 35) și existența unui număr suficient de scaune pe holuri (25 din 35). Aceste progrese minore sunt încurajatoare și demonstrează că cu eforturi minime participarea unor categorii de persoane la procese decizionale de interes public poate fi facilitată.

Generalizând performanțele APL la capitolul comunicării cu părțile interesate pentru fiecare indicator, constatăm că pentru semestrul I 2018, APL Soroca, Drochia și Edineț au înregistrat cel mai mare scor.

În privința **conformității conținutului paginilor web ale APL la capitolul transparență decizională cu prevederile legale în domeniu** constatăm în continuare existența unui grad scăzut al conformității conținutului paginilor web ale APL la capitolul transparență decizională. Printre aspectele pozitive accentuăm că 89% din APL au publicat proiectele de decizii/deciziile și materialele aferente acestora. A crescut, fie și nesemnificativ, numărul APL ce au publicat sinteza recomandărilor.

De cealaltă parte, în cazul a 74% din APL nu este respectată prevederea privind aprobarea și publicarea regulilor interne privind asigurarea transparenței decizionale, în cazul a 89% nu au publicate datele de contact ale persoanei responsabile de procesul decizional, 80% nu aprobă și publică programele (trimestriale/anuale) de elaborare a proiectelor de decizii, 89% nu publică anunțurile privind inițierea elaborării proiectelor de decizii. Obligațiunea privind publicarea anunțurilor de desfășurare a consultărilor publice este neglijată de 69% din APL, iar rezultatele consultărilor publice (sinteza recomandărilor recepționate de la părțile interesate) sunt publicate de doar 17% din APL. Doar 34% din APL asigură elaborarea și publicarea rapoartelor anuale privind transparența procesului decizional.

Analiza rezultatelor per APL demonstrează că cele mai bune rezultate în ceea ce privește conformitatea conținutului paginilor web ale APL la capitolul transparență decizională, sunt înregistrate de autoritățile din r. Strășeni, r. Rîșcani, mun. Bălți și r. Cahul. La extrema opusă – cu cele mai slabe rezultate, sunt APL din r. Briceni, r. Călărași, r. Nisporeni și r. Ialoveni.

În vederea identificării **atitudinii APL față de solicitarea de informație cu caracter oficial**, în cadrul exercițiului de monitorizare, au fost expediate către furnizorii de informații în persoana APL un număr de 35 de solicitări privind accesul la informații cu caracter oficial. În 20 cazuri (57,14%) răspunsurile complete au parvenit în termene legale, ceea ce reprezintă o creștere dublă comparativ cu perioada precedentă de monitorizare. Pe de cealaltă parte, în 6 cazuri (17,14%) nu a existat vreun răspuns la solicitarea de acces la informație. Acestea se referă la APL din Rezina, Sîngerei, Taraclia, mun. Chișinău și Anenii Noi.

Concluzionând asupra celor constatate în urma **monitorizării gradului de transparență a procesului de pregătire și desfășurare a ședințelor autorităților deliberative ale APL II**, trebuie să remarcăm că, în mare parte, sunt respectate prevederile legale în domeniu. Conform monitorilor Promo-LEX, în semestrul I 2018, autoritățile deliberative ale APL s-au întrunit în cel puțin 112 de ședințe, față de cele 160 din semestrul precedent, (dintre care 108 deliberative, 63 ședințe ordinare și 49 ședințe extraordinare). Toate ședințele au fost accesibile monitorizării de către Promo-LEX.

Plasarea anunțurilor s-a efectuat, prioritar pe pagina web (76,79%), însă comparativ cu semestrul II 2017, a crescut rata de publicare a anunțurilor pe panoul informativ (+15,09%) și în mass-media (+14,11%). De asemenea, constatăm că plasarea anunțurilor în mass-media (36,61%) este mai puțin populară, deși aceasta reprezintă una dintre sursele de comunicare și informare preferate de părțile interesate. Termenul de 3 zile lucrătoare de plasare a anunțului a fost respectat în cazul a 98 ședințe (87,5%), ceea ce reprezintă o creștere cu 9,37% față de perioada precedentă de monitorizare.

Situația a rămas relativ stabilă la capitolul numărului de ședințe, după care consiliile au făcut publice deciziile adoptate. Deciziile au fost făcute publice doar în cazul a 91 (84,25%) ședințe deliberative (din 108). Printre APL care nu au publicat deciziile ședințelor se numără: Șoldănești, Glodeni, Drochia, Dondușeni, Briceni, Cimișlia, Nisporeni, Călărași și Ialoveni.

Cu regret, continuă să fie organizate ședințe cu subiecte incluse spre examinare pe ordinea de zi în regim de urgență și în care publicul, contrar normelor legale, nu a fost informat despre necesitatea includerii și adoptării unor decizii în regim de urgență - 5 ședințe (4,62%). Printre APL care nu au respectat aceste prevederi legale se numără mun. Bălți (2 ședințe), Nisporeni, Hîncești și Orhei (câte 1 ședință fiecare).

Asociația Promo-LEX apreciază și salută transmiterea live a ședințelor autorităților deliberative de nivelul II, considerând acesta un element de maximă transparență a procesului decizional. Deși este un procedeu relativ nou pentru Republica Moldova, 29,46% din ședințe în perioada monitorizată au fost transmise în direct fie prin intermediul portalurilor online, fie live pe TV. Printre APL care folosesc pe larg transmisiunea live se numără: Fălești, mun. Bălți, Soroca, UTA Găgăuzia, Drochia, și mun. Chișinău (toate ședințele au fost transmise live).

Generalizând performanțele APL la capitolul transparenței ședințelor, constatăm că pentru semestrul I 2018, APL mun. Bălți a înregistrat cel mai mare scor.

Monitorizarea gradului de **asigurare a transparenței activității autorităților publice locale, din perspectiva integrității profesionale**, s-a realizat în baza a 6 indicatori. La 5 dintre acești indicatori (existența unui Cod de etică instituțional; publicarea CV-urilor conducătorilor autorităților monitorizate; publicarea declarației de avere și interese personale pe pagina ANI; existența planului de integritate instituțional; existența liniei telefonice specializate anticorupție și/sau de informare) s-au înregistrat evoluții pozitive în medie de +16%. Cea mai mare creștere (+31,42%) a fost înregistrată la capitolul publicării CV-urilor conducătorilor APL pe pagina web.

Printre APL care au înregistrat cel mai bun scor la capitolul indicatorilor de integritate se numără: Leova, Telenești și mun. Bălți. La polul opus se află: Soroca, Ialoveni, Hîncești, Drochia, Edineț.

Rămâne alarmantă situația la capitolul plasarea pe pagina web a informației privind persoana responsabilă de modul anticorupție. Nici un APL nu s-a conformat acestei prevederi legale. Tabloul este îngrijorător și la capitolul existenței liniilor telefonice anticorupție și a planului de integritate instituțională. Or, aceste cerințe sunt obligatorii conform normelor legale existente și anume a prevederilor HG nr. 188 privind conținutul paginilor web ale APL. În același timp, conștientizăm capacitățile reduse ale APL de a face față numărului de cerințe legale în domeniu și apreciem tendința pozitivă, înregistrată în semestrul I 2018, întru racordarea la criteriile de integritate.

Asociația Promo-LEX constată o stare moderat pozitivă la compartimentul **transparența concursurilor pentru ocuparea funcției publice**. Autoritățile APL care au indicat organizarea concursurilor, conform monitorilor, au respectat în marea lor majoritate condițiile de publicitate a concursului. Apreciam că toate APL au plasat anunțul și condițiile concursurilor pe pagina web (100%). În același timp, plasarea pe panouri informative a fost respectată de 93,10%, mai gravă fiind situația cu plasarea acestora pe panoul guvernamental al funcțiilor publice – doar 4 (13,79%) administrații din 29. Astfel, per total, deducem că doar 3 (10,34%) administrații (UTA Găgăuzia, Cimișlia și Dubăsari) din 29 care au organizat concursuri au respectat cerințele legale privind transparența angajării și au afișat anunțurile și condițiile pe toate cele 3 căi de informare obligatorii și adițional în mass-media regională.

De asemenea, apreciem drept pozitivă folosirea mass-mediei pentru diseminarea informației privind organizarea concursurilor – 24 APL (92,30%) din 29 care au organizat concursuri au folosit acest instrument. Astfel, putem deduce că APL preferă să utilizeze acele instrumente de diseminare (pagina web, mass-media) care sunt mai des folosite de publicul larg.

Cu privire la transparența procesului de achiziții publice, Asociația Promo-LEX deduce că nivelul constat al transparenței procesului de achiziții APL se datorează informației publicate de Agenția Achiziții Publice. Site-urile oficiale ale APL asigură un nivel scăzut al transparenței procesului de achiziții, aceasta rezumându-se la publicarea Planurilor de achiziție – 91,43% (32 APL) și anunțurilor/invitațiilor de participare la procesul de achiziții – 71,43% (25 APL). În plus, doar 40% din APL (14) publică pe site-urile oficiale dările de seamă privind achizițiile publice de valoare mică și, respectiv, rapoartele trimestriale/semestriale și anuale privind monitorizarea executării contractelor de achiziție publică – 31,42% (11 APL). Totuși, comparativ cu semestrul II 2017, constatăm o creștere a numărului de APL care s-au conformat prevederilor legale pe subiectul transparențe achizițiilor publice.

Concomitent, Asociația Promo-LEX constată un grad înalt de atribuire a contractelor de achiziție în baza unui număr foarte mic de oferte participante la concurs, fapt ce nu asigură o concurență eficientă în procesul de achiziții. Astfel, 14,34% din contractele de achiziție (valoarea totală - 147 mln. lei) semnate de APL, au fost semnate în baza unei singure oferte participante la concurs (un singur agent economic a înaintat oferta).

În cadrul Raportului nr. 3 am generalizat datele dezagregate pe APL în intenția de a scoate în evidență autoritățile cu cele mai frecvente bune practici în domeniu. Analiza respectivă este reflectată în Anexa 14 și prezintă o imagine, conform căreia pentru semestrul I al anului 2018 autoritățile publice locale de nivelul II cu cele mai mari performanțe în domeniul asigurării transparenței decizionale sunt cele din mun. Bălți, Soroca și Rîșcani.

Anexa însumează performanțele APL per fiecare capitol supus monitorizării. La fel, pentru fiecare capitol s-au luat în calcul performanțele maxime a cel puțin 3 APL (în cazul capitolului integrității și solicitării de informații au fost identificate 8 și respectiv 19 APL cu cel mai bun scor).

I. COMUNICAREA DINTRE AUTORITĂȚILE APL ȘI PĂRȚILE INTERESATE ÎN PROCESUL DECIZIONAL

Comunicarea dintre autoritățile APL și părțile interesate este crucială pentru desfășurarea unui proces decizional transparent și democratic. La elaborarea deciziilor autoritățile publice sunt obligate să informeze și să consulte părțile interesate conform prevederilor legale. Conform art.11 alin. (2) al Legii nr. 239 privind transparența în procesul decizional, consultarea se efectuează atât la inițiativa autorităților, cât și la propunerea părților interesate. Mai mult, în cazul solicitării părților interesate, conform prevederilor aceleiași legi, autoritatea publică nu poate refuza consultarea.

În acest context, calitatea comunicării dintre autoritățile APL și părțile interesate în procesul decizional a fost evaluată în baza următoarelor aspecte: *reflectarea surselor de informare utilizate de către autorități pentru a transmite informația către cetățeni în contextul organizării și desfășurării procesului decizional; stabilirea gradului de implicare al părților interesate în procesul de consultare publică; identificarea gradului de accesibilitate și facilitățile sediilor APL supuse monitorizării; gradul de colaborare cu societatea civilă.* Prin includerea acestui subiect, Asociația Promo-LEX și-a propus crearea unei imagini de ansamblu asupra canalelor existente de comunicare între autoritățile APL și părțile interesate, gradul de implicare a părților interesate în calitate de cei mai activi subiecți sociali vizați direct de procesul decizional administrativ, precum și obstacolele ce survin în aplicarea prevederilor cadrului legal privind transparența în procesul decizional. Aceste aspecte pot oferi o imagine complexă a modului de aplicare în practică a prevederilor legale privind transparența în procesul decizional.

Au fost utilizate două instrumente metodologice de bază: observarea și interviuarea. Observarea directă a presupus monitorizarea panourilor și buletinelor informative, a ziarelor locale și regionale, scanarea paginilor web și a conturilor de pe rețelele sociale aparținând APL precum și monitorizarea accesibilității sediilor APL II. Interviurarea s-a efectuat prin utilizarea interviurilor individuale. Prin metoda respectivă a fost identificată percepția actorilor asupra situației în domeniu. În vederea obținerii unor rezultate mai obiective, au fost chestionați atât reprezentanții APL (de regulă, secretarul consiliului raional/municipal sau șeful secției administrație publică), cât și cei ai părților interesate (cetățenii, lideri locali de opinie, asociațiile constituite în corespundere cu legea, mass-media etc.). Pentru perioada monitorizată au fost analizate 35 de interviuri ale reprezentanților APL și 105 – ale părților interesate. Subiectele incluse în Grila de interviu sunt reflectate în Anexele 3 și 4.

a. Un prim subiect ce reflectă caracterul comunicării dintre autoritățile APL și părțile interesate se referă la *identificarea surselor de informare utilizate de către autorități pentru a transmite informația către cetățeni și alte părți interesate privind organizarea și desfășurarea procesului decizional.* Acest exercițiu este urmat de prezentarea surselor de informare preferate de către părți în procesul de cunoaștere a etapelor procesului de luare a deciziilor. Contrapunerea opiniilor a permis o elucidare mai completă și obiectivă a chestiunii.

Tabelul 1. Gradul de utilizare a surselor de comunicare de către APL și părțile interesate

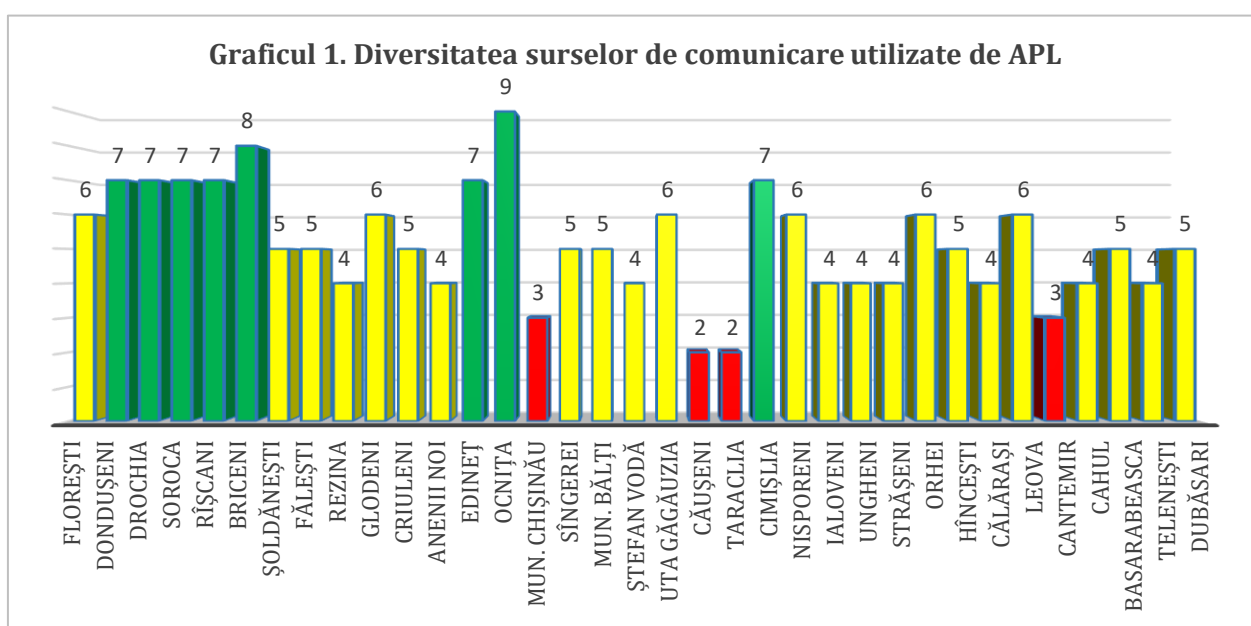
<i>Sursa de informare</i>	<i>Gradul de utilizare de către APL</i>	<i>Gradul de utilizare de către părțile interesate</i>
Buletin informativ	10 (28,57%)	7 (6,67%)
Panou informativ	30 (85,71%)	37 (35,24%)
Pagina web a autorității	35 (100%)	97 (92,38%)
Rețele sociale	30 (85,71%)	63 (60,00%)
Ziare	25 (71,43%)	45 (42,86%)
Radio	7 (20,00%)	11 (10,48%)
TV	8 (22,86%)	23 (21,90%)
Poșta electronică	29 (82,86%)	37 (35,24%)
Altele ³	7 (20,00%)	10 (9,52%)
TOTAL	35 respondenți	105 respondenți

³ Drept alte surse de informare au fost menționate comunicarea directă și comunicarea prin telefon.

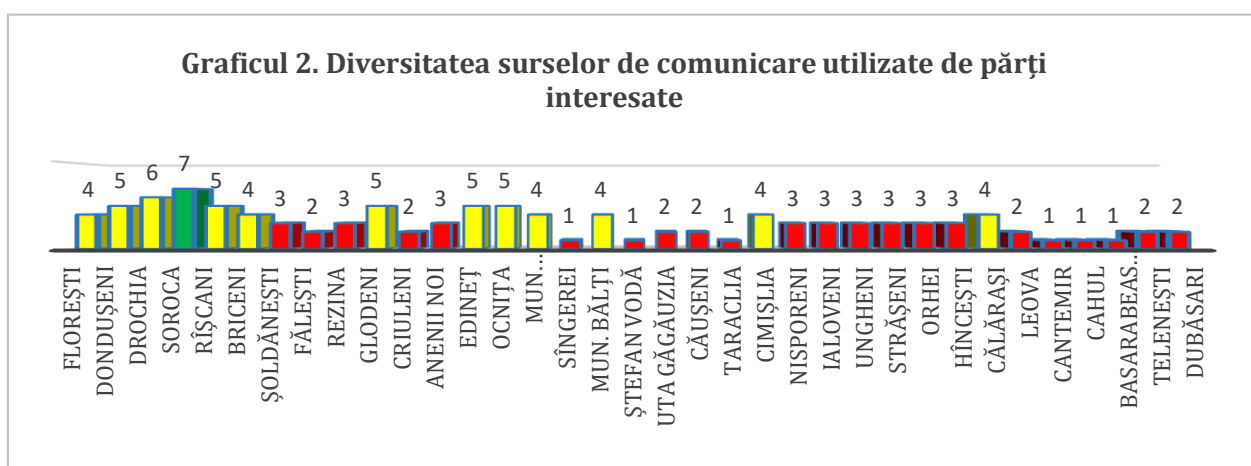
Intervievații au avut posibilitatea de a bifa mai multe opțiuni (a se vedea Tabelul 1). În corespundere cu numărul de opțiuni selectate, pagina web a autorității este cea mai populară sursă de informare utilizată atât de către APL – 35 din 35 de autorități (100%), cât și de părți interesate – 97 din 105 persoane (92,38%). Alte canale de comunicare preferate de APL sunt: panoul informativ și rețelele de socializare în proporție a câte 85,71%, urmate de poșta electronică (82,86%) și ziare (71,43%). Aceleași preferințe de comunicare sunt folosite și de părțile interesate.

Deși preferințele de comunicare au rămas aceleași, comparativ cu semestrul II 2017 în cazul APL a crescut rata de utilizare a rețelelor sociale (+17,14%) și a opțiunilor alternative de comunicare (+17,14%), în mod special comunicarea directă cu cetățenii. De cealaltă parte, nu se înregistrează schimbări esențiale în preferințele de comunicare a părților interesate.

În cazul APL se atestă de asemenea o diversificare a surselor de comunicare (a se vedea Graficul 1), în raioanele Dondușeni, Drochia, Soroca, Rîșcani, Briceni, Edineț, Ocnița și Cimișlia, APL folosesc între 7-9 surse de comunicare. Cele mai puține surse de comunicare sunt folosite de APL din mun. Chișinău și raioanele Căușeni, Taraclia și Cantemir (între 2-3 surse de comunicare).

În cazul părților interesate, acestea folosesc mai puține surse de comunicare și informare privind organizarea și desfășurarea procesului decizional (a se vedea Graficul 2).

Cele mai multe surse de comunicare sunt folosite de părțile interesate din raioanele Soroca și Drochia (între 6-7 surse), pe când cele din Sîngerei, Ștefan Vodă, Taraclia, Cantemir, Cahul și Basarabeasca folosesc doar o singură sursă de comunicare, în mod special pagina web sau adresarea directă la reprezentanții Consiliului Raional.

Per general, atât APL cât și părțile interesate preferă sursele mediului online (pagina web, rețelele sociale și poșta electronică) în mediu în proporție de 89,52% și respectiv 62,54%. Mass media „tradițională”, (TV, ziare, radio) ocupă locul secund în preferințele de comunicare a părților interesate cu o proporție de 25,08%. În cazul APL, deși mass media are o rată de 38,09% aceasta sursă de comunicare este mai puțin utilizată comparativ cu panoul sau buletinul informativ care sunt utilizate în proporție de 57,14%. Astfel, putem constata o discrepanță între preferințele de comunicare și informare a părților interesate și APL la capitolul opțiunilor de comunicare de rangul 2 și 3.

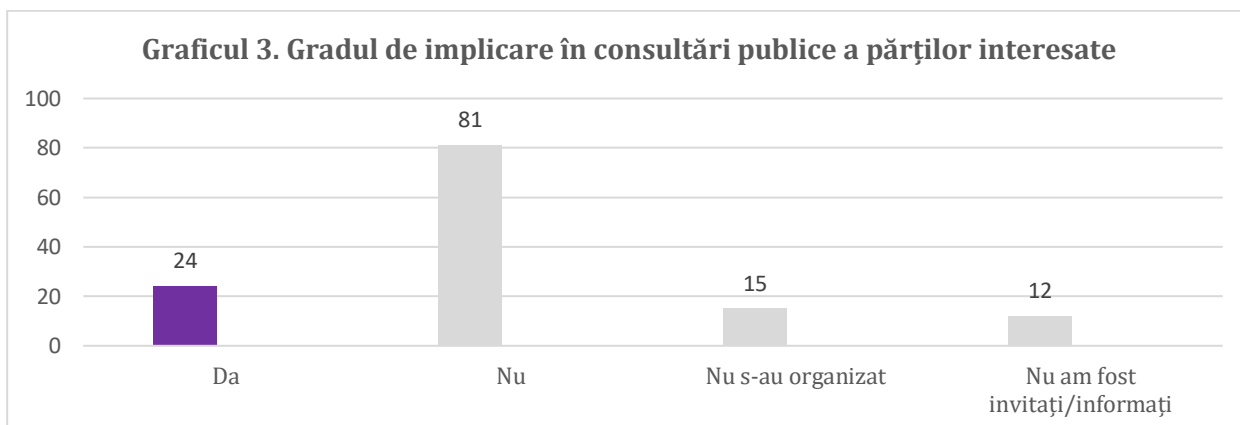
b. Un alt subiect relevant, în opinia Promo-LEX, pentru identificarea caracterului comunicării dintre cetățeni și APL se referă la *stabilirea gradului de implicare al părților interesate în procesul de consultare publică*. În conformitate cu prevederile Legii privind transparența procesului decizional, consultarea publică este comunicarea reciprocă între cetățeni, asociații constituite în conformitate cu legea, alte părți interesate, pe de o parte, și autoritățile publice care cad sub incidența legislației în domeniu, pe de altă parte, în rezultatul căreia ambele părți sunt informate și pot influența procesul decizional.

În ceea ce privește conținutul consultărilor publice, atunci mecanismul cel mai des utilizat în primul semestru al anului 2018 au fost desfășurarea audierilor și dezbaterilor publice și solicitarea opiniilor organizațiilor societății civile, experților, asociațiilor profesionale. Aceste opțiuni cu mici diferențe au fost menționate de majoritatea reprezentanților APL și ai părților interesate (a se vedea Tabelul 2). Comparativ cu semestrul II al anului 2017, reprezentanții APL au utilizat mai puțin mecanismul audierilor publice (-17,15%), însă au solicitat mai mult opinia societății civile (+11,42%) și consultarea publicului prin alte mecanisme de consultare (+20,00%), în mod special prin intermediul paginii web. În cazul părților interesate, a scăzut nesemnificativ gradul de participare în cadrul audierilor publice (-8,57%) și la solicitarea opiniilor organizațiilor societății civile, experților, asociațiilor profesionale (-6,67%).

Tabelul 2. Modalități de consultare publică utilizate de către APL pentru asigurarea transparenței procesului decizional în perioada monitorizată

<i>Mecanism de consultare</i>	<i>Opinia APL</i>	<i>Opinia părților interesate</i>
Solicitarea opiniilor organizațiilor societății civile, experților, asociațiilor profesionale	19 (54,28%)	27 (25,71%)
Organizarea dezbaterilor publice	18 (51,42%)	36 (34,28%)
Desfășurarea audierilor publice	16 (45,71%)	35 (33,33%)
Realizarea sondajelor de opinie	5 (14,28%)	3 (2,85%)
Alte modalități	16 (45,71%)	13 (12,38%)
TOTAL	35 respondenți	105 respondenți

În același context, din numărul total a părților interesate intervievate, 24 persoane (22,85%) au confirmat participarea la activități de consultare publică (a se vedea Graficul 3). Comparativ cu semestrul II a anului 2017 ponderea persoanelor implicate în consultări publice s-a redus semnificativ (de la 32,38% la 22,85%). În Drochia, Edineț și Glodeni la consultări publice au participat toate cele 3 persoane intervievate per UAT.

Printre motivele neimplicării în consultări publice au fost menționate lipsa organizării acestora (18,51%) sau lipsa informării/invitației (14,81%). Potrivit normelor legale, informarea părților interesate urmează să aibă un caracter direcționat, spre deosebire de procesul de informare cu caracter general adresat către un public larg, nedefinit. Prin urmare, reiterăm lipsa unui mecanism instituționalizat de informare direcționată la nivel de APL II a părților interesate în ceea ce privește problemele de profil ale acestora.

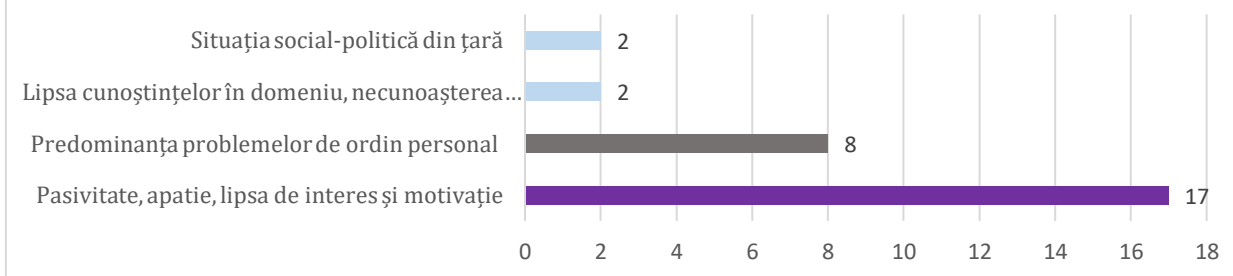
Pe de altă parte, interviuarea reprezentanților APL, demonstrează o tendință alarmantă privind gradul de implicare al cetățenilor în cadrul procesului decizional la nivelul administrativ II (a se vedea Tabelul 3) care a rămas relativ neschimbat comparativ cu semestrul II al anului 2017. Funcționarii publici interviuați consideră că, în majoritatea lor, cetățenii nu sunt interesați sau relativ interesați de conținutul procesului decizional la nivel administrativ II (94,28%).

Tabelul 3. Gradul de implicare a cetățenilor în procesul decizional, conform opiniei reprezentanților APL

Grad de implicare	Semnificativ	Relativ	Nesemnificativ	Total
Numărul de opțiuni	2	21	12	35
Pondere	5,72%	60,00%	34,28%	100%

Printre motivele implicării "nesemnificative" a cetățenilor, reprezentanții APL au menționat: apatia, pasivitatea și lipsa de interes și motivație; predominanța problemelor de ordin personal; lipsa cunoștințelor în domeniu, necunoașterea legislației; și situația social-politică din țară (a se vedea Graficul 4). Concluzionând, constatăm că părțile interesate sunt puțin implicate în procesul decizional, iar motivele acestei situații se regăsesc atât în lipsa unui mecanism instituționalizat de informare direcționată la nivel de APL a părților interesate, cât și în nivelul ridicat de pasivitate și dezinteres din partea cetățenilor.

Graficul 4. Aspecte motivaționale ale neimplicării părților interesate - opinia APL

c. O comunicare eficientă cu autoritățile publice depinde și de *gradul de accesibilitate și de facilitățile clădirilor APL*. Acest aspect nu vizează nemijlocit doar părțile interesate, ci toate categoriile de cetățeni și, în special, pe cele în etate și cu necesități speciale. Aspectele incluse în grila de observare au vizat: rampe de acces la intrare în sedii; asigurarea comodității prin plasarea unor scaune pe hol; iluminare electrică interioară suficientă; WC prietenos persoanelor cu necesități speciale; încălzire termică; odaie pentru mame cu copii minori (a se vedea Tabelul 4). Pentru monitorizarea semestrului I al 2018 a fost utilizată metoda observării directe de către monitori.

În urma monitorizării s-a constatat că sediile APL în continuare duc lipsă de odaie special amenajată pentru mame cu copii și WC prietenos persoanelor cu necesități speciale. Acest aspect reduce nu doar accesibilitatea sediilor, dar și creează impedimente în implicarea unor categorii de populație (mame cu copii, persoane cu necesități speciale) în procesele decizionale și celor de consultări publice. Astfel, indirect, lipsa acestor facilități poate duce la nerespectarea art.6, alin. (a) al Legii nr. 239 din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional ce asigură dreptul oricărui cetățean de a participa la orice etapă a procesului decizional. Ori, fără asigurarea unor condiții minime de accesibilitate aceste categorii de persoane (mame cu copii, persoane cu necesități speciale) și opinia acestora sunt lăsate în afara procesului de participare publică.

Pe de altă parte, comparativ cu semestrul II al anului 2017, a crescut accesibilitatea clădirilor APL din perspectiva dotării acestora cu rampe de acces (23 din 35) și existența unui număr suficient de scaune pe holuri (25 din 35). Aceste progrese minore sunt încurajatoare și demonstrează că cu eforturi minime participarea unor categorii de persoane la procese decizionale de interes public poate fi asigurată. De asemenea, este îmbucurător faptul că sediile tuturor APL sunt dotate cu încălzire termică, ceea ce asigură condiții confortabile atât pentru vizitatori cât și pentru funcționarii publici ce activează în aceste clădiri.

În concluzie, APL cu cel mai mare grad de accesibilitate al sediilor sunt Rezina, Fălești, mun. Bălți, Basarabeasca, Leova, UTA Găgăuzia, Cimișlia, Taraclia, Cantemir, Cahul, Ungheni, Strășeni, Orhei, Hîncești, Călărași, Criuleni, Soroca, și Rîșcani cu un scor de 4/6. De cealaltă parte, APL cu cel mai mic grad de accesibilitate al sediilor sunt Șoldănești, Sîngerei, Briceni și Căușeni cu un scor de 2/6.

Tabelul 4. Accesibilitatea și facilitățile sediilor APL (repartizare pe UAT)

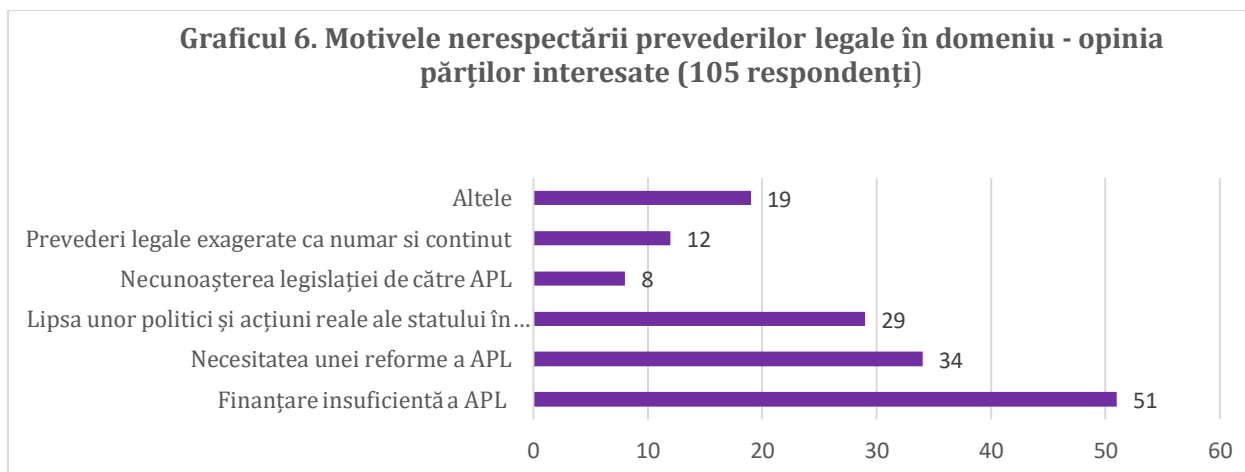
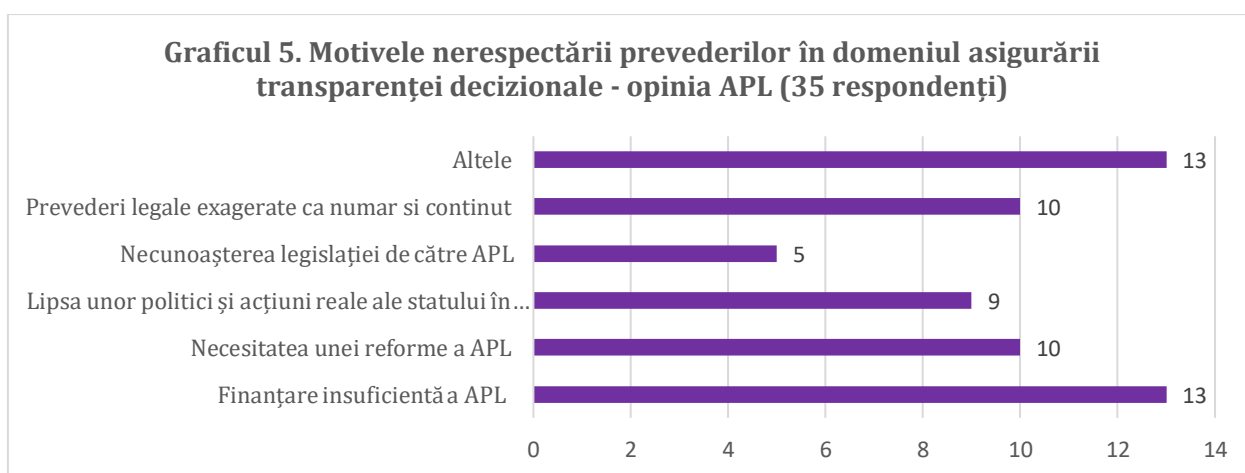
UAT		Rampe de acces	Iluminare electrică suficientă în interiorul instituției	Încălzire termică	Număr suficient de scaune pe holuri	Odaie pentru mame cu copii	WC prietenos persoanelor cu necesități speciale	Grad de realizare
Nord, oficiul regional Edineț	Soroca	DA	DA	DA	DA	NU	NU	4/6
	Drochia	DA	DA	DA	NU	NU	NU	3/6
	Rîșcani	DA	DA	DA	DA	NU	NU	4/6
	Dondușeni	NU	DA	DA	DA	NU	NU	3/6
	Edineț	DA	DA	DA	NU	NU	NU	3/6
	Briceni	NU	DA	DA	NU	NU	NU	2/6
	Ocnița	DA	DA	DA	NU	NU	NU	3/6
Nord-Est, oficiul regional Bălți	Rezina	DA	DA	DA	DA	NU	NU	4/6
	Șoldănești	NU	DA	DA	NU	NU	NU	2/6
	Florești	NU	DA	DA	DA	NU	NU	3/6
	Fălești	DA	DA	DA	DA	NU	NU	4/6
	mun. Bălți	DA	DA	DA	DA	NU	NU	4/6
	Glodeni	NU	DA	DA	DA	NU	NU	3/6
	Sîngerei	NU	DA	DA	NU	NU	NU	2/6
	Telenești	NU	DA	DA	DA	NU	NU	3/6
Centru-Sud-Est, oficiul regional Chișinău	mun. Chișinău	NU	DA	DA	DA	NU	NU	3/6
	Anenii Noi	DA	DA	DA	NU	NU	NU	3/6
	Dubăsari	NU	DA	DA	DA	NU	NU	3/6
	Criuleni	DA	DA	DA	DA	NU	NU	4/6
	Căușeni	DA	NU	DA	NU	NU	NU	2/6
	Ștefan Vodă	NU	DA	DA	DA	NU	NU	3/6
	Centru-Sud-Vest, oficiul regional Călărași	Ungheni	DA	DA	DA	DA	NU	NU
Strășeni		DA	DA	DA	DA	NU	NU	4/6
Orhei		DA	DA	DA	DA	NU	NU	4/6
Nisporeni		DA	DA	DA	NU	NU	NU	3/6
Ialoveni		DA	DA	DA	NU	NU	NU	3/6
Hîncești		DA	DA	DA	DA	NU	NU	4/6
Călărași		DA	DA	DA	DA	NU	NU	4/6
Sud, oficiul regional Comrat		Basarabeasca	DA	DA	DA	DA	NU	NU
	Leova	DA	DA	DA	DA	NU	NU	4/6
	UTA Găgăuzia	DA	DA	DA	DA	NU	NU	4/6
	Cimișlia	DA	DA	DA	DA	NU	NU	4/6
	Taraclia	DA	DA	DA	DA	NU	NU	4/6
	Cantemir	DA	DA	DA	DA	NU	NU	4/6
	Cahul	DA	DA	DA	DA	NU	NU	4/6
	Total		DA - 25 NU - 10	DA - 34 NU - 1	DA - 35 NU - 0	DA - 25 NU - 10	DA - 0 NU - 35	DA - 0 NU - 35

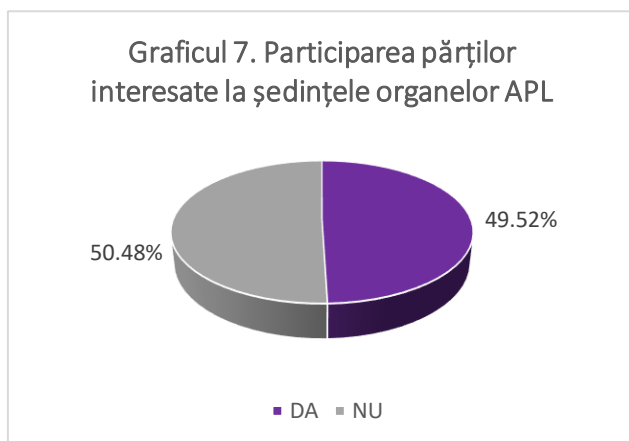
d. *Colaborarea cu societatea civilă* este un următor aspect important în asigurarea transparenței procesului decizional de către autoritățile publice. La acest capitol, s-au analizat *motivele nerespectării legislației în domeniu, participarea părților interesate la procesul decizional, și aprecierea rolului și influenței pe care părțile interesate îl au în cadrul procesului decizional*. Asociația Promo-LEX are convingerea că societatea civilă trebuie să joace un rol important în comunicarea cu APL, iar prevederile în domeniul asigurării transparenței decizionale trebuie respectate atât de APL cât și de societatea civilă.

Cu toate acestea, atât APL cât și părțile interesate consideră că prevederile în domeniul asigurării transparenței decizionale nu sunt respectate. Mai mult, atât APL cât și părțile interesate invocă practic aceleași motive ale nerespectării acestor prevederi.

Printre motivele invocate în acest sens se numără finanțarea insuficientă a APL. Atât APL cât și părțile interesate au bifat cele mai multe răspunsuri la această opțiune (vezi Graficele 5 și 6). Alte motive invocate la nivel de APL sunt: lipsa radio și TV locale (Rîșcani), lipsa resurselor umane (Briceni), lipsa echipamentului necesar (Leova) etc. Printre motivele invocate de părțile interesate se numără: lipsa resurselor umane (Soroca, Briceni, UTA Găgăuzia, Ungheni, Hîncești), lipsa capacităților tehnice (Sîngerei), lipsa de motivație (Fălești, Telenești, Rezina, mun. Bălți, Florești), neexecutarea prevederilor legale de către APL (Taraclia, Criuleni, Ungheni) etc.

Aceste opțiuni sunt urmate de necesitatea unei reforme a APL, reprezentanții APL au bifat 10 răspunsuri, iar părțile interesate 34. În cazul APL a fost de asemenea invocat motivul prevederilor legale exagerate ca număr și conținut, iar în cazul părților interesate – lipsa unor politici și acțiuni reale ale statului în domeniul asigurării transparenței decizionale.

La capitolul participării la procesul decizional constatăm că jumătate din părțile interesate intervievate au participat la ședințele Consiliului raional. 49,52% (52) din intervievați au afirmat că în perioada monitorizării au asistat la ședințele organelor APL (vezi Graficul 7). Printre motivele invocate privind neparticiparea se numără: lipsa invitației/anunțului sau lipsa subiectelor de interes de pe ordinea de zi. Astfel, putem deduce că părțile interesate participă la ședințele APL doar dacă acestea vizează subiecte de interes pentru acestea.

Mai mult, 82,85% dintre părțile interesate intervievate consideră că APL informează cetățenii despre proiectele de decizie care urmează a fi discutate pe agenda Consiliului raional. În cazul raioanelor Taraclia, Hîncești, Nisporeni părțile interesate au raportat nerespectarea acestei prevederi.

Per general, putem constata că APL în majoritatea cazurilor respectă art.7 pct. b.) din legea nr. 239 din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional și anume informarea, în modul stabilit, asupra organizării procesului decizional.

În aceeași ordine de idei, a fost consultată opinia a celor 105 persoane din regiunile monitorizate privind aprecierea rolului organizațiilor pe care le reprezintă, în procesul de luare a deciziilor. Constatăm o autoapreciere pozitivă privind puterea de influențare a deciziilor administrative la un număr de 46 de persoane (43,80%) considerând că organizația pe care aceștia o reprezintă sau în mod personal, au un rol semnificativ în procesul de luare a deciziilor (a se vedea Tabelul 5.). De cealaltă parte, 39 de intervievați (37,14%) sunt de părere că opinia lor nu este luată în considerație în procesul decizional la nivel administrativ local II. Subliniem, că în comparație cu datele Raportului II, ponderea reprezentanților părților interesate ce sunt de părere că rolul lor este unul nesemnificativ în luarea deciziilor s-a mărit, de la 33 la 39 persoane.

Tabelul 5. Autoaprecierea rolului organizațiilor pe care le reprezintă în procesul de luare a deciziilor (opinia părților interesate)

Aprecieri/Rol	Semnificativ	Relativ	Nesemnificativ	Total
Număr/Pondere aprecieri	46 (43,80%)	20 (19,04%)	39 (37,14%)	105 (100%)

În concluzie la subiectul surselor de comunicare constatăm că atât APL cât și părțile interesate preferă sursele mediului online (pagina web, rețelele sociale și poșta electronică) în mediu în proporție de 89,52% și respectiv 62,54%. Mass media „tradițională”, (TV, ziare, radio) ocupă locul secund în preferințele de comunicare a părților interesate cu o proporție de 25,08%. În cazul APL, pe locul secund se plasează panoul sau buletinul informativ cu un scor de 57,14%. Astfel, putem constata o discrepanță între preferințele de comunicare și informare a părților interesate și APL la capitolul opțiunilor de comunicare de rangul 2 și 3. Comparativ cu semestrul II al anului 2017, în cazul APL a crescut rata de utilizare a rețelelor sociale (+17,14%) și a opțiunilor alternative de comunicare (+17,14%), în mod special comunicarea directă cu cetățenii.

La capitolul consultărilor publice, mecanismul cel mai des utilizat în primul semestru al anului 2018 au fost desfășurarea audierilor și dezbaterilor publice și solicitarea opiniilor organizațiilor societății civile, experților, asociațiilor profesionale. Comparativ cu semestrul al II al anului 2017, reprezentanții APL au utilizat mai puțin mecanismul audierilor publice (-17,15%), însă au solicitat mai mult opinia societății civile (+11,42%) și consultarea publicului prin alte mecanisme de consultare (+20,00%), în mod special

prin intermediul paginii web. De asemenea, comparativ cu perioada precedentă, a scăzut numărul persoanelor implicate în consultări de la 32,38% la 22,85%. Printre motivele neimplicării în consultări publice au fost menționate lipsa organizării acestora (18,51%) sau lipsa informării/invitației (14,81%). Prin urmare, reiterăm necesitatea unui mecanism instituționalizat de informare direcționată la nivel de APL II a părților interesate în ceea ce privește problemele de profil ale acestora.

În același context, interviuarea reprezentanților APL, demonstrează o tendință alarmantă privind gradul de implicare al cetățenilor în cadrul procesului decizional la nivelul administrativ II care a rămas relativ neschimbat comparativ cu semestrul II al anului 2017. Funcționarii publici interviuați consideră că, în majoritatea lor, cetățenii nu sunt interesați sau relativ interesați de conținutul procesului decizional la nivel administrativ II (94,28%). În același timp, doar 49,52% din părțile interesate interviuate au afirmat că în perioada monitorizării au asistat la ședințele organelor APL. Printre motivele neparticipării se numără lipsa subiectelor de interes, ceea ce confirmă constatările APL.

Astfel, constatăm că părțile interesate sunt puțin implicate în procesul decizional, iar motivele acestei situații se regăsesc atât în lipsa unui mecanism instituționalizat de informare direcționată la nivel de APL a părților interesate, cât și în nivelul ridicat de pasivitate și dezinteres din partea cetățenilor.

La capitolul accesibilității sediilor APL, constatăm cu îngrijorare lipsa în continuare a unor facilități precum oadaie special amenajată pentru mame cu copii și WC prietenos persoanelor cu necesități speciale. Acest aspect reduce nu doar accesibilitatea sediilor, dar și creează impedimente în implicarea unor categorii de populație (mame cu copii, persoane cu necesități speciale) în procesele decizionale și celor de consultare publică. Pe de altă parte, comparativ cu semestrul II al anului 2017, a crescut accesibilitatea clădirilor APL din perspectiva dotării acestora cu rampe de acces (25 din 35) și existența unui număr suficient de scaune pe holuri (25 din 35). Aceste progrese minore sunt încurajatoare și demonstrează că cu eforturi minime participarea unor categorii de persoane la procese decizionale de interes public poate fi asigurată.

Per general la capitolul respectării prevederilor legale privind transparența în procesul decizional, atât APL cât și părțile interesate consideră că aceste prevederi nu sunt respectate. Mai mult, atât APL cât și părțile interesate invocă practic aceleași motive ale nerespectării acestor prevederi. Printre motivele invocate în acest sens se numără finanțarea insuficientă a APL, lipsa radio și TV locale (Rîșcani), lipsa echipamentului necesar (Leova, Sîngerei), lipsa resurselor umane (Soroca, Briceni, UTA Găgăuzia, Ungheni, Hîncești), lipsa de motivație (Fălești, Telenești, Rezina, mun. Bălți, Florești), neexecutarea prevederilor legale de către APL (Taraclia, Criuleni, Ungheni) etc.

Generalizând performanțele APL la capitolul comunicării cu părțile interesate pentru fiecare indicator, constatăm că pentru semestrul I 2018, APL Soroca, Drochia și Edineț au înregistrat cel mai mare scor (a se vedea Anexa 12).

II. CONFORMITATEA CONȚINUTULUI PAGINILOR WEB ALE AUTORITĂȚILOR APL CU LEGISLAȚIA ÎN DOMENIU LA CAPITOLUL TRANSPARENȚĂ DECIZIONALĂ

În contextul tendințelor actuale în domeniul tehnologiilor de comunicare, sursele de informare online deja nu mai constituie un lux, ci o necesitate și o oportunitate de soluționare a multiplelor probleme de comunicare ale organizațiilor, inclusiv ale celor publice, cu mediul extern. O pagină web este importantă întrucât stimulează și dezvoltă o afacere, este calea cea mai ușoară de informare și ofertare a utilizatorilor. Ea va crește credibilitatea, potențialul și vizibilitatea proprietarului. Este un spațiu nelimitat de comunicare cu utilizatorii. Prin urmare, valorificarea posibilităților oferite de către rețeaua Internet devine o cerință indispensabilă a unei administrații publice moderne. Subiectul comunicării online oferă și mai multe oportunități pentru scoaterea în evidență a principiului transparenței administrative.

Potrivit art. 3, alin. (4) din Legea nr. 239 privind transparența în procesul decizional, APL urmează să consulte cetățenii, asociațiile constituite în conformitate cu legea, alte părți interesate în privința proiectelor de acte normative, administrative care pot avea impact social, economic, de mediu (asupra modului de viață și drepturilor omului, asupra culturii, sănătății și protecției sociale, asupra colectivităților locale, serviciilor publice). Concomitent, potrivit pct. 5, 6 din Regulamentul cu privire la procedurile de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional, aprobat prin Hotărârea Guvernului (HG) nr. 967 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional, APL asigură accesul la proiectele de decizii și la materialele aferente prin publicarea lor obligatorie pe pagina web oficială, precum și aprobă regulile interne referitoare la procedurile de elaborare, informare, consultare, participare și adoptare a deciziilor în conformitate cu legislația în vigoare.

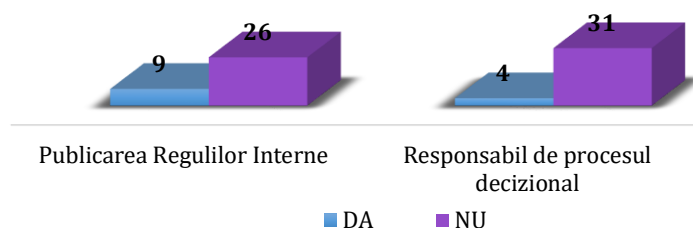
În vederea executării prevederilor expuse, APL sunt obligate să întreprindă măsurile necesare pentru asigurarea posibilităților de participare la procesul decizional a cetățenilor, a asociațiilor constituite în conformitate cu legea, a altor părți interesate, inclusiv prin publicarea pe site a următoarei informații: *regulile interne privind procedurile de informare, consultare și participare în procesul decizional; informația privind numele, prenumele, funcția și numărul de contact al persoanei responsabile de procesul decizional; informația cu privire la programele (trimestriale/anuale) de elaborare a proiectelor de decizii; anunțurile privind inițierea elaborării deciziei; anunțuri privind retragerea proiectelor de decizii; anunțuri privind organizarea de consultări publice; proiecte de decizii și materiale aferente acestora; rezultatele consultării publice; raportul anual al autorității publice privind transparența procesului decizional* (pct. 14 din Regulamentul cu privire la procedurile de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional aprobat prin HG nr. 967 din 9 august 2016). Monitorii Promo-LEX au monitorizat și raportat nivelul de prezență a acestor compartimente informative pe pagina web a autorităților (dezagregarea datelor pe UAT în baza regiunilor Promo-LEX este expusă în Anexa nr. 5).

În conformitate cu prevederile pct. 6 și 14 din Regulamentul aprobat prin HG nr. 967, est prevăzut că APL trebuie să aprobe și publice pe pagina web *regulile interne referitoare la procedurile de elaborare, informare, consultare, participare și adoptare a deciziilor* în conformitate cu legislația în vigoare, precum și datele de contact ale *persoanei concrete responsabile de procesul decizional*.

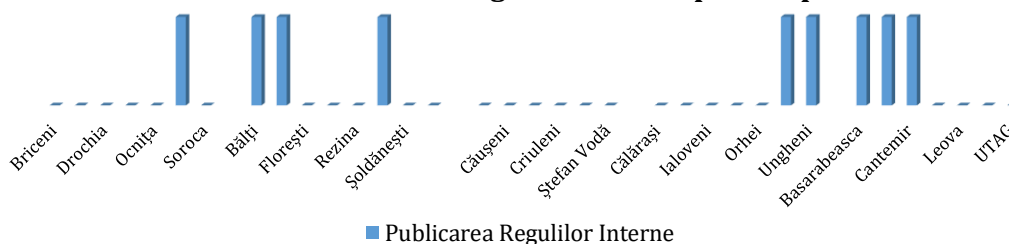
În conformitate cu rapoartele monitorilor Promo-LEX, s-a constatat că regulile interne respective au fost aprobate și publicate pe pagina web în cadrul a 9 APL, iar datele de contact ale persoanei responsabile de procesul decizional au fost publicate de 4 APL (a se vedea Graficele 8, 9 și 10).

Comparativ cu semestrul II 2017, constatăm că a crescut numărul APL care a publicat regulile interne (2 APL – Rîșcani și Cantemir), precum și a datelor de contact privind procesul decizional (3 APL – Strășeni, Cahul, Leova).

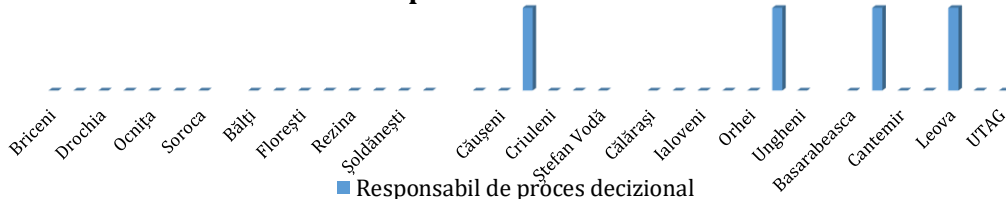
Graficul 8. Publicarea regulilor interne și a datelor privind responsabilul de procesul decizional

Graficul 9. Publicarea regulilor interne privind procesul decizional

Graficul 10. Publicarea informației privind persoana responsabilă de procesul decizional

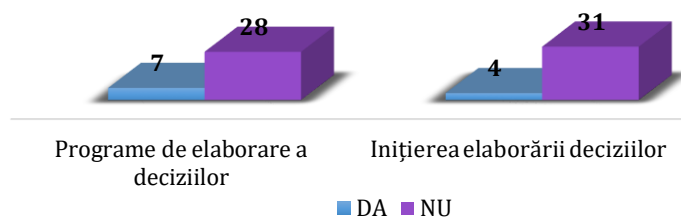

În scopul facilitării accesului părților interesate la informația privind procesul decizional, potrivit pct. 14, alin. (3) din Regulamentul aprobat prin HG nr. 967, APL urmează să publice pe pagina web oficială *informația cu privire la programele (trimestriale/anuale) de elaborare a proiectelor de decizii*, cu indicarea proiectelor care urmează a fi supuse obligatoriu consultării publice, iar potrivit pct. 14, alin. (4) din același act normativ – publicarea *anunțurilor privind inițierea elaborării deciziilor*.

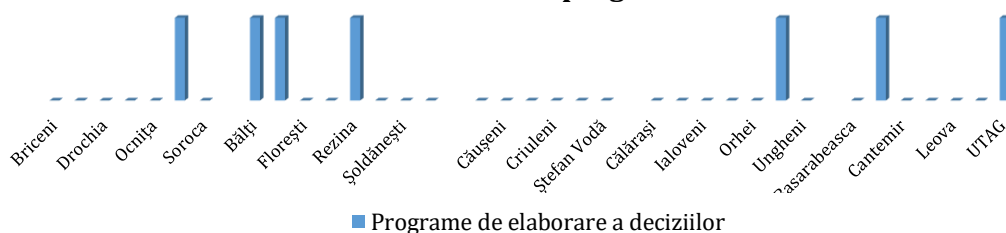
Concomitent, conform art. 9, alin. (1) din Legea nr. 239, după *inițierea procesului de elaborare a deciziei*, APL urmează să publice *anunțul respectiv pe site-ul său oficial*, în termen de cel mult 15 zile lucrătoare, și îl va expedia imediat prin intermediul poștei electronice părților interesate, îl va afișa la sediul său într-un spațiu accesibil publicului și/sau îl va difuza în mass-media centrală sau locală.

Conform rapoartelor monitorilor Promo-LEX, s-a constatat că în perioada monitorizată, doar 7 APL au publicat *programele de elaborare a proiectelor de decizii* și, respectiv, doar 4 APL au publicat *anunțurile privind inițierea elaborării deciziilor* (a se vedea Graficele 11, 12 și 13). Comparativ însă cu semestrul II 2017, constatăm o creștere a numărului APL care s-au conformat prevederilor legale în cazul publicării *programelor de elaborare a proiectelor de decizii* (cu 4 – Rîșcani, Rezina, Cahul, UTAG), nu însă și în cazul publicării *anunțurilor privind inițierea elaborării deciziilor*.

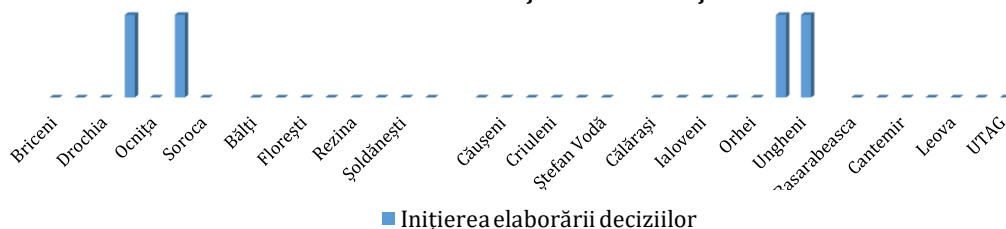
Graficul 11. Publicarea programelor de elaborare a deciziilor și a anunțurilor de inițiere a elaborării deciziilor

Graficul 12. Publicarea programelor de elaborare a deciziilor

Graficul 13. Publicarea anunțurilor de inițiere a elaborării deciziilor

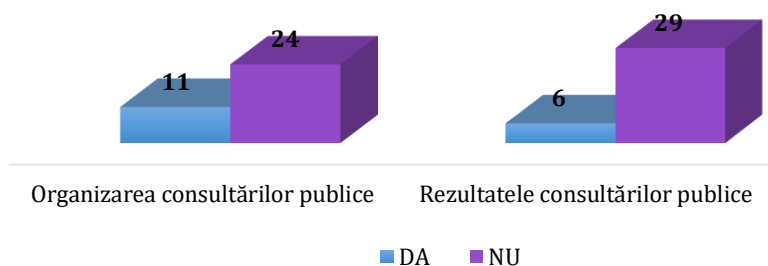

Potrivit art. 12¹ din Legea nr. 239, în caz de retragere a unui proiect de decizie din procesul de elaborare, APL urmează să *plaseze anunțul despre retragere pe pagina web oficială*, indicând motivul. În conformitate cu informația reflectată în rapoartele monitorilor Promo-LEX și potrivit paginilor web, în semestrul I 2018 (ca și în celelalte perioade monitorizate) nici o APL nu a plasat pe pagina web astfel de anunțuri, cu toate că proiecte de decizii au fost retrase din procesul de adoptare al acestora (de exemplu, proiectul de decizie nr. 5/2 din cadrul ședinței Consiliului mun. Bălți din 22.02.2018, care a fost retras din procesul de adoptare, fără a fi publicată informația pe pagina oficială a AP).

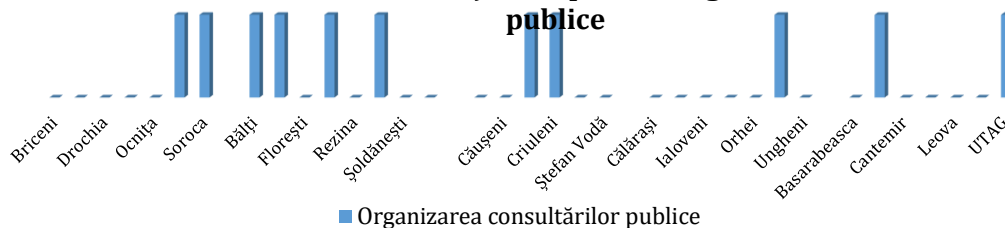
În conformitate cu prevederile art. 11 din Legea nr. 239, APL urmează să organizeze consultarea publică a proiectelor de decizii elaborate. În acest scop, autoritatea publică *anunțul privind organizarea consultărilor publice și materialele aferente* cu cel puțin 15 zile lucrătoare înainte de definitivarea proiectului de decizie. Concomitent, potrivit art. 12 din Legea nr. 239, APL urmează să asigure publicarea pe pagina web a *sintezei recomandărilor* parvenite în rezultatul consultărilor publice efectuate.

Potrivit rapoartelor monitorilor Promo-LEX, în semestrul I 2018 doar 11 APL au publicat *anunțuri privind consultarea publică* în procesul decizional, iar dintre acestea doar 6 au publicat și rezultatele acestor consultări – *sinteza recomandărilor* (a se vedea Graficele 14, 15 și 16). Comparativ cu semestrul II 2017, constatăm o diminuare majoră a APL care au publicat *anunțurile privind consultarea publică*: de la 20 APL (sem. II 2017) – la 11 APL în semestrul I 2018. Concomitent, constatăm o majorare a numărului de APL care au publicat *sinteza recomandărilor* (de la 4 – la 6 APL).

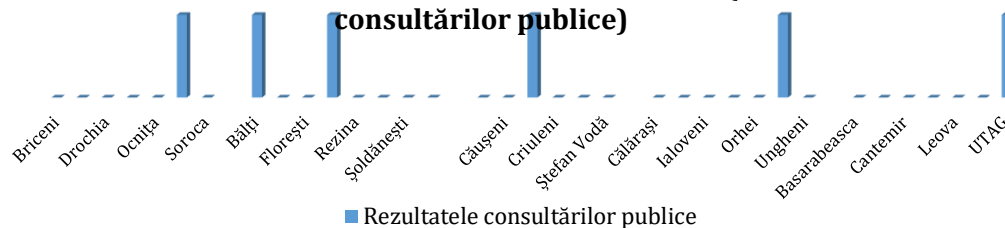
Graficul 14. Publicarea anunțurilor de organizare a consultărilor publice și rezultatelor acestora (sinteza recomandărilor)

Graficul 15. Publicarea anunțurilor privind organizarea consultărilor publice

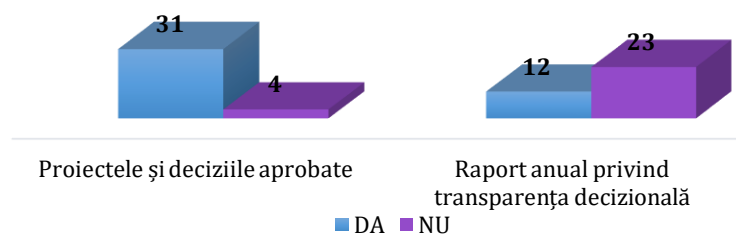
Graficul 16. Publicarea sintezei recomandărilor (rezultatele consultărilor publice)

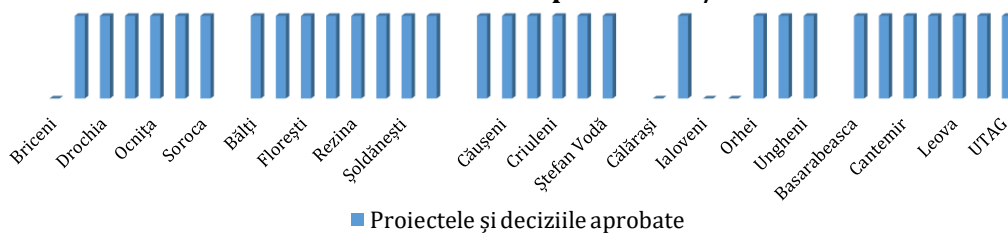
Potrivit art. 15 din Legea nr. 239, APL urmează să asigure *publicarea proiectelor de decizii, deciziilor și a materialelor aferente*, iar conform art. 16, alin. (2) din Legea nr. 239, până la sfârșitul trimestrului I al noului an, APL urmează să publice *raportul anual privind transparența în procesul decizional* (pentru anul precedent). Raportul respectiv trebuie să includă: numărul deciziilor adoptate pe parcursul anului de referință; numărul total al recomandărilor recepționate în cadrul procesului decizional; numărul întrunirilor consultative, al dezbaterilor publice și al ședințelor publice organizate; numărul cazurilor în care acțiunile sau deciziile autorității publice au fost contestate etc. Concomitent, potrivit, pct. 14, alin. (9) din Regulamentul aprobat prin HG nr. 967, raportul respectiv urmează a fi publicat pe pagina web.

Monitorii Promo-LEX au raportat despre publicarea *proiectelor de decizii, deciziilor și a materialelor aferente* în cazul a 31 APL, și respectiv, publicarea *rapoartelor anuale privind transparența decizională* - în cazul a 12 APL (a se vedea Graficele 17, 18 și 19). Comparativ cu semestrul II 2017, a crescut cu 2 (de la 29 - la 31) numărul APL care au publicat *proiectele/deciziile adoptate*, și, respectiv cu 4 (de la 8 - la 12) numărul APL care au publicat *rapoartele anuale privind transparența decizională*.

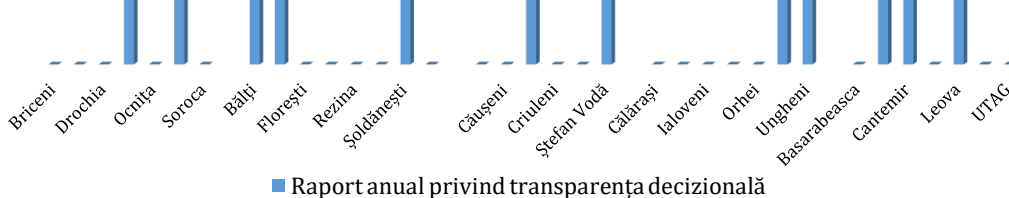
Graficul 17. Publicarea proiectelor/deciziilor și a rapoartelor anuale privind transparența decizională

Graficul 18. Publicarea proiectelor/deciziilor elaborate

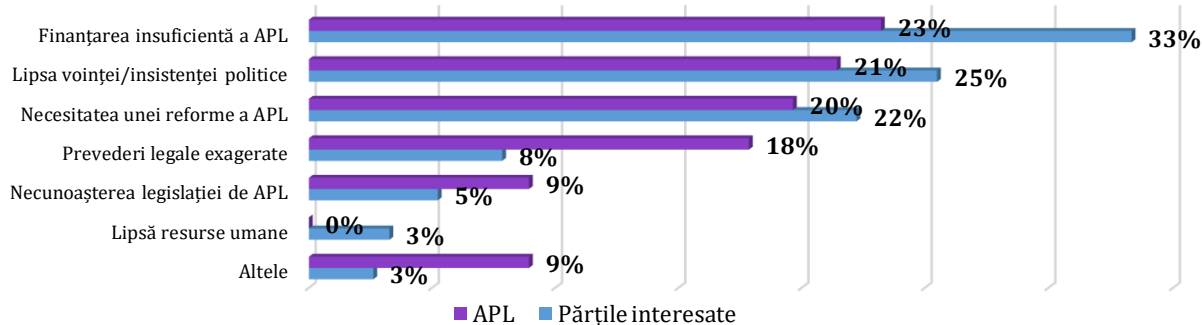

Graficul 19. Publicarea rapoartelor anuale privind transparența decizională

În scopul identificării cauzelor necorespunderii paginilor web prevederilor legale, au fost desfășurate 105 interviuri cu părțile interesate și, respectiv, 35 interviuri cu reprezentanții celor 35 APL monitorizate. În rezultat, s-a constatat că cauza de bază a necorespunderii paginilor web – menționată atât de părțile interesate, cât și de APL – este *finanțarea insuficientă a instituțiilor*, urmată de *lipsa unor politici și acțiuni reale ale statului în domeniul asigurării transparenței decizionale*, precum și *lipsa voinței autorităților* (a se vedea Graficul 20).

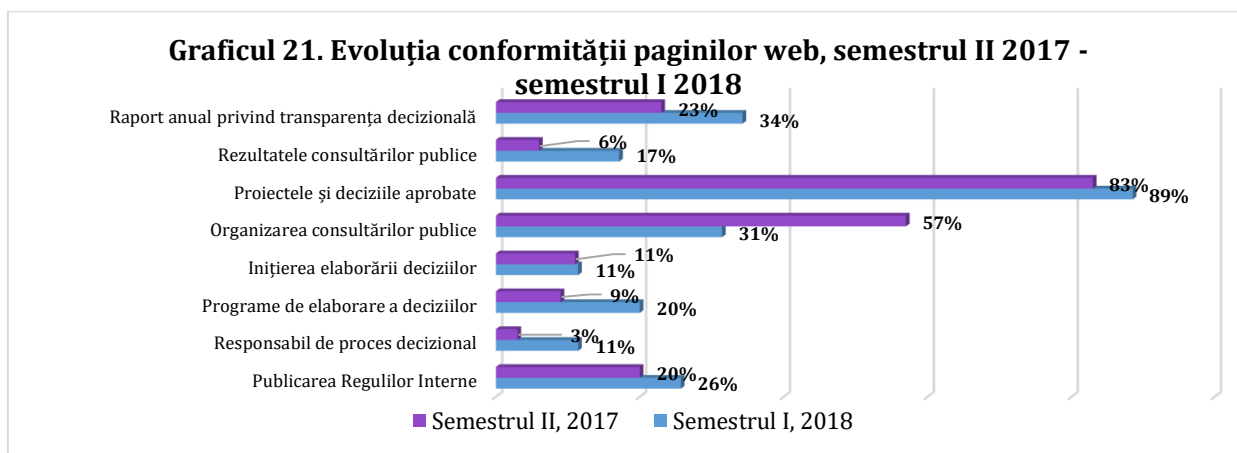
Graficul 20. Cauza necorespunderii paginilor web prevederilor legale

În contextul celor relatate, concluzionăm existența unui grad scăzut al conformității conținutului paginilor web ale APL la capitolul transparență decizională. Printre aspectele pozitive accentuăm că 89% din APL au publicat proiectele de decizii/deciziile și materialele aferente acestora.

De cealaltă parte, în cazul a 74% din APL nu este respectată prevederea privind aprobarea și publicarea regulilor interne privind asigurarea transparenței decizionale, în cazul a 89% nu au publicate datele de contact ale persoanei responsabile de procesul decizional, 80% nu aprobă și publică programele (trimestriale/anuale) de elaborare a proiectelor de decizii, 89% nu publică anunțurile privind inițierea elaborării proiectelor de decizii. Obligațiunea privind publicarea anunțurilor de desfășurarea a consultărilor publice este neglijată de 69% din APL, iar rezultatele consultărilor publice (sinteza recomandărilor recepționate de la părțile interesate) sunt publicate de doar 17% din APL. Doar 34% din APL asigură elaborarea și publicarea rapoartelor anuale privind transparența procesului decizional.

În scopul creării unei imagini de ansamblu privind conformitatea paginilor web APL, în Graficul nr. 21 este reflectată evoluția acestora pe parcursul a 12 luni (semestrul II 2017 – semestrul I 2018). Astfel, cu toate că nivelul de transparență rămâne redus, constatăm totuși o ameliorare a unor aspecte (proiectele/deciziile, sinteza recomandărilor etc.), dar și o înrăutățire a procesului de consultare publică.

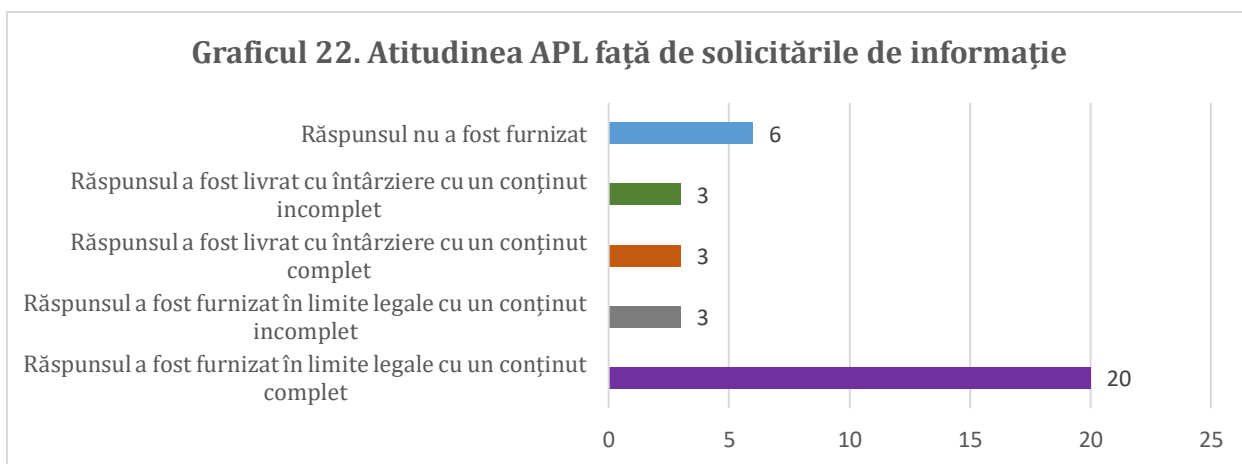
Analiza rezultatelor per APL sintetizată în graficele elaborate în baza celor 9 tipuri de informație demonstrează că cele mai bune rezultate în ceea ce privește conformitatea conținutului paginilor web ale APL la capitolul transparență decizională, sunt înregistrate de autoritățile din r. Strășeni, r. Rîșcani, mun. Bălți și r. Cahul. La extrema opusă – cu cele mai slabe rezultate, sunt APL din r. Briceni, r. Călărași, r. Nisporeni și r. Ialoveni (a se vedea Anexa nr. 5 și 6).

III. ATITUDINEA APL FAȚĂ DE SOLICITAREA DE INFORMAȚIE CU CARACTER OFICIAL

Subiectul furnizării de informație cu caracter oficial constituie, de asemenea, un indicator important al gradului de transparență și deschidere al autorităților APL. În scopul evaluării modului de respectare a obligațiilor de către furnizorii de informații în procesul asigurării accesului la informațiile oficiale, Promo-LEX a depus o solicitare de informații la fiecare din cele 35 UAT. Solicitarea de oferire a informației oficiale a fost întocmită conform cerințelor legale și recomandărilor de tehnoredactare în domeniu.

În total, au fost adresate 35 de solicitări de furnizare a informației cu caracter oficial (care se încadrează în prevederile legale, nefiind vorba de informație cu accesibilitate limitată), câte 1 solicitare pentru fiecare APL). Toate solicitările au fost expediate de monitorii Promo-LEX. Per general, în 23 cazuri (65,70%) răspunsurile au parvenit în termene legale, dintre care în 20 cazuri APL a furnizat date cu un conținut complet, iar în 3 cazuri – date cu un conținut incomplet (a se vedea Graficul 22). Cu încălcarea termenelor legale au fost livrate 6 răspunsuri (17,14%). Subliniem că în alte 6 cazuri (17,14%) nu a existat nici un răspuns la solicitarea de acces la informație. Reiterăm poziția Promo-LEX, conform căreia aceste date trebuie tratate ca fiind îngrijorătoare din perspectiva asigurării transparenței în activitatea APL, precum și a prestării de servicii publice calitative.

Atestăm la acest capitol o repetare în mare parte a rezultatelor din semestrul II al anului 2017, fapt ce poate fi tratat cu îngrijorare în condițiile în care APL II nu s-au responsabilizat.

Solicitările privind accesul la informație au fost satisfăcute în termene legale și cu un conținut complet de către 20 APL II: Șoldănești, Florești, Fălești, Glodeni, Telenești, Cahul, Ungheni, Strășeni, Orhei, Hîncești, Călărași, Soroca, Drochia, Rîșcani, Dondușeni, Edineț, Ocnîța, Briceni, Căușeni, Ștefan Vodă. De cealaltă parte, în cazul a 6 APL, răspunsul nu a fost livrat și anume: Rezina, Sîngerei, Taraclia, mun. Chișinău, Anenii Noi, Criuleni (a se vedea Tabelul 6). Comparativ cu perioada precedentă de monitorizare (semestrul I 2018), numărul APL care au furnizat informațiile în termeni legali și cu conținut complet pentru reprezentanții Promo-LEX s-a dublat.

Menționăm că ignorarea solicitărilor privind accesul la informații contravine prevederilor Legii nr. 982 din 11.05.2000 ce garantează accesul la informație și stipulează prin art.19 că refuzul privind accesul la informație se argumentează în scris. Mai mult, conform prevederilor aceleiași legi, lezarea dreptului de acces la informații poate fi atacat în instanța de judecată.

Tabelul 6. Atitudinea APL față de adresările privind solicitarea accesului la informații cu caracter oficial (repartizare pe UAT)

	În limite legale și conținut complet	În limite legale și conținut incomplet	Cu întârziere și conținut complet	Cu întârziere și conținut incomplet	Răspunsul nu a fost furnizat
Nord, oficiul regional Edineț	Dondușeni Edineț Ocnița Soroca Drochia Rîșcani Briceni				
Nord-Est, oficiul regional Bălți	Șoldănești Florești Fălești Glodeni Telenești		mun. Bălți		Rezina Sîngerei
Centru-Sud-Est, oficiul regional Chișinău	Căușeni Ștefan Vodă		Dubăsari		mun. Chișinău Anenii Noi Criuleni
Centru-Sud-Vest, oficiul regional Călărași	Ungheni Strășeni Orhei Hîncești Călărași	Nisporeni	Ialoveni		
Sud, oficiul regional Comrat	Cahul	Basarabeasca Leova		UTA Găgăuzia Cimișlia Cantemir	Taraclia
	20	3	3	3	6

În concluzie, comparativ cu perioada precedentă de monitorizare, Asociația Promo-LEX constată progrese parțiale în ceea ce privește raporturile dintre autoritățile APL II și solicitanții de informație în procesul de asigurare și realizare a dreptului constituțional de acces la informație.

În cadrul exercițiului de monitorizare, au fost expediate către furnizorii de informații în persoana APL un număr de 35 de solicitări privind accesul la informații cu caracter oficial. În 20 cazuri (57,14%) răspunsurile complete au parvenit în termene legale, ceea ce reprezintă o creștere dublă comparativ cu perioada precedentă de monitorizare. Pe de cealaltă parte, în 6 cazuri (17,14%) nu a existat vreun răspuns la solicitarea de acces la informație. Acestea se referă la APL din Rezina, Sîngerei, Criuleni, Taraclia, mun. Chișinău și Anenii Noi.

IV. GRADUL DE TRANSPARENTĂ A PROCESULUI DE PREGĂTIRE ȘI DESFĂȘURARE A ȘEDINTELOR AUTORITĂȚILOR DELIBERATIVE ALE APL

Transparența în procesul decizional se bazează în esență pe două principii: a) informarea cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate despre inițierea elaborării deciziilor și despre consultarea publică pe marginea acestora, și b) asigurarea de posibilități egale pentru participarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate la procesul decizional. Respectiv, identificarea gradului de transparență a pregătirii și desfășurării ședințelor autorităților deliberative ale APL s-a realizat în baza următoarelor proceduri: *anunțarea despre desfășurarea ședințelor; caracterul deliberativ al ședinței; aprobarea ordinii de zi în cadrul ședințelor autorităților deliberative; participarea și observarea liberă a ședințelor, transmiterea live a ședințelor și publicarea deciziilor adoptate.*

Unul din elementele esențiale ale implicării părților direcționate în procesul decizional este participarea nemijlocită la ședințele autorităților publice în cadrul cărora se dezbat și se adoptă deciziile propriu-zise. În acest sens, Legea nr. 239 privind transparența în procesul decizional prevede la art. 13 alin. (1) că ședințele din cadrul autorităților publice privind luarea de decizii sunt publice, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

La fel, și Legea nr. 436 privind administrația publică locală garantează caracterul deschis și public al ședințelor consiliului local⁴. Astfel, art. 17 din Legea nr. 436 stabilește că orice persoană interesată poate asista la ședințele consiliului local. Cetățenii, părțile interesate au dreptul de a: a) participa, în condițiile legii, la orice etapă a procesului decizional; b) de a avea acces la informațiile privind bugetul localității și modul de utilizare a resurselor bugetare, la proiectele de decizii și la ordinea de zi a ședințelor consiliului local și ale primăriei; c) de a propune inițierea elaborării și adoptării unor decizii; precum și d) de a prezenta autorităților publice locale recomandări, în nume propriu sau în numele unor grupuri de locuitori ai colectivităților respective, privind diverse proiecte de decizie supuse dezbaterilor.

Autoritățile APL și funcționarii publici ai UAT respective sunt obligați să întreprindă măsurile necesare pentru asigurarea posibilităților efective de participare a cetățenilor și a tuturor părților interesate la procesul decizional. Mai mult, împiedicarea accesului liber la ședințele consiliului local sau compromiterea procesului decizional prin acțiuni deliberate de ascundere a informației de interes public se sancționează conform legislației în vigoare.

Reieșind din cele menționate supra, în calitate de parte interesată, Asociația Promo-LEX a făcut uz de drepturile garantate de legislație și a evaluat gradul de conformitate a procedurilor de pregătire și desfășurare a ședințelor consiliilor locale ale APL (raional, municipal, UTAG) cu prevederile legislației în domeniul transparenței decizionale.

În calitate de metode ale monitorizării s-au utilizat: observarea directă a ședințelor (participarea la ședințe) de către monitorii Promo-LEX, comunicarea cu funcționarii APL și părțile interesate, precum și scanarea resurselor online. Monitorizarea ședințelor a avut loc prin utilizarea în calitate de instrument de lucru a unei Fișe de monitorizare care conține mai mulți indicatori de corespundere a procedurilor de organizare și desfășurare a ședințelor: *tipul ședinței; gradul de asigurare a publicității; prezentarea informației despre ordinea de zi; prezența la ședință; publicarea deciziilor.* Totalizând și analizând informațiile colectate în baza acestor Fișe de monitorizare, am reușit să obținem un tablou general atât pe republică, cât și pe fiecare UAT în parte, în ceea ce ține de

⁴ Conform art. 1 din Legea nr. 436 privind administrația publică locală, *consiliu local*- autoritate reprezentativă și deliberativă a populației unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi sau al doilea, aleasă în vederea soluționării problemelor de interes local). De asemenea, conform art. 47 din Legea nr. 436 privind administrația publică locală, prevederile legii în cauză referitoare la organizarea și funcționarea consiliului local, cu excepția celor referitoare la competențe, se aplică, în mod corespunzător, consiliului raional.

publicitatea ședințelor, prezentarea informațiilor despre subiectele incluse pe ordinea de zi, precum și referitoare la prezența în ședințe a actorilor implicați.

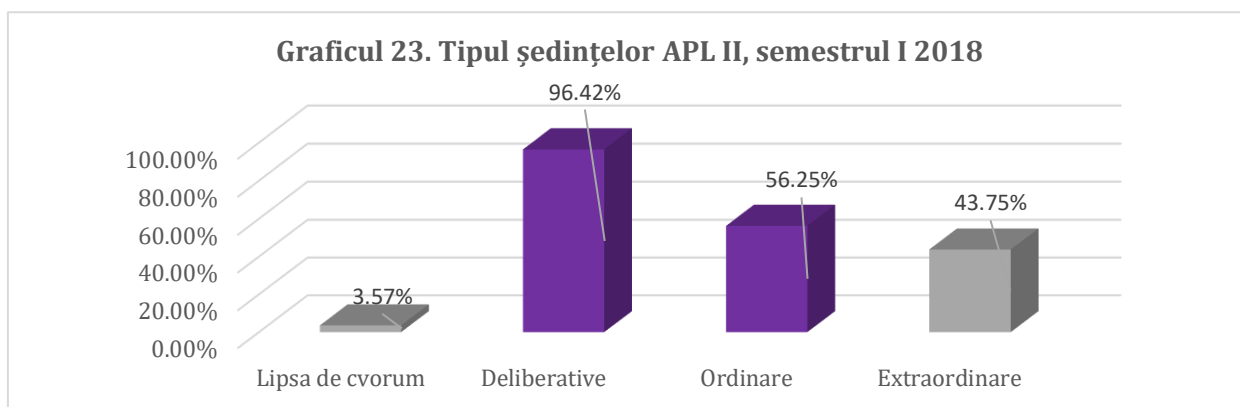
Astfel, din start este necesar de menționat că în perioada monitorizată, autoritățile deliberative ale APL (inclusiv Adunarea Populară a UTAG) s-au întrunit în cel puțin 112 de ședințe, cu 48 mai puține decât în semestrul II 2017. Cele mai multe ședințe au fost organizate în mun. Bălți (12), UTA Găgăuzia (6), Cantemir (5), mun. Chișinău, Ungheni, Edineț, Rîșcani, Cimișlia (câte 4 în fiecare APL). Cele mai puține ședințe au fost organizate în Fălești (1) (a se vedea Tabelul 7).

Tabelul 7. Caracterul ședințelor APL (repartizare pe UAT)

Regiune	Raion/Municipiu/UTAG	Nr. total de ședințe	Nr. de ședințe deliberative	Nr. de ședințe ordinare	Nr. de ședințe extraordinare
Nord, oficiul regional Edineț	Briceni	2	2	2	0
	Dondușeni	4	4	2	2
	Drochia	3	3	2	1
	Soroca	3	3	2	1
	Ocnița	2	2	1	1
	Rîșcani	4	4	2	2
	Edineț	4	4	1	3
Nord-Est, oficiul regional Bălți	Fălești	1	1	1	0
	Florești	3	3	2	1
	Glodeni	3	3	2	1
	mun. Bălți	12	10	2	10
	Sîngerei	2	2	1	1
	Telenesti	3	3	1	2
	Șoldănești	2	2	2	0
	Rezina	2	2	2	0
Centru-Sud-Est, oficiul regional Chișinău	Anenii Noi	2	2	2	0
	Căușeni	3	3	2	1
	Ștefan Vodă	2	2	2	0
	mun. Chișinău	4	3	0	4
	Dubăsari	3	3	2	1
	Criuleni	2	2	2	0
Centru-Sud-Vest, oficiul regional Călărași	Călărași	3	3	2	1
	Hîncești	3	3	2	1
	Ialoveni	3	3	1	2
	Nisporeni	3	3	2	1
	Orhei	3	3	1	2
	Ungheni	4	4	1	3
	Strășeni	2	2	2	0
Sud, oficiul regional Comrat	Basarabeasca	2	1	2	0
	Cahul	3	3	2	1
	Cantemir	5	5	2	3
	Cimișlia	4	4	2	2
	Leova	3	3	2	1

Regiune	Raion/Municipiu/UTAG	Nr. total de ședințe	Nr. de ședințe deliberative	Nr. de ședințe ordinare	Nr. de ședințe extraordinare
	Taraclia	2	2	2	0
	UTA Găgăuzia	6	6	5	1
	Total	112	108	63	49

Reamintim, că potrivit Legii nr. 436 privind administrația publică locală, art. 45 alin. (1) consiliile raionale se întrunesc în ședințe ordinare o dată la 3 luni (valabil și pentru consiliile municipale Chișinău și Bălți). Respectiv, în decursul unui semestru, fiecare din cele 35 de organe reprezentative, cu excepția Adunării Populare a UTAG, ar fi trebuit să se întrunească în 2 ședințe ordinare. Cu toate acestea, constatăm că Consiliile raionale Edineț, Fălești, Ialoveni, mun. Chișinău, Ocnița, Orhei, Sîngerei, Telenești și Ungheni s-au întrunit doar într-o ședință ordinară, restul fiind extraordinare.

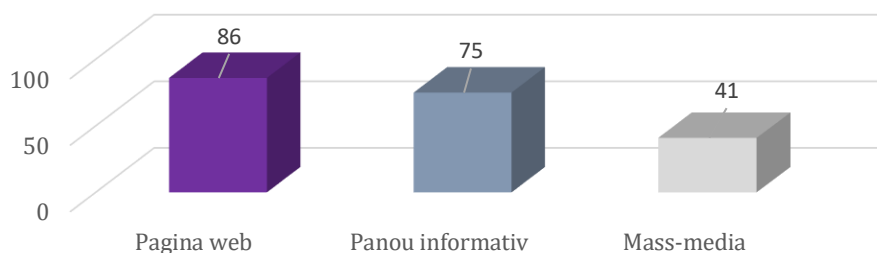
Caracterul deliberativ al ședinței este un următor aspect analizat. Conform art. 13 din Legea privind administrația publică locală, ședința consiliului este deliberativă dacă la ea participă cel puțin două treimi din numărul consilierilor aleși. Din totalul de 112 ședințe monitorizate de Promo-LEX, 108 au fost deliberative (96,42%) și doar în 4 (3,57%) cazuri numărul consilierilor nu a fost suficient pentru ca ședința să se desfășoare (a se vedea Graficul 23). Dintre ședințele lipsite de cvorumul necesar cele mai multe și anume 2 au avut loc în mun. Bălți, și câte 1 în Basarabeasca și mun. Chișinău. Astfel, constatăm o rată de participare activă a aleșilor locali, care s-a menținut și pentru semestrul I 2018.

Anunțarea despre desfășurarea ședințelor. Analizând pe rând criteriile de corespundere monitorizate, reținem că aceeași Lege nr. 239 privind transparența în procesul decizional prevede la art. 13 alin. (2) că anunțul referitor la desfășurarea ședinței publice trebuie să conțină data, ora și locul desfășurării ședinței publice, ordinea de zi a acesteia, precum și să fie:

- plasat pe pagina web oficială a autorității publice;
- expediat prin intermediul poștei electronice părților interesate;
- afișat la sediul autorității publice într-un spațiu accesibil publicului;
- și/sau să fie difuzat în mass-media centrală sau locală, după caz.

În procesul de monitorizare, Asociația Promo-LEX a evaluat în ce măsură APL au publicat anunțurile privind desfășurarea ședințelor pe pagina web, panou informativ și în mass-media. Astfel, din cele 112 ședințe organizate, în cazul a 86 (76,79%) de ședințe anunțurile au fost plasate pe pagina web, în cazul a 75 (66,96%) – pe panoul informativ și în cazul a 41 (36,61%) – în mass-media (a se vedea Graficul 24). Comparativ cu semestrul II 2017, a crescut rata de publicare a anunțurilor pe panoul informativ (+15,09%) și în mass-media (+14,11%).

Graficul 24. Publicarea anunțurilor privind desfășurarea ședințelor - 112 ședințe

Menționăm că în cazul a 30 (26,78%) ședințe anunțul a fost plasat pe toate cele 3 surse monitorizate și doar în cazul a 7 (6,25%) ședințe anunțul nu a fost plasat pe nici o sursă monitorizată. Normele legale de plasare a anunțurilor (plasarea pe pagina web și pe panoul informativ) au fost respectate în cazul a 56 (50,00%) ședințe.

Per APL, doar în cazul Fălești și mun. Bălți anunțurile privind desfășurarea tuturor ședințelor au fost plasate pe toate cele 3 surse monitorizate (pagina web, panou informativ și mass-media). Iar în cazul APL Fălești, Sîngerei, Telenești, mun. Bălți, Basarabeasca, și Cahul, anunțurile privind desfășurarea tuturor ședințelor au fost plasate pe pagina web și pe panoul informativ, respectând astfel normele legale (a se vedea Tabelul 8).

Pe de altă parte, APL Șoldănești, Glodeni, și Drochia nu au plasat pe pagina web nici un anunț privind desfășurarea ședințelor, chiar dacă acestea au avut loc. Menționăm că la etapa monitorizării, pagina web a APL Drochia se afla în proces de elaborare. În cazul APL Ocnița, Dubăsari, Căușeni, Criuleni, Ștefan Vodă, mun. Chișinău, Ialoveni și Taraclia nu s-a plasat nici un anunț pe panoul informativ (a se vedea Tabelul 8).

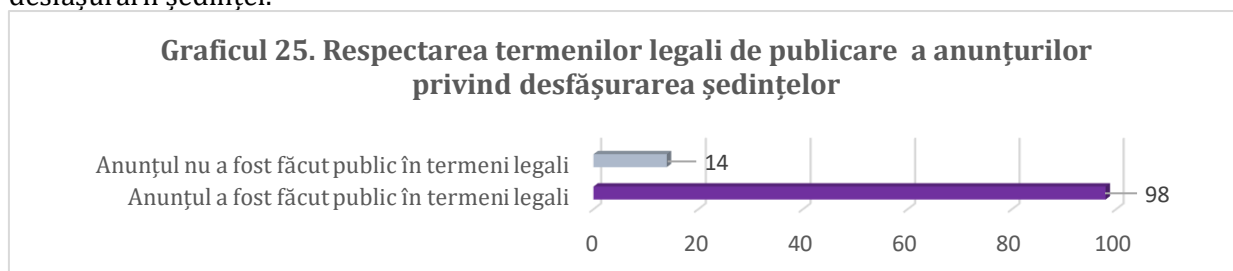
Din cele constatate, observăm o tendință prezentă și în Rapoartele anterioare – de a oferi prioritate platformelor online în comunicarea cu mediul extern și anume paginii web. De asemenea, constatăm că plasarea anunțurilor în mass-media este mai puțin populară, deși aceasta reprezintă una dintre sursele de comunicare și informare preferate de părțile interesate (a se vedea Capitol I).

Tabelul 8. Plasarea anunțurilor privind ședințele APL (repartizare pe UAT)

Raion/Municipiu/UTAG		Nr. de ședințe	Nr. de ședințe cu anunț plasat pe pagina web	Nr. de ședințe cu anunț plasat pe panoul informativ	Nr. de ședințe cu anunț difuzat în mass-media	Nr. de ședințe cu anunț public făcut în termeni legali
Nord-Est, oficiul regional Bălți	Fălești	1	1	1	1	1
	Rezina	2	2	1	1	2
	Șoldănești	2	0	2	2	2
	Florești	3	2	3	0	3
	Glodeni	3	0	3	2	3
	Sîngerei	2	2	2	1	2
	Telenești	3	3	3	0	3
	mun. Bălți	12	12	12	12	12

Raion/Municipiu/UTAG		Nr. de ședințe	Nr. de ședințe cu anunț plasat pe pagina web	Nr. de ședințe cu anunț plasat pe panoul informativ	Nr. de ședințe cu anunț difuzat în mass-media	Nr. de ședințe cu anunț public făcut în termeni legali
Nord, oficiul regional Edineț	Drochia	3	0	3	0	3
	Dondușeni	4	3	4	2	3
	Rîșcani	4	3	4	3	4
	Edineț	4	3	4	0	4
	Briceni	2	1	2	2	2
	Ocnița	2	1	0	0	0
	Soroca	3	1	3	0	3
Centru-Sud-Est, oficiul regional Chișinău	Dubăsari	3	3	0	0	3
	Căușeni	3	3	0	0	3
	Anenii Noi	2	2	1	0	2
	Criuleni	2	2	0	0	2
	Ștefan Vodă	2	2	0	0	2
	mun. Chișinău	4	4	0	0	4
Centru-Sud-Vest, oficiul regional Călărași	Ialoveni	3	2	0	0	1
	Orhei	3	3	1	2	2
	Ungheni	4	3	3	1	3
	Hîncești	3	2	2	2	2
	Nisporeni	3	2	1	2	2
	Călărași	3	3	2	1	3
	Strășeni	2	2	1	1	1
Sud, oficiul regional Comrat	UTA Găgăuzia	6	6	5	6	6
	Basarabeasca	2	2	2	0	2
	Leova	3	1	2	0	2
	Taraclia	2	2	0	0	2
	Cantemir	5	4	3	0	4
	Cahul	3	3	3	0	3
	Cimișlia	4	1	2	0	2
Total		112	86	75	41	98

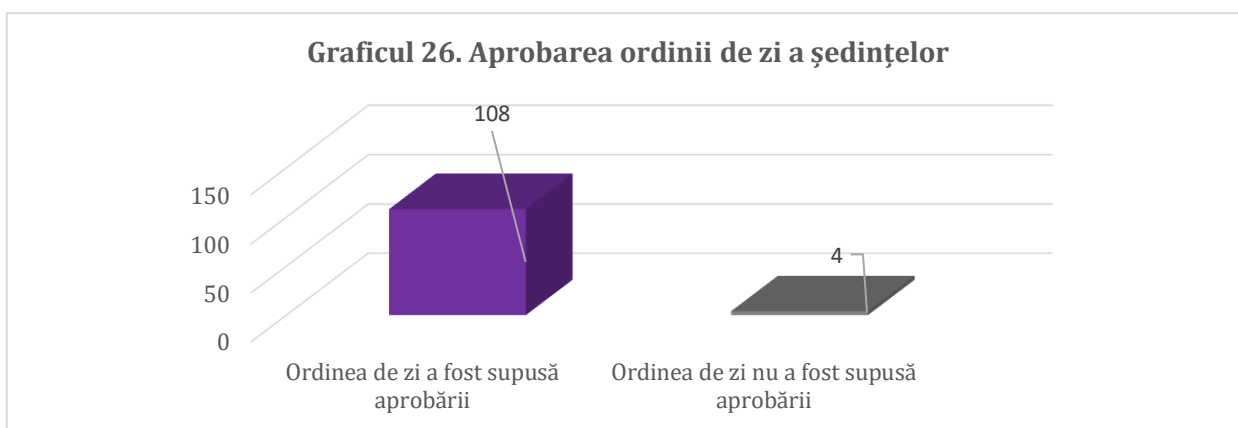
Un alt criteriu de corespundere a procedurilor de organizare și desfășurare a ședințelor cu legislația privind transparența în procesul decizional este termenul în care anunțurile privind desfășurarea ședințelor trebuie să fie făcute publice (a se vedea Tabelul 8). Articolul 13 alin. (2) din Legea nr. 239 privind transparența în procesul decizional stabilește că anunțul referitor la desfășurarea ședinței publice se face public cu cel puțin 3 zile lucrătoare înainte de data desfășurării ședinței.

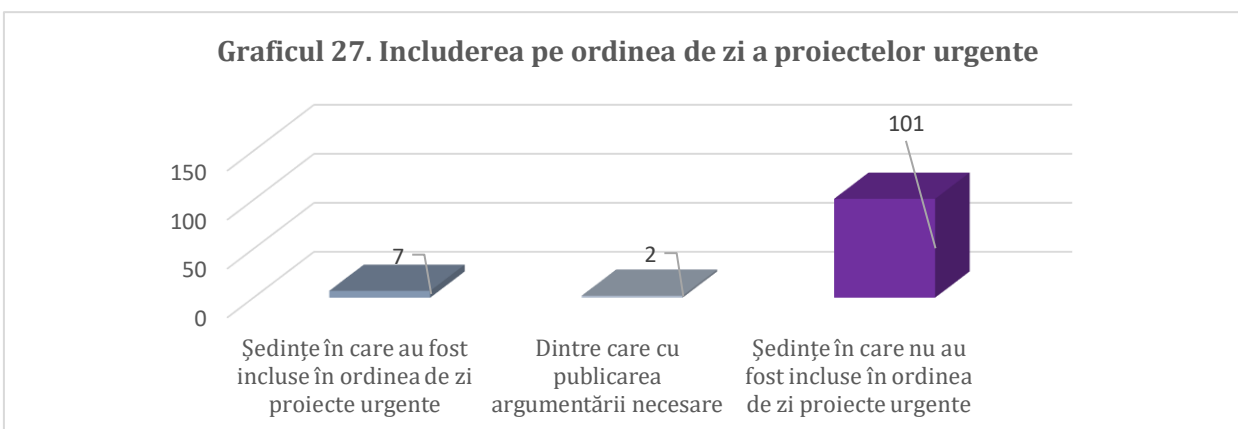
Examinând informațiile colectate pentru cele 112 ședințe monitorizate, care au avut loc în semestrul I al anului 2018, Asociația Promo-LEX a constatat că în 98 (87,5%) cazuri termenul a fost respectat, (a se vedea Graficul 25). Comparativ cu perioada precedentă de monitorizare la acest capitol s-a înregistrat o creștere cu 9,37%.

Aprobarea ordinii de zi în cadrul ședințelor autorităților deliberative printr-un caracter public și deschis, de asemenea, constituie o procedură iminentă unei administrații transparente. Atât art. 13 alin. (2) din Legea privind transparența în procesul decizional, cât și art. 17 alin. (3) lit. b) din Legea privind administrația publică locală garantează accesul publicului la subiectele incluse pe ordinea de zi și care urmează a fi dezbătute în ședință. De menționat că ședința consiliului se desfășoară conform ordinii de zi propuse de primar (situația mun. Chișinău și mun. Bălți) sau de consilierii care au solicitat convocarea ei. Modificarea sau completarea ordinii de zi se admite numai la începutul ședinței și se efectuează cu votul majorității consilierilor prezenți.

Astfel din cele 112 ședințe desfășurate în perioada monitorizată, în cazul a 108 (96,42%) ședințe ordinea de zi a fost supusă aprobării la începutul ședinței, și doar în cazul a 4 (3,57%) ședințe acest lucru nu a fost făcut (a se vedea Graficul 26). Din aceste 4 ședințe, una (Briceni) a fost deliberativă. Astfel, tendința pozitivă de aprobare a ordinii de zi la începutul ședințelor s-a menținut și în acest semestru.

În cazuri excepționale, proiectele de decizii urgente pot fi supuse elaborării și adoptării fără respectarea etapelor prevăzute de legea privind transparența în procesul decizional. Totuși, legea impune ca argumentarea necesității de a adopta decizia în regim de urgență, fără consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate, să fie adusă la cunoștința publicului în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la adoptare, prin plasarea pe pagina web a autorității publice, prin afișarea la sediul acesteia într-un spațiu accesibil publicului și/sau prin difuzarea în mass-media centrală sau locală.

Astfel, din 108 ședințe deliberative, în cazul a 7 (6,48%) ședințe pe ordinea de zi au fost incluse proiecte de decizii ce urmau a fi aprobate în regim de urgență (a se vedea Graficul 27). Însă doar în 2 cazuri s-au respectat prevederile legale și anume argumentarea necesității de a adopta decizia în regim de urgență, fără consultarea părților interesate a fost adusă la cunoștința publicului în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la adoptare, prin plasare pe pagina web a autorității publice, prin afișare la sediul acesteia într-un spațiu accesibil publicului și/sau prin difuzare în mass-media centrală sau locală. Printre APL care nu au respectat aceste prevederi legale se numără mun. Bălți (2 ședințe), Nisporeni, Hîncești și Orhei (câte 1 ședință fiecare). Comparativ cu semestrul II 2017, în perioada monitorizată s-a redus atât numărul ședințelor cu proiecte urgente, cât și rata lipsei argumentării necesare (a se vedea Tabelul 9).

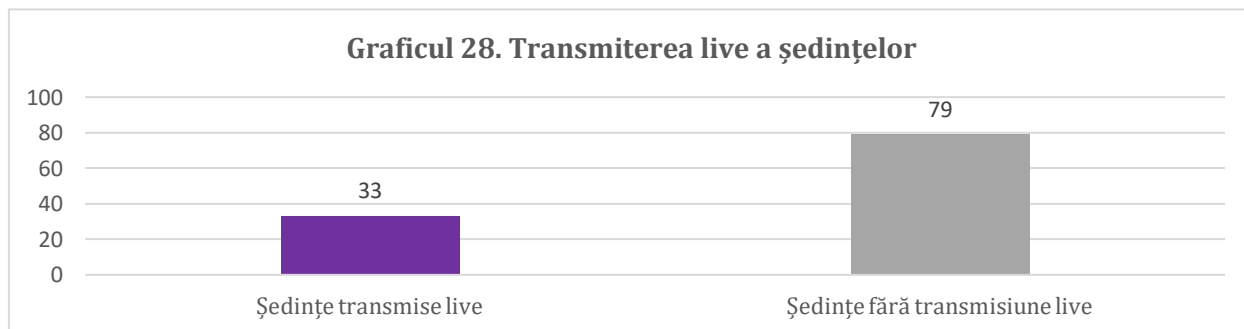
Participarea și observarea liberă a ședințelor este un aspect fundamental pentru exercițiul de monitorizare. Ținem să remarcăm în acest context că ședințele consiliilor raionale, municipale și ale Adunării Populare a Găgăuziei au fost deschise pentru monitorii Promo-LEX și nu au fost înregistrate impedimente pentru accesul liber la ședință. De asemenea, și în ședințele care s-au dovedit a fi în lipsă de cvorum, monitorii au fost liberi să asiste și să observe activitatea consilierilor. În același context, s-a sesizat o activitate sporită a subdiviziunilor consiliilor, reprezentanții acestora, de asemenea, fiind prezenți în ședințe, alături de primari, șefi ai oficiilor teritoriale ale Cancelariei de stat, precum și ai altor instituții.

Tabelul 9. Aprobarea ordinii de zi a ședințelor APL (repartizare pe UAT)

Raion/Municipiu /UTAG	Nr. de ședințe	Nr. de ședințe deliberative	Nr. de ședințe cu ordinea de zi aprobată la începutul ședinței	Nr. de ședințe cu proiecte urgente	Nr. de ședințe cu argumentarea necesității includerii proiectelor urgente conform prevederilor legale	Nr. de ședințe,deciziile cărora au fost publicate pe pagina web	Nr. de zile în care au fost publicate deciziile	
Nord, oficiul regional Edineț	Soroca	3	3	3	0	0	3	7/7/6
	Drochia	3	3	3	0	0	0	x/x/x
	Rîșcani	4	4	4	0	0	4	5/6/1/9
	Dondușeni	4	4	4	0	0	2	7/x/x/6
	Edineț	4	4	4	0	0	4	6/8/7/6
	Briceni	2	2	1	0	0	0	x/x
	Ocnița	2	2	2	0	0	2	6/7
Nord-Est, oficiul regional Bălți	Fălești	1	1	1	0	0	1	8
	Rezina	2	2	2	0	0	2	7/22
	Șoldănești	2	2	2	0	0	1	8/x
	Florești	3	3	3	0	0	3	13/13/11
	Glodeni	3	3	3	0	0	2	8/11/x
	Sîngerei	2	2	2	0	0	2	13/11
	Telenești	3	3	3	0	0	3	7/11/5
	mun. Bălți	12	10	10	3	1	10	11/11/4/7/13/11/13/8/1/18

Centru-Sud-Est, oficiul regional Chișinău	Dubăsari	3	3	3	0	0	3	5/7/8
	Căușeni	3	3	3	0	0	3	25/8/12
	mun. Chișinău	4	3	4	0	0	3	8/3/4
	Anenii Noi	2	2	2	0	0	2	11/5
	Ștefan Vodă	2	2	2	0	0	2	7/5
	Criuleni	2	2	2	0	0	2	1/3
Centru-Sud-Vest, oficiul regional Călărași	Ungheni	4	4	4	0	0	4	6/6/6/6
	Hîncești	3	3	3	1	0	3	6/21/30
	Nisporeni	3	3	3	1	0	2	3/x/19
	Călărași	3	3	3	0	0	2	x/13/19
	Strășeni	2	2	2	0	0	2	7/7
	Ialoveni	3	3	3	1	1	0	x/x/x
	Orhei	3	3	3	1	0	3	6/6/6
Sud, oficiul regional Comrat	UTA Găgăuzia	6	6	6	0	0	6	Buletinul Oficial UTAG, conform procedurii
	Basarabasca	2	1	1	0	0	1	5
	Leova	3	3	3	0	0	3	7/7/7
	Cimișlia	4	4	4	0	0	1	x/25/x/x
	Cantemir	5	5	5	0	0	5	5/8/19/20/12
	Cahul	3	3	3	0	0	3	6/7/0
	Taraclia	2	2	2	0	0	2	54/9
	Total	112	108	108	7	2	91	

Transmiterea live a ședințelor este un element ce sporește transparența procesului decizional. Deși este un procedeu relativ nou pentru Republica Moldova, unele consilii raionale, cele municipale precum și Adunarea Populară folosesc pe larg transmiterea live a ședințelor fie prin intermediul portalurilor online fie live pe TV. Astfel, 33 (29,46%) din 112 ședințe au fost transmise live și cetățenii au putut urmări activitatea organelor deliberative locale (Graficul 28). Comparativ cu semestrul II 2017, procentul transmisiunilor live a rămas neschimbat. Printre APL care folosesc pe larg transmisiunea live se numără: Fălești, mun. Bălți, Soroca, UTA Găgăuzia, Drochia, și mun. Chișinău (toate ședințele au fost transmise live).

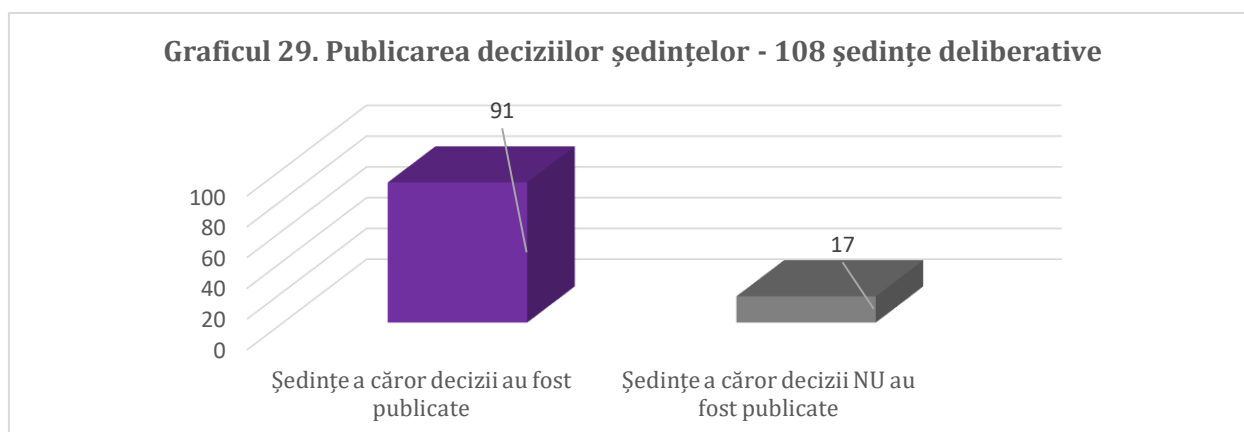

Publicarea deciziilor adoptate. Autoritățile publice sunt obligate să asigure accesul la deciziile adoptate prin publicarea acestora în modul stabilit de lege, prin plasarea acestora pe pagina web oficială, prin afișare la sediul lor într-un spațiu accesibil publicului și/sau prin difuzare în mass-media centrală sau locală, după caz, precum și prin alte modalități stabilite de lege (art. 15 din Legea privind transparența în procesul decizional). Responsabil de informarea publicului referitor la deciziile adoptate este secretarul consiliului.

În acest context, este de asemenea de menționat că prevederile legale actuale nu stabilesc termeni concreți de publicare a deciziilor. Nici Legea privind transparența în procesul decizional, nici Legea privind administrația publică locală nu conțin norme care ar reglementa expres forma și termenul în care APL urmează să facă publice deciziile adoptate. Amintim că modificările introduse de Parlament la art. 46 a Legii privind administrația publică, vor intra în vigoare abia la 28 octombrie 2018. Acestea stabilesc *termenul de maximum 5 zile de la semnare în care deciziile să fie afișate în locuri publice.*

La momentul publicării prezentului Raport, un atare termen nu exista, motiv din care vom indica expres numărul de zile în care au fost publicate deciziile, dacă au fost publicate.

Astfel, din cele 108 ședințe deliberative, în 91 cazuri APL a publicat deciziile adoptate (a se vedea Graficul 29). Este vorba de 84,25% din ședințe și considerăm acest fapt unul alarmant pentru transparența în procesul decizional. Printre APL care nu au publicat în totalitate sau parțial deciziile ședințelor se numără: Șoldănești, Glodeni, Drochia, Dondușeni, Briceni, Cimișlia, Nisporeni, Călărași și Ialoveni (a se vedea Tabelul 9).

Totodată, neavând un termen exact prevăzut de lege, consiliile, conform datelor raportate de monitori, au publicat deciziile adoptate în termeni variați, începând cu publicarea în aceeași zi (r. Cahul) care este cea mai rapidă publicare și terminând cu 54 zile care constituie cea mai tardivă publicare (r. Taraclia). Dacă ar fi să aplicăm prevederile legale privind termenul de maxim 5 zile pentru publicarea deciziilor, care va intra în vigoare la 28 octombrie 2018, atunci doar APL Criuleni și Basarabeasca au respectat acest termen pentru toate ședințele.

În acest context, menționăm că datele referitoare la termenul de publicare a deciziilor nu se referă și la UTAG, întrucât deciziile Adunării Populare se publică în cadrul unei publicații locale oficiale conform unei proceduri separate.

Precum ne-am referit supra, am identificat o problemă și la capitolul formei de publicare a deciziilor. Considerăm necesară reglementarea expres a modului în care trebuie să arate deciziile publicate și a conținutului acestora. În acest sens, remarcăm că în procesul monitorizării am întâlnit decizii publicate în format Word, fără semnături și ștampile, precum și în format PDF – copii scanate ale deciziilor deja semnate de președintele ședinței și secretarul consiliului. La fel, un element ce pune la îndoială caracterul public al deciziilor este încărcarea acestora pe platforma Google Drive dar cu

acces limitat. În aceste cazuri se face solicitare de acces și într-un termen nedeterminat se răspunde prin deschiderea accesului spre deciziile publicate.

Concluzionând asupra celor constatate în urma monitorizării gradului de transparență a procesului de pregătire și desfășurare a ședințelor autorităților deliberative ale APL, trebuie să remarcăm că, în mare parte, este respectată transparența în procesul decizional la nivel local. Conform monitorilor Promo-LEX, în semestrul I 2018, autoritățile deliberative ale APL s-au întrunit în cel puțin 112 de ședințe (dintre care 108 deliberative, 63 ședințe ordinare și 49 ședințe extraordinare). Toate ședințele au fost accesibile monitorizării de către Promo-LEX.

Plasarea anunțurilor s-a efectuat, prioritar pe pagina web (76,79%), însă comparativ cu semestrul II 2017, a crescut rata de publicare a anunțurilor pe panoul informativ (+15,09%) și în mass-media (+14,11%). De asemenea, constatăm că plasarea anunțurilor în mass-media (36,61%) este mai puțin populară, deși aceasta reprezintă una dintre sursele de comunicare și informare preferate de părțile interesate. Termenul de 3 zile lucrătoare de plasare a anunțului a fost respectat în cazul a 98 ședințe (87,5%), ceea ce reprezintă o creștere cu 9,37% față de perioada precedentă de monitorizare.

Situația a rămas relativ stabilă la capitolul numărului de ședințe, după care consiliile au făcut publice deciziile adoptate. Deciziile au fost făcute publice doar în cazul a 91 (84,25%) ședințe deliberative (din 108). Considerăm acest fapt drept unul alarmant pentru transparența procesului decizional. Printre APL care nu au publicat în totalitate sau parțial deciziile ședințelor se numără: Șoldănești, Glodeni, Drochia, Dondușeni, Briceni, Cimișlia, Nisporeni, Călărași și Ialoveni.

Cu regret rămâne impunător numărul de ședințe cu subiecte incluse spre examinare pe ordinea de zi în regim de urgență și în care publicul, contrar normelor legale, nu a fost informat despre necesitatea includerii și adoptării unor decizii în regim de urgență - 5 ședințe (4,62%). Printre APL care nu au respectat aceste prevederi legale se numără mun. Bălți (2 ședințe), Nisporeni, Hîncești și Orhei (câte 1 ședință fiecare).

Asociația Promo-LEX apreciază și salută transmiterea live a ședințelor autorităților deliberative de nivelul II, considerând acesta un element de maximă transparență a procesului decizional. Deși este un procedeu relativ nou pentru Republica Moldova, 29,46% din ședințe în perioada monitorizată au fost transmise în direct fie prin intermediul portalurilor online, fie live pe TV. Printre APL care folosesc pe larg transmisiunea live se numără: Fălești, mun. Bălți, Soroca, UTA Găgăuzia, Drochia, și mun. Chișinău (toate ședințele au fost transmise live).

Generalizând performanțele APL la capitolul transparenței ședințelor, constatăm că pentru semestrul I 2018, APL mun. Bălți a înregistrat cel mai mare scor (a se vedea Anexa 13).

V. ASPECTE ALE INTEGRITĂȚII PROFESIONALE

Subiectul integrității este unul definitoriu pentru orice proces de modernizare și consolidare administrativă a autorităților publice. Integritatea este, de fapt, principiul de bază al conduitei profesionale a funcționarilor publici și/sau a persoanelor cu funcții de demnitate publică. În cadrul unui proces decizional de natură administrativă, conduita integră este un factor de acțiune deosebit de important în contextul utilizării bunurilor și finanțelor publice. Ca parte componentă a problemei, conflictul de interese implică un conflict între datoria față de public și interesele personale ale unui oficial public. Conflictul de interese apare atunci când interesele oficialului public ca persoană privată influențează sau ar putea influența necorespunzător îndeplinirea obligațiilor și responsabilităților oficiale.

În vederea asigurării transparenței activității autorităților publice locale, din perspectiva integrității profesionale, monitorii Promo-LEX au examinat următoarele aspecte: *existența unui Cod de etică instituțional; publicarea CV-urilor conducătorilor autorităților monitorizate; publicarea declarației de avere și interese personale pe pagina Autorității Naționale de Integritate (a președinților, vicepreședinților); persoana responsabilă de modul anticorupție; existența planului de integritate instituțional; existența liniei telefonice specializate anticorupție și/sau de informare.* În calitate de instrumente de lucru au fost folosite: examinarea paginilor web ale autorităților APL și a Autorității Naționale de Integritate (ANI), precum și alte surse de informare cu acces public. De asemenea, au fost purtate discuții cu persoanele responsabile de proces din cadrul APL monitorizate.

a) Un prim aspect abordat de către monitorii Promo-LEX se referă la *existența unui Cod de conduită instituțional* în cadrul autorităților APL. Reiterăm îndemnul nostru pentru APL, inclusiv prin acest exercițiu de monitorizare, să utilizeze posibilitatea de promovare și respectare a principiilor integrității profesionale printr-un Cod de conduită instituțional al APL.

În contextul dat, Asociația Promo-LEX constată cu satisfacție faptul că numărul APL care au un astfel de Cod este în creștere. În semestrul I 2018, în cazul a 9 APL (25,75%) s-a raportat existența Codului de conduită instituționalizat, cu 4 APL mai mult decât în semestrul II 2017. APL care au adoptat un astfel de document sunt: Fălești, Basarabeasca, Leova, Cimișlia, Cantemir, Cahul, Orhei, Rîșcani și Criuleni (a se vedea Tabelul 10). În alte 2 APL, Sîngerei și Călărași se duc discuții privind elaborarea și adoptarea unui astfel de Cod.

b) Un al doilea aspect relevant se referă la *publicarea CV-urilor conducătorilor autorităților monitorizate.* În conformitate cu prevederile pct. 15 al Regulamentului aprobat prin HG privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet, pe pagina-web oficială a autorității administrației publice vor fi publicate datele cu privire la conducerea autorității publice.

În acest sens, au fost analizate CV aparținând președinților și vicepreședinților de raion; a primarilor și viceprimarilor municipiilor (nivelul II administrativ); Guvernatorului UTAG și președintelui Adunării Populare. În urma monitorizării, constatăm și la acest capitol o evoluție pozitivă. Pentru semestrul I 2018, 23 APL (65,71%) au publicat CV-urile conducerii administrative, aceasta reprezentând o creștere cu 31,42% comparativ cu semestrul II al anului 2017. Printre APL care nu respectă această prevedere legală se numără: Șoldănești, Taraclia, Cantemir, Cahul, Nisporeni, Ialoveni, Hîncești, Soroca, Drochia, Dondușeni, Edineț și mun. Chișinău.

Tabelul 10. Aspecte privind integritatea profesională și conflictul de interes
(repartizare pe UAT)

Regiune	UAT	Cod de etică instituțional	CV conducători APL	Declarația de avere și interese personale	Responsabil de modul anticorupție	Plan de integritate instituțional	Linii telefonice anticorupție	Grad de realizare
Nord, oficiul regional Edineț	Soroca	NU	NU	DA	NU	NU	NU	1/6
	Drochia	NU	NU	DA	NU	NU	NU	1/6
	Rîșcani	DA	DA	DA	NU	DA	NU	4/6
	Dondușeni	NU	NU	DA	NU	DA	NU	2/6
	Edineț	NU	NU	DA	NU	NU	NU	1/6
	Briceni	NU	DA	DA	NU	NU	NU	2/6
	Ocnîța	NU	DA	DA	NU	NU	NU	2/6
Nord-Est, oficiul regional Bălți	Rezina	NU	DA	DA	NU	DA	NU	3/6
	Șoldănești	NU	NU	DA	NU	DA	NU	2/6
	mun. Bălți	NU	DA	DA	NU	DA	DA	4/6
	Florești	NU	DA	DA	NU	DA	NU	3/6
	Fălești	DA	DA	DA	NU	DA	NU	4/6
	Glodeni	NU	DA	DA	NU	DA	NU	3/6
	Sîngerei	NU	DA	DA	NU	DA	NU	3/6
	Telenești	NU	DA	DA	NU	DA	DA	4/6
Centru-Sud-Est, oficiul regional Chișinău	mun. Chișinău	NU	NU	DA	NU	DA	DA	3/6
	Anenii Noi	NU	DA	DA	NU	NU	NU	2/6
	Dubăsari	NU	DA	DA	NU	NU	NU	2/6
	Criuleni	DA	DA	DA	NU	DA	NU	4/6
	Căușeni	NU	DA	DA	NU	NU	NU	2/6
	Ștefan Vodă	NU	DA	DA	NU	DA	NU	3/6
Centru-Sud-Vest, oficiul regional Călărași	Ungheni	NU	DA	DA	NU	NU	NU	2/6
	Strășeni	NU	DA	DA	NU	DA	NU	3/6
	Orhei	DA	DA	DA	NU	NU	NU	3/6
	Nisporeni	NU	NU	DA	NU	NU	DA	2/6
	Ialoveni	NU	NU	DA	NU	NU	NU	1/6
	Hîncești	NU	NU	DA	NU	NU	NU	1/6
	Călărași	NU	DA	DA	NU	NU	NU	2/6
Sud, Oficiul regional Comrat	Basarabesca	DA	DA	DA	NU	DA	NU	4/6
	Leova	DA	DA	DA	NU	DA	DA	5/6
	UTA Găgăuzia	NU	DA	DA	NU	NU	NU	2/6

Regiune	UAT	Cod de etică instituțional	CV conducători APL	Declarația de avere și interese personale	Responsabil de modul anticorupție	Plan de integritate instituțional	Linii telefonice anticorupție	Grad de realizare
	Cimișlia	DA	DA	DA	NU	DA	NU	4/6
	Taraclia	NU	NU	DA	NU	DA	NU	2/6
	Cantemir	DA	NU	DA	NU	NU	NU	2/6
	Cahul	DA	NU	DA	NU	DA	NU	3/6
Total		DA- 9 NU - 26	DA - 23 NU - 12	DA - 35 NU - 0	DA - 0 NU - 35	DA -19 NU -16	DA - 5 NU - 30	

c) În al treilea rând, a fost examinată *publicarea declarației de avere și interese personale a președinților și vicepreședinților pe pagina Autorității Naționale de Integritate*. La acest capitol, de asemenea se atestă o evoluție pozitivă. În cazul a 35 APL (100%) declarațiile de avere și interese au fost publicate pe pagina ANI.

Amintim că Legea nr. 133 privind declararea averii și a intereselor personale prevede obligația persoanelor care dețin funcții de demnitate publică (președinți și vicepreședinți de raion; primar general, primar și viceprimari; Guvernator UTAG și președinte al Adunării populare) să completeze și să depună Declarația de avere și interese personale. Declarația se depune anual, până în data de 31 martie, iar ANI publică declarațiile primite pe pagina sa web oficială în termen de 30 de zile de la expirarea termenelor de depunere a declarațiilor. În plus, în cazul angajării, al validării mandatului ori al numirii în funcție, după caz, declarația se depune în termen de 30 de zile de la data respectivă.

În același context, încurajăm autoritățile APL să publice declarațiile și pe paginile web proprii, care sunt folosite mai des de publicul larg. În perioada monitorizată, 3 APL (8,57%) au publicat declarațiile de avere și interes a președinților și vicepreședinților pe pagina web proprie, și anume: UTA Găgăuzia, Ungheni, Edineț.

d) Un al patrulea criteriu analizat se referă la *publicarea datelor privind persoana responsabilă de modul anticorupție*. Specificăm că modulul anticorupție reprezintă totalitatea de date cu referință la activitatea anticorupțională a instituției ce cuprinde: persoana responsabilă, plan de integritate, raport cu privire la implementarea Planului de integritate, raport privind implementarea Strategiei Naționale Anticorupție, informația privind deschiderea liniilor telefonice specializate anticorupție și/sau de informare, precum și alte informații de interes public relevante domeniului.

Amintim Conform prevederilor HG nr. 188 privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet, pe pagina-web oficială a autorității administrației publice vor fi publicate date privind modulul anticorupție, inclusiv datele persoanei responsabile. În perioada monitorizată, Promo-LEX constată cu îngrijorare că nici un APL nu s-a conformat acestei prevederi. De asemenea, menționăm că chiar dacă jumătate din APL au adoptat Planuri de integritate instituțională care conțin persoane responsabile pentru fiecare activitate, acestea încă nu au publicat pe pagina web persoana responsabilă de întreg "modul anticorupție", astfel cum prevede cadru legal.

e) Indicatorul numărul cinci se referă la *existența și publicarea unui plan de integritate instituțional*. De rând cu celelalte componente ale modulului anticorupție introdus în HG nr. 188 în august 2016, planul de integritate instituțional a început să fie monitorizat în al doilea semestru al anului 2017, în contextul necesității unui timp suficient pentru elaborarea acestuia. În semestrul I 2018, un număr de 19 APL (54,28%) au publicat un astfel de Plan pe pagina web. În comparație cu etapa precedentă de monitorizare, la acest capitol s-a înregistrat o creștere cu 25,71%. Mai mult, Ștefan Vodă este unicul APL care a publicat și un raport privind implementarea Strategiei Naționale Anticorupție.

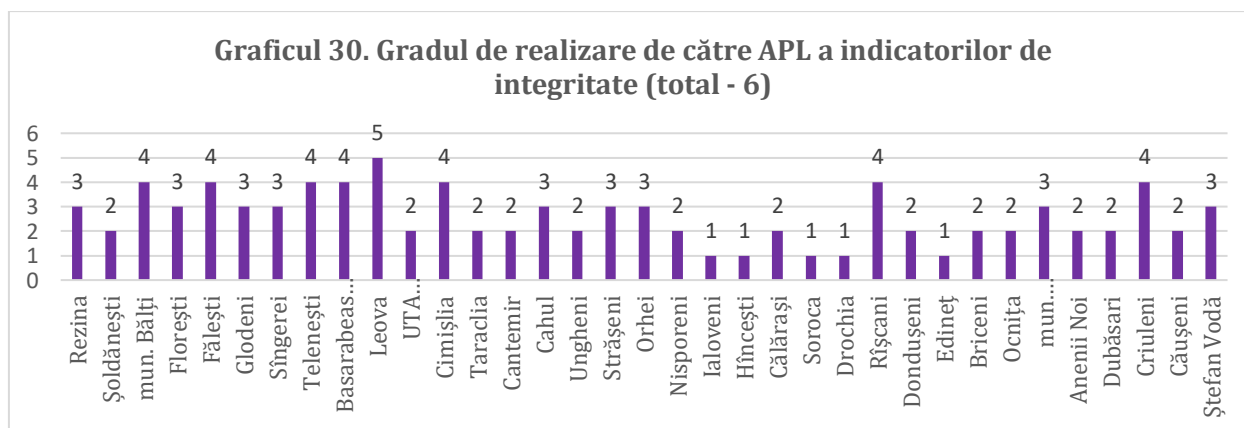
De asemenea, menționăm că nici un APL nu a publicat raportul de implementare a planului de integritate instituțională. Dacă în majoritatea cazurilor acest lucru s-a datorat faptului că planurile instituționale de integritate au fost adoptate în primul semestru al 2018, în cazul APL Criuleni, mun. Bălți și mun. Chișinău nu este aplicabilă această justificare. În cazul acestor APL, planurile au fost adoptate în 2016-2017, respectiv cerințele Hotărârii Guvernului nr.188 nu sunt totalmente respectate.

Printre APL care nu au publicat Planul de integritate instituțională se numără: UTA Găgăuzia, Cantemir, Ungheni, Orhei, Nisporeni, Ialoveni, Hîncești, Călărași, Soroca, Drochia, Edineț, Briceni, Ocnîța, Anenii Noi, Dubăsari și Căușeni.

f) Ultimul indicator analizat ține de *existența liniei telefonice specializate anticorupție și/sau de informare*. Potrivit prevederilor HG nr. 188 privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet și a Regulamentului de funcționare a sistemului liniilor telefonice anticorupție, aprobat prin Legea nr. 252, autoritățile APL vor plasa pe pagina-web oficială a autorității informația privind existența liniilor telefonice anticorupție și/sau de informare.

Conform rezultatelor monitorizării, în semestrul I 2018, doar 5 APL (14,28%) au publicat pe pagina web linia telefonică anticorupție, acestea fiind: Telenești, Leova, Nisporeni, mun. Chișinău și mun. Bălți. Comparativ cu semestrul II 2017, la acest capitol s-a înregistrat o creștere nesemnificativă de la 4 la 5 APL.

Generalizând scorul obținut de APL pentru indicatorii de integritate, constatăm că APL cu cel mai mare scor 5/6 este Leova, iar APL cu cel mai mic scor 1/6 este Soroca (a se vedea Graficul 30). În cazul celor 5 indicatori obligatorii din punct de vedere al prevederilor legale (publicarea CV-urilor conducătorilor autorităților monitorizate; publicarea declarației de avere și interese personale pe pagina Autorității Naționale de Integritate; persoana responsabilă de modul anticorupție; existența planului de integritate instituțional; existența liniei telefonice specializate anticorupție), cel mai bun scor 4/5 a fost înregistrat de Leova, Telenești și mun. Bălți. Menționăm că la indicatorul persoană responsabilă de modul anticorupție, nici un APL nu a plasat această informație pe pagina web.

În vederea asigurării transparenței activității autorităților publice locale, din perspectiva integrității profesionale, monitorii Promo-LEX au analizat 6 indicatori. La 5 dintre acești indicatori (existența unui Cod de etică instituțional; publicarea CV-urilor conducătorilor autorităților monitorizate; publicarea declarației de avere și interese personale pe pagina Autorității Naționale de Integritate (a președinților, vicepreședinților); existența planului de integritate instituțional; existența liniei telefonice specializate anticorupție și/sau de informare) s-au înregistrat evoluții pozitive în medie de +16%. Cea mai mare creștere (+31,42%) a fost înregistrată la capitolul publicării CV-urilor conducătorilor APL pe pagina web.

Printre APL care au înregistrat cel mai bun scor la capitolul indicatorilor de integritate se numără: Leova, Telenești și mun. Bălți. La polul opus se află: Soroca, Ialoveni, Hîncești, Drochia, Edineț.

Rămâne alarmantă situația la capitolul plasarea pe pagina web a informației privind persoana responsabilă de modul anticorupție. Nici un APL nu s-a conformat acestei prevederi legale. Tabloul este îngrijorător și la capitolul existenței liniilor telefonice anticorupție și a planului de integritate instituțională. Or, aceste cerințe sunt obligatorii conform normelor legale existente și anume a prevederilor HG nr. 188 privind conținutul paginilor web ale APL. În același timp, conștientizăm capacitățile reduse ale APL de a face față numărului de cerințe legale în domeniu și apreciem tendința pozitivă, înregistrată în semestrul I 2018, întru racordarea la criteriile de integritate.

VI. TRANSPARENȚA CONCURSURILOR PENTRU OCUPAREA FUNCȚIEI PUBLICE

Transparența procesului de ocupare a funcției publice este un alt aspect important al monitorizării Promo-LEX. Funcționarul public este persoana fizică numită, în condițiile legii, într-o funcție publică care, la rândul său, reprezintă ansamblul atribuțiilor și obligațiilor stabilite în temeiul legii în scopul realizării prerogativelor de putere publică. Condițiile de angajare într-o funcție publică sunt prescrise de Legea nr. 158 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, precum și de Regulamentul cu privire la ocuparea funcției publice prin concurs, aprobat prin HG nr. 201 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 158.

De menționat că, potrivit art. 4 din Legea nr. 158, prevederile acesteia și, respectiv, cele ale Regulamentului privind ocuparea funcției publice prin concurs, sunt aplicabile inclusiv funcționarilor publici din aparatele autorităților APL, din unitățile teritoriale autonome cu statut special și serviciile descentralizate ale acestora. Altfel spus, funcționarii publici din cadrul structurilor subordonate APL sunt numiți în baza concursurilor organizate în conformitate cu legea și regulamentul menționate supra. În acest context observăm că personalul tehnic de care dispune administrația raională se angajează în baza Codului muncii și în cazul acestora nu este necesară organizarea de concurs.

Conform art. 29 din Legea nr. 158, concursul pentru ocuparea funcției publice vacante sau temporar vacante are la bază principiile competiției deschise, transparenței, competenței și meritocrației, precum și principiul egalității accesului la funcțiile publice pentru fiecare cetățean. Autoritatea publică inițiatoare are obligația ca toate condițiile de desfășurare a concursului să fie făcute publice pe portalul guvernamental al funcțiilor publice (cariere.gov.md), pe pagina sa web, precum și să fie afișate pe panoul informațional la sediul APL, într-un loc vizibil și accesibil publicului, cu cel puțin 20 de zile calendaristice înainte de data desfășurării concursului.

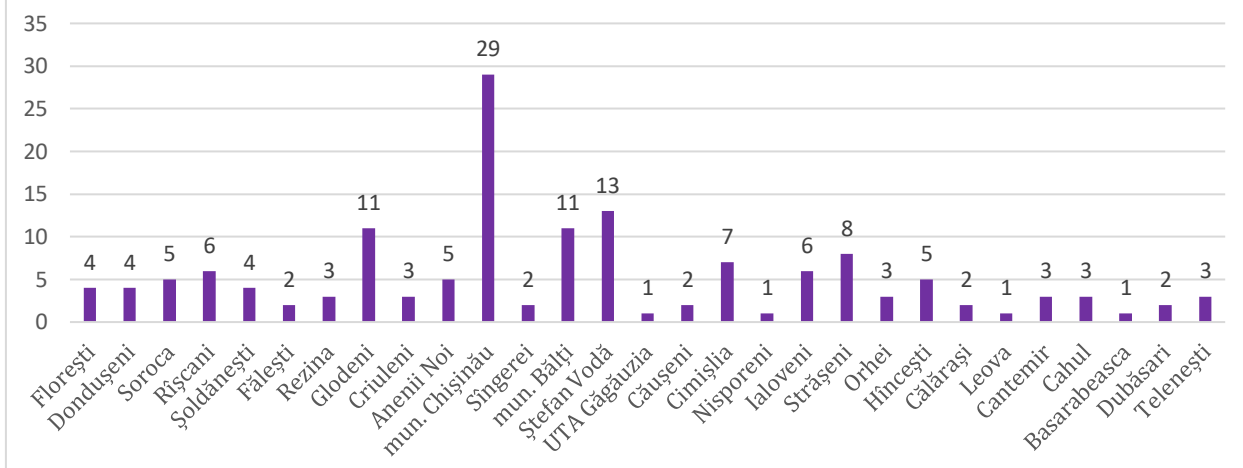
În urma modificării Regulamentului privind ocuparea funcției publice prin concurs prin Hotărârea Guvernului nr. 527 din 06.06.2018, în vigoare din 08.06.2018, pct. 7 nu mai prevede obligativitatea publicării anunțului în Monitorul Oficial și nici obligativitatea publicării într-un ziar de largă circulație, în lipsa deținerii unei pagini web. Astfel, în urma modificărilor aprobate, pct. 7 conține o prevedere similară celei prevăzute la art. 29 din Legea nr. 158.

În vederea elucidării gradului de transparență și de publicitate a anunțurilor privind organizarea concursurilor de ocupare a funcțiilor publice, monitorii Promo-LEX au efectuat interviuri cu reprezentanții administrațiilor raionale și au aflat câte concursuri au fost organizate, și în ce măsură și pe ce căi anunțurile privind desfășurarea acestora au fost făcute publice. Adicional, portalul guvernamental al funcțiilor publice a fost scanat pentru a elucida numărul APL care au plasat anunțuri privind organizarea concursurilor de ocupare a funcțiilor publice vacante.

Astfel, conform datelor furnizate de către funcționarii APL intervievați și înserate în Tabelul 11, din cele 35 APL doar în 6 nu au fost organizate concursuri de ocupare a funcțiilor publice – Drochia, Briceni, Edineț, Ocnița, Taraclia, și Ungheni. În celelalte 29 UAT, în total au fost desfășurate 150 de concursuri. Cele mai multe concursuri au fost organizate în mun. Chișinău (29⁵), Ștefan-Vodă (13), mun. Bălți și Glodeni (câte 11 fiecare) (a se vedea Graficul 31).

⁵ Persoana intervievată nu a putut oferi detalii privind numărul de concursuri organizate, însă prin scanarea paginii web a Primăriei mun. Chișinău au putut fi identificate organizarea a 29 de concursuri de ocupare a funcției publice în perioada monitorizată.

Graficul 31. Numărul concursurilor de ocupare a funcției publice organizate în perioada monitorizată

În ceea ce privește diseminarea anunțurilor privind organizarea concursurilor de ocupare a funcțiilor publice, trebuie să menționăm că prevederile legale stipulează că acestea trebuie publicate pe portalul guvernamental, pagina web, și pe panoul informațional la sediul autorității publice, într-un loc vizibil și accesibil publicului. Autoritățile publice pot publica condițiile de desfășurare a concursului pentru ocuparea funcției publice și într-o publicație periodică sau în alte mijloace de informare.

Din cele 29 de administrații care au organizat concursuri toate au publicat anunțurile pe pagina lor web (a se vedea Tabelul 11). Panourile informative din preajma sediilor autorităților publice, fiind la prima vedere cea mai simplă și cea mai accesibilă metodă de distribuire a informației, a fost utilizată de 27 de APL (93,10%). APL din mun. Chișinău și Căușeni nu au plasat anunțuri pe panouri informative. În cazul plasării anunțurilor pe portalul guvernamental, doar 4 APL (13,79%) din 29 s-au conformat acestei prevederi, și anume: Cimișlia, UTA Găgăuzia, Căușeni, Dubăsari. Publicațiile periodice (ziarele locale și raionale) au servit drept platformă de diseminare a anunțurilor pentru 24 din cele 29 de consilii (82,75%). Altele 5 (mun. Chișinău, Singerei, Ștefan-Vodă, Ialoveni și Basarabeasca) au ignorat acest instrument.

Analizând datele dezagregate pe UAT privind respectarea prevederilor legale ale publicității procesului de ocupare a funcțiilor publice în cadrul APL, deducem că doar 3 (10,34%) administrații (UTA Găgăuzia, Cimișlia și Dubăsari) din 29 care au organizat concursuri au respectat cerințele legale privind transparența angajării și au afișat anunțurile și condițiile pe toate cele 3 căi de informare obligatorii și adițional în mass-media regională (a se vedea Tabelul 11). În cazul a 24 APL (82,75%) anunțurile au fost publicate pe pagina web și panoul informativ, iar în cazul a 21 APL (72,41%) anunțurile au fost publicate pe pagina web, panou informativ și mass-media. Astfel, constatăm că panoul guvernamental al funcțiilor publice nu este încă un instrument popular printre APL de diseminare a informației privind organizarea concursurilor.

Tabelul 11. Publicarea anunțurilor și condițiilor de ocupare a funcției publice
(repartizare pe UAT)

UAT		Anunțul și condițiile au fost publicate pe pagina web a autorității	Anunțul și condițiile au fost publicate pe panoul informativ al autorității	Anunțul și condițiile au fost publicate pe Portalul guvernamental (cariere.gov.md)	Anunțul și condițiile au fost publicate în mass media locală și regională ⁶
Nord, oficiul regional Edineț	Dondușeni	DA	DA	NU	DA
	Drochia	Nu s-au organizat concursuri	Nu s-au organizat concursuri	Nu s-au organizat concursuri	Nu s-au organizat concursuri
	Soroca	DA	DA	NU	DA
	Rîșcani	DA	DA	NU	DA
	Briceni	Nu s-au organizat concursuri	Nu s-au organizat concursuri	Nu s-au organizat concursuri	Nu s-au organizat concursuri
	Edineț	Nu s-au organizat concursuri	Nu s-au organizat concursuri	Nu s-au organizat concursuri	Nu s-au organizat concursuri
	Ocnîța	Nu s-au organizat concursuri	Nu s-au organizat concursuri	Nu s-au organizat concursuri	Nu s-au organizat concursuri
Nord-Est, oficiul regional Bălți	Florești	DA	DA	NU	DA
	Sîngerei	DA	DA	NU	NU
	mun. Bălți	DA	DA	NU	DA
	Șoldănești	DA	DA	NU	DA
	Fălești	DA	DA	NU	DA
	Rezina	DA	DA	NU	DA
	Glodeni	DA	DA	NU	DA
	Telenești	DA	DA	NU	DA
Centru-Sud-Est, oficiul regional Chișinău	Criuleni	DA	DA	NU	DA
	Anenii Noi	DA	DA	NU	DA
	mun. Chișinău	DA	NU	NU	NU
	Ștefan Vodă	DA	DA	NU	NU
	Căușeni	DA	NU	DA	DA
	Dubăsari	DA	DA	DA	DA
Centru-Sud-Vest, oficiul regional Călărași	Nisporeni	DA	DA	NU	DA
	Ialoveni	DA	DA	NU	NU
	Ungheni	Nu s-au organizat concursuri	Nu s-au organizat concursuri	Nu s-au organizat concursuri	Nu s-au organizat concursuri
	Strășeni	DA	DA	NU	DA
	Orhei	DA	DA	NU	DA
	Hîncești	DA	DA	NU	DA
	Călărași	DA	DA	NU	DA
Sud, oficiul regional	UTA Găgăuzia	DA	DA	DA	DA
	Taraclia	Nu s-au organizat concursuri	Nu s-au organizat concursuri	Nu s-au organizat concursuri	Nu s-au organizat concursuri
	Cimișlia	DA	DA	DA	DA

⁶ Publicarea în mass-media locală și regională este alternativă și nu obligatorie

UAT		Anunțul și condițiile au fost publicate pe pagina web a autorității	Anunțul și condițiile au fost publicate pe panoul informativ al autorității	Anunțul și condițiile au fost publicate pe Portalul guvernamental (cariere.gov.md)	Anunțul și condițiile au fost publicate în mass media locală și regională
	Leova	DA	DA	NU	DA
	Cantemir	DA	DA	NU	DA
	Cahul	DA	DA	NU	DA
	Basarabeasca	DA	DA	NU	NU
	Total	29	27	4	24

Asociația Promo-LEX constată o stare moderat pozitivă la compartimentul transparența concursurilor pentru ocuparea funcției publice. Apreciem că toate APL au plasat anunțul și condițiile concursurilor pe pagina web (100%). În același timp, plasarea pe panouri informative a fost respectată de 93,10%, mai gravă fiind situația cu plasarea acestora pe panoul guvernamental al funcțiilor publice – doar 4 (13,79%) administrații din 29. De asemenea, apreciem drept pozitivă folosirea mass-mediei pentru diseminarea informației privind organizarea concursurilor – 24 APL (92,30%) din 29 care au organizat concursuri au folosit acest instrument. Astfel, putem deduce că APL preferă să utilizeze acele instrumente de diseminare (pagina web, mass-media) care sunt mai des folosite de publicul larg.

Astfel, per total, deducem că doar 3 (10,34%) administrații (UTA Găgăuzia, Cimișlia și Dubăsari) din 29 care au organizat concursuri au respectat cerințele legale privind transparența angajării și au afișat anunțurile și condițiile pe toate cele 3 căi de informare obligatorii și adițional în mass-media regională.

VII. TRANSPARENȚA PROCEDURILOR DE ACHIZIȚII PUBLICE

Definită ca fiind un principiu fundamental în procesul achizițiilor publice (art. 6, lit. b, Legea nr. 131 privind achizițiile publice), transparența constituie un veritabil instrument de control, o garanție a utilizării eficiente și legale a resurselor financiare ale autorităților contractante (inclusiv APL), reprezentând o condiție esențială pentru integritate și prevenirea corupției în domeniul achizițiilor publice. Monitorizarea plenară a transparenței procesului decizional este imposibilă fără a lua în considerare gradul de informare a publicului larg și a celui interesat de procedurile de achiziții și de bunurile achiziționate de către autoritățile publice.

Procesul de achiziții este reglementat prin Legea nr. 131 din 03 iulie 2015 privind achizițiile publice, HG nr. 667 din 27 mai 2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la activitatea grupului de lucru pentru achiziții, HG nr. 1419 din 28 decembrie 2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de planificare a contractelor de achiziții publice, HG nr. 665 din 27 mai 2016 privind aprobarea Regulamentului cu privire la achizițiile publice de valoare mică, precum și alte acte normative aprobate în scopul aplicării legii respective.

În conformitate cu prevederile legale menționate supra, achizițiile publice pot fi grupate în două categorii:

- achiziții publice de valoare mare (contracte a căror valoare estimată pentru bunuri și servicii este mai mare de 80 000 de lei, iar pentru lucrări este mai mare de 100 000 de lei);
- achiziții publice de valoare mică (contracte a căror valoare estimată pentru bunuri și servicii este mai mică de 80 000 de lei, iar pentru lucrări este mai mică de 100 000 de lei).

Pe parcursul semestrului I 2018, Agenția Achiziții Publice (AAP) a fost autoritatea care a fost responsabilă de efectuarea supravegherii, controlului ex-post și coordonării inter-ramurale în domeniul achizițiilor publice. Printre instrumentele importante de lucru utilizate de AAP în procesul de achiziții sunt Buletinul Achizițiilor Publice (BAP) și sistemul informațional automatizat "Registrul de stat al achizițiilor publice" (SIA RSAP). Atât în cadrul BAP, cât și în SIA RSAP sunt înregistrate anunțurile/invitațiile de participare la procedurile de achiziții de valoare mare. De asemenea, în SIA RSAP sunt publicate contractele de achiziție de valoare mare atribuite în rezultatul desfășurării procedurilor de achiziție, precum și statutul fiecărei proceduri. Suplimentar, AAP completează sistematic (actualizare zilnică) registrul contractelor atribuite de autoritățile contractante.

Supravegherea achizițiilor publice de valoare mică este asigurată de AAP prin intermediul dărilor de seamă recepționate anual de la autoritățile contractante. Dările de seamă nu sunt publicate pe pagina web a AAP, acestea urmând a fi publicate pe paginile web ale autorităților contractante, de rând cu altă informație relevantă pentru procesul de achiziții (planuri de achiziții, anunțuri de intenție etc.).

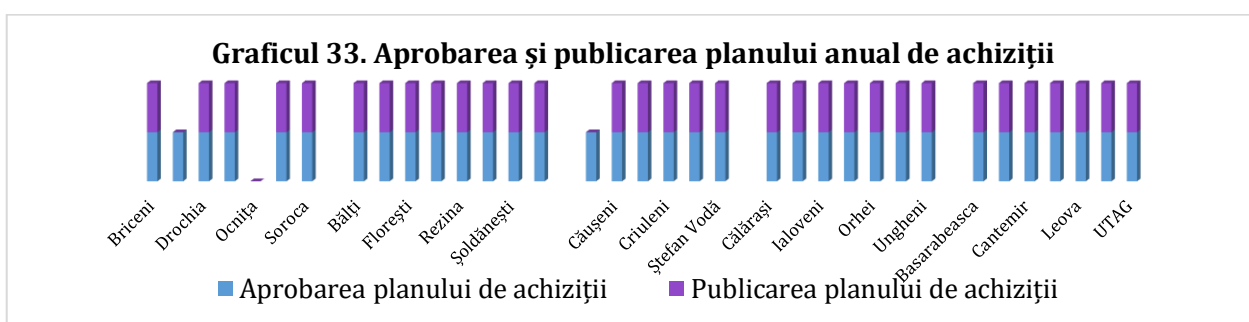
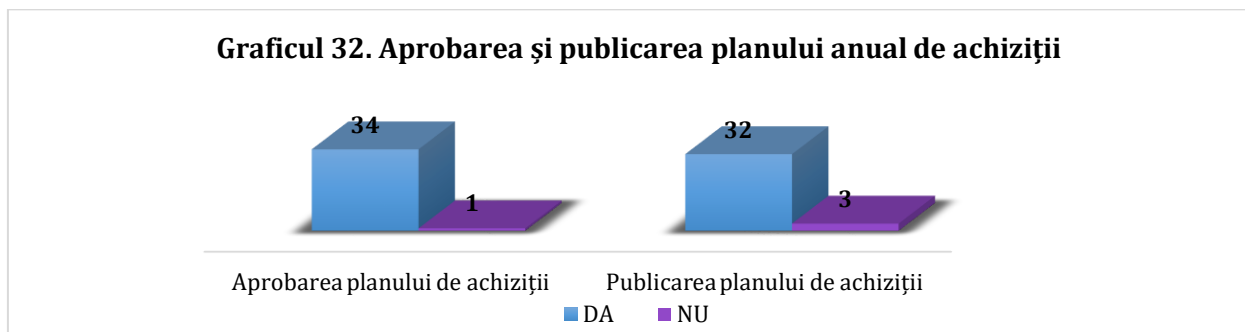
Conform metodologiei de monitorizare, s-a identificat gradul de transparență a următoarelor documente specifice procedurilor de achiziții publice: *planul de achiziții anual; anunțul/invitația de participare; contractele de achiziții; darea de seama anuală; rapoarte ale grupului de lucru*. Metodele de lucru au vizat: scanarea paginilor web ale APL, ale AAP, dar și comunicarea, la necesitate, cu funcționarii APL.

În cazul APL, conform legislației în vigoare, acestea sunt obligate să aprobe anual *planul de achiziții*,⁷ cu posibilitatea revizuirii periodice a acestuia, și publicarea planului pe pagina web a instituției⁸. Ulterior, la inițierea procedurii de achiziție, instituțiile urmează să publice inclusiv anunțurile/invitațiile de participare la procedurile de achiziție planificate și inițiate.

⁷ Hotărârea Guvernului nr. 1419 din 28.12.2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de planificare a contractelor de achiziții publice, pct. 11.

⁸ Hotărârea Guvernului nr. 188 din 03.04.2012 privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua

Potrivit monitorilor Promo-LEX, din cele 35 de APL, 34 au aprobat *planurile de achiziții anuale* pentru anul 2018 (nu a aprobat un plan APL r. Ocnița). Dintre acestea, 32 instituții au publicat Planurile respective pe site-ul oficial (nu au publicat planurile APL din r. Ocnița, r. Dondușeni și r. Anenii Noi, a se vedea Graficele 32 și 33). Comparativ cu semestrul II 2017, remarcăm o creștere semnificativă a numărului APL care au aprobat (de la 29 – la 34 APL) și publicat (de la 22 – la 32 APL) *planurile de achiziții anuale*.

La același subiect, menționăm că deși unele APL s-au conformat prevederilor legale prin publicarea planurilor de achiziții, precum și a altor documente, conținutul acestora este dispersat. Astfel, de exemplu, în cazul APL Chișinău, planul de achiziții este publicat pe secțiuni (Direcții, întreprinderi etc.), nefiind elaborat și publicat un document comun care să includă toate achizițiile care urmează a fi efectuate din bugetul Primăriei Chișinău. Aceeași situație a fost atestată și în privința rapoartelor de monitorizare a contractelor de achiziții publice etc.

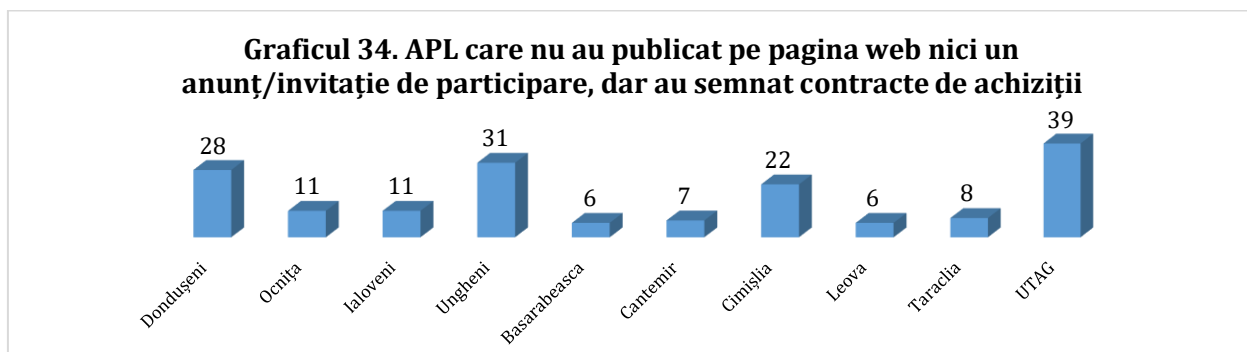
În contextul celor expuse, recomandăm autorităților contractante colectarea datelor și publicarea documentelor complete pe APL, și nu fragmentată pe subdiviziuni.

Conform informației furnizate de monitorii Promo-LEX, în semestrul I al anului 2018, doar 25 APL au publicat pe site-urile lor oficiale cel puțin un *anunț/invitație de participare la procedurile de achiziții inițiate* (a se vedea Tabelul 12). Comparativ cu semestrul II 2017, constatăm că în perioada monitorizată a crescut numărul APL care au publicat pe pagina web cel puțin un *anunț/invitație de participare la procedurile de achiziții publice* (de la 19 – la 25 APL).

Tabelul 12. Raportul dintre anunțurile de participare și contractele de achiziții semnate

Regiune	APL	Anunțuri publicate pe pagina web a APL	Total contracte semnate ⁹
Nord, oficiul regional Edineț	Briceni	1	37
	Dondușeni	0	28
	Drochia	4	20
	Edineț	10	13
	Ocnîța	0	11
	Rîșcani	6	26
	Soroca	5	20
Nord-Est, oficiul regional Bălți	Bălți	12	49
	Fălești	6	18
	Florești	2	28
	Glodeni	1	1
	Rezina	8	22
	Sîngerei	1	24
	Șoldănești	1	10
	Telenești	3	17
Centru-Sud-Est, oficiul regional Chișinău	Anenii Noi	1	4
	Căușeni	10	22
	Chișinău	189	495
	Criuleni	8	8
	Dubăsari	8	10
	Ștefan Vodă	7	11
Centru-Sud-Vest, oficiul regional Călărași	Călărași	8	15
	Hîncești	1	35
	Ialoveni	0	11
	Nisporeni	1	11
	Orhei	12	32
	Strășeni	10	22
	Ungheni	0	31
Sud, oficiul regional Comrat	Basarabeasca	0	6
	Cahul	6	32
	Cantemir	0	7
	Cimișlia	0	22
	Leova	0	6
	Taraclia	0	8
	UTAG	0	39
	Total		321

Prin urmare, constatăm că în cazul a 10 APL, pe pagina web oficială nu a fost publicat nici un anunț/invitație de participare la procedurile de achiziții inițiate de autoritate, cu toate că contracte de achiziții au fost semnate (a se vedea Graficul 34).

⁹ <https://tender.gov.md/ro/contracte-atribuite>

Potrivit datelor publicate de AAP, pe parcursul semestrului I 2018, cele 35 APL monitorizate au semnat 1 151 *contracte de achiziții* (a se vedea Tabelul 13 și Anexa nr. 9. – per fiecare APL). După obiectul achizițiilor, constatăm că:

- 50,66% au fost achizițiile pentru lucrările de construcții/reparații și întreținere (clădiri, terenuri, parcuri, stații, școli, drumuri, căi ferate etc.);
- 13,96% au fost achizițiile pentru servicii hoteliere, restaurant și vânzare cu amănuntul;
- 12,49% au fost achizițiile pentru produse alimentare, băuturi, tutun.

Tabelul 13. *Contracte încheiate de APL în semestrul I 2018*

Obiectul achizițiilor	Contracte	Suma	% Suma
Imprimare și produse conexe	1	807 840,00	0,09%
Servicii IT: consultanță, dezvoltare de software, internet și asistență	14	1 362 182,10	0,15%
Servicii veterinare	28	1 645 727,75	0,18%
Servicii de curățenie și igienizare	5	2 387 727,01	0,26%
Servicii de drept, marketing, consultanță, recrutare, tipărire și securitate	13	2 676 123,94	0,30%
Servicii de transport	17	6 579 184,06	0,73%
Autoturisme, autovehicule	18	7 769 450,00	0,86%
Servicii de arhitectură, de construcții, de inginerie și de inspecție	28	8 226 907,17	0,91%
Mobilă, accesorii de mobilier, aparate de uz casnic și produse de curățat	68	11 392 781,08	1,26%
Diverse achiziții	21	14 940 165,83	1,65%
Servicii de instalare, reparare și întreținere	38	23 333 035,42	2,58%
Structuri și materiale de construcții; produse auxiliare pentru construcții	19	24 139 811,86	2,67%
Produse petroliere, combustibil, electricitate și alte surse de energie	98	37 096 703,09	4,11%
Diverse echipamente, produse de curățat, accesorii de birou	60	64 510 007,64	7,14%
Produse alimentare, băuturi, tutun și produse conexe	303	112 832 001,72	12,49%
Servicii hoteliere, restaurant și vânzare cu amănuntul	111	126 136 740,91	13,96%
Lucrări de construcții/reparații	207	219 685 156,18	24,31%
Lucrări de reparație și întreținere a drumurilor	102	238 075 174,28	26,35%
Total	1151	903 596 720,04	100,00%

Comparativ cu semestrul II 2017, constatăm o diminuare a achizițiilor pentru lucrările de reparație (de la 70,21% în semestrul II 2017 – la 50,66% în semestrul I 2018), precum și o creștere a achizițiilor de servicii hoteliere, restaurant și vânzare cu amănuntul (de la 9,41% în semestrul II 2017 – la 13,96% în semestrul I 2018).

Concomitent, au fost identificate 60 condiții de modificare a contractelor existente – cu 284 mai puține decât în semestrul II 2017 (a se vedea Tabelul 14). Dintre acestea, 97% au fost în privința micșorării valorii inițiale a contractelor de achiziții semnate.

Tabelul 14. *Modificări efectuate în semestrul I 2018 la contractele încheiate de APL*

Modificări efectuate	Total contracte	Total suma
Acord adițional de majorare	2	30 086,79
Acord adițional de micșorare/rezilieren	58	-13 226 407,87
Total	60	-13 196 321,08

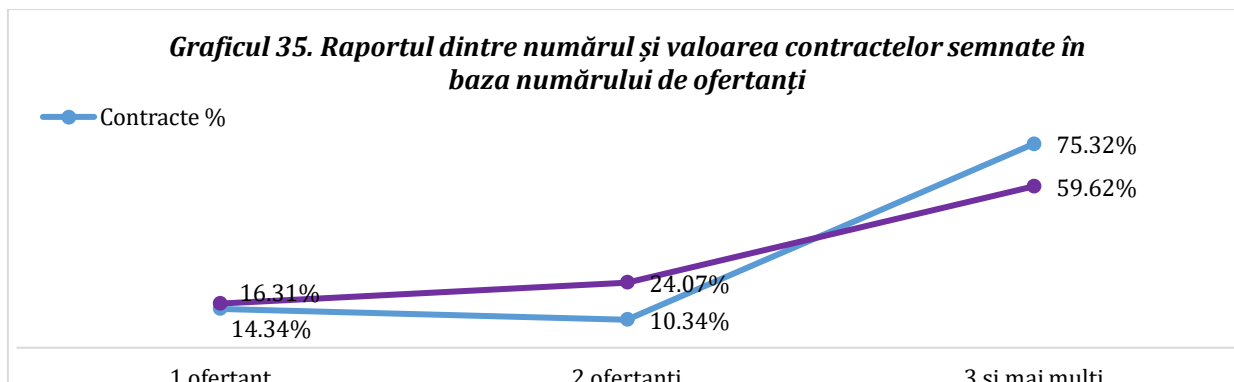
În funcție de procedura de achiziție aplicată, s-a constatat că 45% din contractele de achiziții au fost semnate în rezultatul cererii ofertelor de prețuri, iar 42% - în rezultatul licitației publice (a se vedea Tabelul nr. 15).

Tabelul 15. Tipul procedurilor de achiziții aplicate la procedurile de achiziții APL

Tipul procedurii de achiziție	Contracte	Suma	% Contracte
Cerere a ofertelor de prețuri fără publicare	98	15 750 034,71	9%
Negociere fără publicare	52	45 887 522,16	5%
Licitație publică	485	714 150 019,62	42%
Cerere a ofertelor de prețuri	516	127 809 143,55	45%
Total	1151	903 596 720,04	100%

Conform datelor publicate de AAP, în funcție de numărul de ofertanți care au participat la procedura de achiziție, rezultată cu semnarea unui contract de achiziție, s-a constatat următoarea situație:

- 14,34% contracte (165) semnate în baza unei singure oferte înaintate la procedura de achiziție (a se vedea Graficul 35). Valoarea totală a contractelor respective este de 147,04 mln. lei sau 16,31% din valoarea totală a achizițiilor efectuate de APL;
- 10,34% contracte (119) semnate în baza a 2 oferte înaintate la concurs. Valoarea totală a contractelor respective este de 217,47 mln. lei sau 24,07% din valoarea totală a achizițiilor efectuate de APL;
- 75,33% contracte (867) semnate în baza a 3 și mai multe oferte participante la concurs. Valoarea totală a contractelor respective este de 538,71 mln. lei sau 59,62% din valoarea totală a achizițiilor efectuate de APL.

Prin urmare, ca și în perioadele anterioare (perioada anului 20117), constatăm un grad înalt de atribuire a contractelor de achiziție în baza unui număr mic de oferte participante la concurs, fapt ce nu asigură o concurență eficientă în procesul de achiziții. Astfel, menționăm că în semestrul II 2017, contractele semnate în baza unei oferte au fost de 14,95% (cu 0,61% mai mult decât în sem. I 2018), iar valoarea acestora constituia 15,86% din valoarea totală a achizițiilor efectuate de APL (cu 0,45% mai puțin decât în sem. I 2018).

În Tabelul 16 este reflectată informația detaliată privind contractele de achiziție și valoarea acestora semnate de fiecare APL în funcție de numărul de ofertanți participanți la procedura de achiziție.

Tabelul 16. Contracte de achiziție semnate în funcție de numărul ofertelor în semestrul I 2018(repartizare pe UAT)

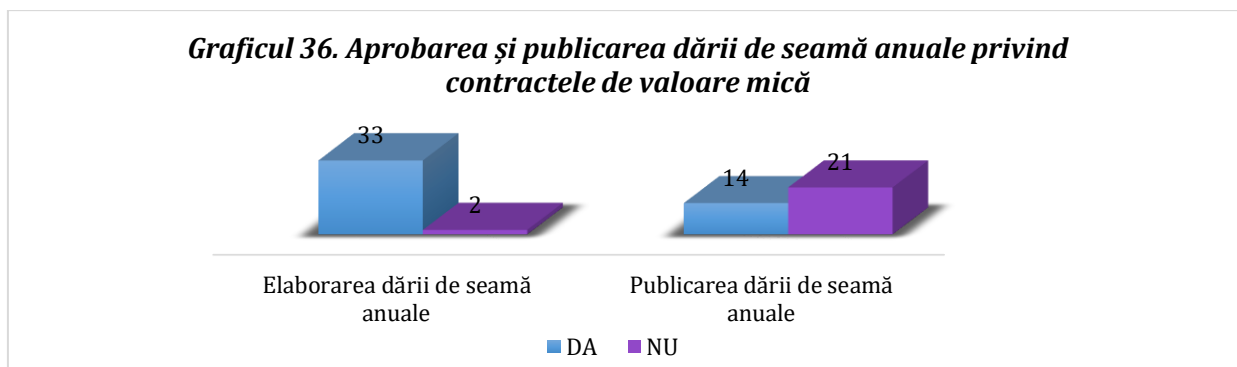
Regiune	APL	Contracte cu 1 ofertant*				Contracte cu 2 ofertanți				Contracte cu 3 și mai mulți			
		Nr.	%	Suma	%	Nr.	%	Suma	%	Nr.	%	Suma	%
Nord	Briceni	6	0,52%	5 970 418,81	0,66%	1	0,09%	472 268,00	0,05%	30	2,61%	18 345 993,81	2,03%
	Dondușeni	2	0,17%	599 000,18	0,07%	1	0,09%	208 800,00	0,02%	25	2,17%	6 196 773,74	0,69%
	Drochia	1	0,09%	139 400,00	0,02%	5	0,43%	8 682 682,54	0,96%	14	1,22%	4 791 180,90	0,53%

	Edineț	3	0,26%	800 000,00	0,09%	4	0,35%	9 483 805,80	1,05%	6	0,52%	1 068 961,97	0,12%
	Ocnîța	1	0,09%	6 730 000,00	0,74%	2	0,17%	655 605,00	0,07%	8	0,70%	864 306,92	0,10%
	Rîșcani	2	0,17%	859 254,00	0,10%					24	2,09%	1 818 654,32	0,20%
	Soroca	2	0,17%	700 970,50	0,08%	5	0,43%	1 628 712,00	0,18%	13	1,13%	26 737 529,61	2,96%
Nord-Est	Bălți	17	1,48%	11 006 874,87	1,22%	13	1,13%	4 575 711,11	0,51%	19	1,65%	11 946 730,99	1,32%
	Fălești	4	0,35%	9 758 398,55	1,08%	1	0,09%	4 437 052,96	0,49%	13	1,13%	5 553 535,92	0,61%
	Florești	1	0,09%	42 300,00	0,00%					27	2,35%	13 928 143,80	1,54%
	Glodeni					1	0,09%	403 480,00	0,04%				
	Rezina	3	0,26%	513 277,32	0,06%	1	0,09%	264 655,00	0,03%	18	1,56%	4 312 093,37	0,48%
	Sîngerei	3	0,26%	1 222 117,40	0,14%	4	0,35%	1 058 108,80	0,12%	17	1,48%	7 707 660,41	0,85%
	Șoldănești	6	0,52%	5 197 390,39	0,58%	1	0,09%	396 562,62	0,04%	3	0,26%	2 261 220,92	0,25%
	Telenești					3	0,26%	2 974 078,00	0,33%	14	1,22%	7 973 406,09	0,88%
	Anenii Noi	1	0,09%	375 580,80	0,04%	2	0,17%	17 778 820,50	1,97%	1	0,09%	149 697,00	0,02%
	Căușeni	3	0,26%	2 409 964,38	0,27%	1	0,09%	258 847,00	0,03%	18	1,56%	13 869 220,35	1,53%
Centru-Sud-Est	Chișinău	57	4,95%	77 132 756,02	8,54%	36	3,13%	119 961 635,89	13,28%	402	34,93%	293 889 291,75	32,52%
	Criuleni	3	0,26%	808 771,76	0,09%	1	0,09%	7 691 758,19	0,85%	4	0,35%	2 962 432,00	0,33%
	Dubăsari	5	0,43%	1 050 732,00	0,12%	2	0,17%	220 000,00	0,02%	3	0,26%	698 017,50	0,08%
	Ștefan Vodă	3	0,26%	901 880,00	0,10%	3	0,26%	10 144 846,45	1,12%	5	0,43%	1 234 063,62	0,14%
	Călărași	3	0,26%	1 514 265,97	0,17%	3	0,26%	437 964,64	0,05%	9	0,78%	4 500 109,05	0,50%
	Hîncești	3	0,26%	1 893 115,15	0,21%	1	0,09%	133 954,65	0,01%	31	2,69%	14 513 508,41	1,61%
Centru-Sud-Vest	Ialoveni					5	0,43%	461 920,36	0,05%	6	0,52%	8 604 774,16	0,95%
	Nisporeni	4	0,35%	4 064 732,82	0,45%					7	0,61%	1 626 723,36	0,18%
	Orhei	3	0,26%	499 160,61	0,06%	2	0,17%	2 018 288,00	0,22%	27	2,35%	15 610 052,16	1,73%
	Strășeni	4	0,35%	3 524 480,51	0,39%	1	0,09%	132 000,00	0,01%	17	1,48%	18 576 067,61	2,06%
	Ungheni	4	0,35%	3 135 873,79	0,35%	7	0,61%	2 795 573,00	0,31%	20	1,74%	10 643 475,42	1,18%
	Basarabeasca	3	0,26%	714 955,00	0,08%	3	0,26%	2 564 359,10	0,28%				
	Cahul	5	0,43%	1 590 804,71	0,18%	5	0,43%	2 322 089,46	0,26%	22	1,91%	3 210 418,44	0,36%
	Cantemir	3	0,26%	1 126 912,28	0,12%					4	0,35%	1 052 878,17	0,12%
Sud	Cimișlia	3	0,26%	1 176 567,75	0,13%	1	0,09%	3 478 603,00	0,38%	18	1,56%	5 763 241,23	0,64%
	Leova	2	0,17%	447 225,00	0,05%	3	0,26%	11 664 569,62	1,29%	1	0,09%	1 591 231,25	0,18%
	Taraclia	1	0,09%	295 000,00	0,03%	1	0,09%	162 815,00	0,02%	6	0,52%	3 242 128,45	0,36%
	UTAG	4	0,35%	1 207 510,00	0,13%					35	3,04%	23 473 940,08	2,60%
	Grand Total	165	14,34%	147 409 690,57	16,31%	119	10,34%	217 469 566,69	24,07%	867	75,33%	538 717 462,78	59,62%

*27 contracte au fost semnate cu companiile/întreprinderile de stat /municipal.

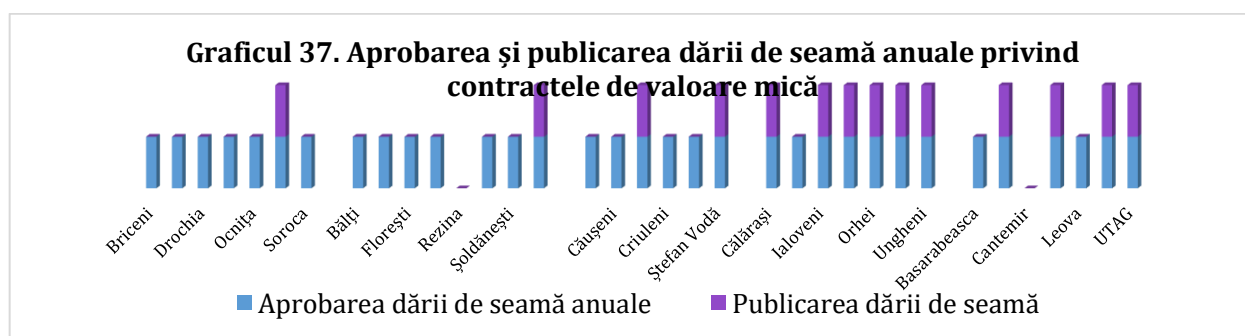
În conformitate cu prevederile pct. 24 din Regulamentul cu privire la achizițiile publice de valoare mică, aprobat prin HG nr. 665 din 27 mai 2016, APL sunt obligate să întocmească și să prezinte către AAP anual, până la data de 1 februarie a anului următor, inclusiv în varianta electronică, o *dare de seamă privind contractele de achiziții publice de valoare mică* semnate și înregistrate în perioada de referință.

Potrivit monitorilor Promo-LEX, în cazul a 33 APL a fost elaborată și aprobată darea de seamă respectivă, dintre care doar 14 APL au publicat aceste rapoarte pe site-ul oficial al instituțiilor (a se vedea Graficul 36).

În contextul celor expuse, Asociația Promo-LEX constată o transparență scăzută a achizițiilor publice de valoare mică efectuate de APL. Totuși, comparativ cu semestrul II 2017, când au aprobat darea de seamă doar 26 APL (cu 7 mai puțin), dintre care 8 au publicat-o (cu 6 mai puțin), constatăm o creștere a APL care s-au conformat prevederilor legale.

În Graficul 37 este reflectată informația privind aprobarea și publicarea dării de seamă per fiecare APL.

La același subiect, menționăm că deși unele APL (de exemplu, UTAG) au asigurat publicarea dărilor de seamă anuale privind contractele de valoare mică semnate, din considerente neclare, acestea au înlăturat din rapoartele respective informația privind valoarea contractelor de valoare mică (transparență limitată).

În Tabelul nr. 17 sunt reflectați agenții economici care au cele mai multe contracte semnate cu APL în rezultatul unei singure oferte participante la procedura de achiziție publică.

Tabelul nr. 17 – Top agenți economici contractați în baza unei singure oferte

Agent economic	Bălți	Basarabeasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău	Dondușeni	Drochia	Dubăsari	Hîncești	Leova	Nisporeni	Rîșcani	Sîngerei	Șoldănești	Soroca	Taraclia	UTAG	Total	
DAAC Autotest S.R.L.										1					1	1						3
Î.M. Tirex Petrol S.A.		1					1										1					3
Drumuri-Soroca S.A.																	4					4

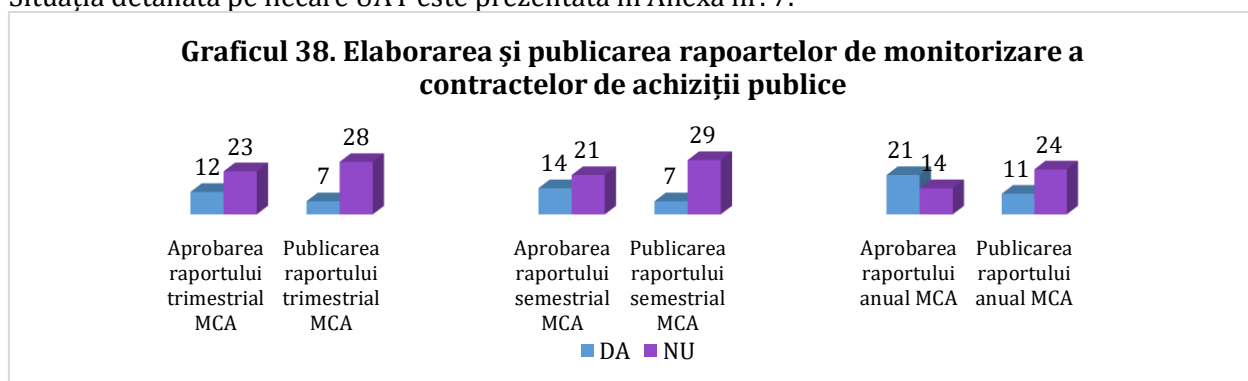
Nord-Universal S.R.L.								5											5		
Autoprezent S.R.L.					1						1		1	1				1	5		
Moldtelecom S.A.	1		1					3											5		
Lukoil Moldova S.R.L.				2		2		2	1		2	1		1	1	2		1	1	16	
Total contracte	1	1	1	2	1	2	1	10	1	1	3	1	1	2	2	3	5	1	1	1	41

Pct. 34 din Regulamentul cu privire la activitatea grupului de lucru pentru achiziții, aprobat prin HG nr. 667 din 27 mai 2016, prevede că GL va asigura monitorizarea executării contractelor de achiziție publică, întocmind în acest sens *rapoarte trimestriale/semestriale și anuale*. Rapoartele respective, care vor include în mod obligatoriu informații cu privire la etapa de executare a obligațiilor contractuale, cauzele neexecutării, reclamațiile înaintate și sancțiunile aplicate, mențiuni cu privire la calitatea executării contractului etc., vor fi plasate pe pagina web a autorității contractante, iar în lipsa acestora - pe pagina oficială a autorității centrale căreia i se subordonează sau a autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea, inclusiv UTAG.

Conform informației prezentate de monitorii Promo-LEX, s-a constatat următoarea situație (a se vedea Graficul 38):

- 12 APL au elaborat rapoarte trimestriale de monitorizare a executării contractelor de achiziții publice. Dintre acestea, doar 7 au publicat rapoartele respective pe pagina web;
- 14 APL au elaborat rapoarte semestriale de monitorizare a executării contractelor de achiziții publice. Dintre acestea, doar 7 au publicat rapoartele respective pe pagina web;
- 21 APL au elaborat rapoarte anuale de monitorizare a executării contractelor de achiziții publice. Dintre acestea, doar 11 au publicat rapoartele respective pe pagina web.

Situația detaliată pe fiecare UAT este prezentată în Anexa nr. 7.

Prin urmare, constatăm o transparență redusă la capitolul privind monitorizarea și raportarea procesului de executare a contractelor de achiziție publică încheiate de APL. Totuși, comparativ cu semestrul II 2017, constatăm o creștere semnificativă a APL care au aprobat rapoartele respective (de la 1-5 APL în sem. II 2017 – la 12-21 APL în sem. I 2018). De asemenea, o creștere ușoară a fost înregistrată și în privința publicării rapoartelor respective pe pagina web (de la 1-4 APL în sem. II 2017 – la 7 APL în semestrul I 2018).

La același subiect, în privința corespunderii/corectitudinii rapoartelor de monitorizare la prevederile legale, menționăm că deși unele APL (r. Basarabeasca, r. Edineț, r. Șoldănești, r. Cahul etc.) au publicat pe pagina web astfel de rapoarte, acestea nu conțin informațiile corecte obligatorii unui raport de monitorizare, așa ca: etapa de executare a obligațiilor contractuale, cauzele

neexecutării, reclamațiile înaintate și sancțiunile aplicate, mențiuni cu privire la calitatea executării contractului etc. Prin urmare, rapoartele respective nu sunt relevante în raport cu obiectivul pe care-l au acestea.

La capitolul privind cei mai frecvenți agenți economici contractați de APL, s-a constatat că în semestrul I 2018, 22% din contractele de achiziție au fost alocate la 14 agenți economici (a se vedea Tabelul nr. 18 și Anexa nr. 11). Suma totală a contractelor respective a constituit 19% din suma totală a achizițiilor efectuate de APL în semestrul I 2018.

Tabelul 18. – Top 14 agenți economici contractați de APL în semestrul I 2018, inclusiv în funcție de numărul de ofertanți care au participat la procedura de achiziție

Agent Economic	Contracte	Suma	1 ofertant	2 ofertanți	3 și mai mulți
Credoprim S.R.L.	10	22 778 166,50	0	2	8
Anreal Cons S.R.L.	10	7 691 310,97	0	1	9
Vlados Com Srl	11	2 281 185,95	0	0	11
Rîșcani-SC Î.S.	11	23 614 508,90	1	1	9
Fabrica de unt Florești	11	8 037 386,28	0	0	11
Vanro - Com S.R.L.	12	3 368 943,28	0	1	11
Cantina Liceist Î.S.	12	24 087 767,30	3	1	8
Bucuria-El Î.S.	13	23 721 120,80	2	1	10
Slavena Lux S.R.L.	14	2 096 228,07	0	1	13
Datario S.R.L.	14	2 578 228,20	1	2	11
Alim-Total S.R.L.	18	3 839 145,37	0	0	18
Lovis Anglo S.R.L.	20	8 381 199,42	0	1	19
Baguette S.R.L.	40	7 031 733,78	0	3	37
Lukoil Moldova S.R.L.	55	28 193 566,22	16	19	20
Total	251	167 700 491,04	23	33	195

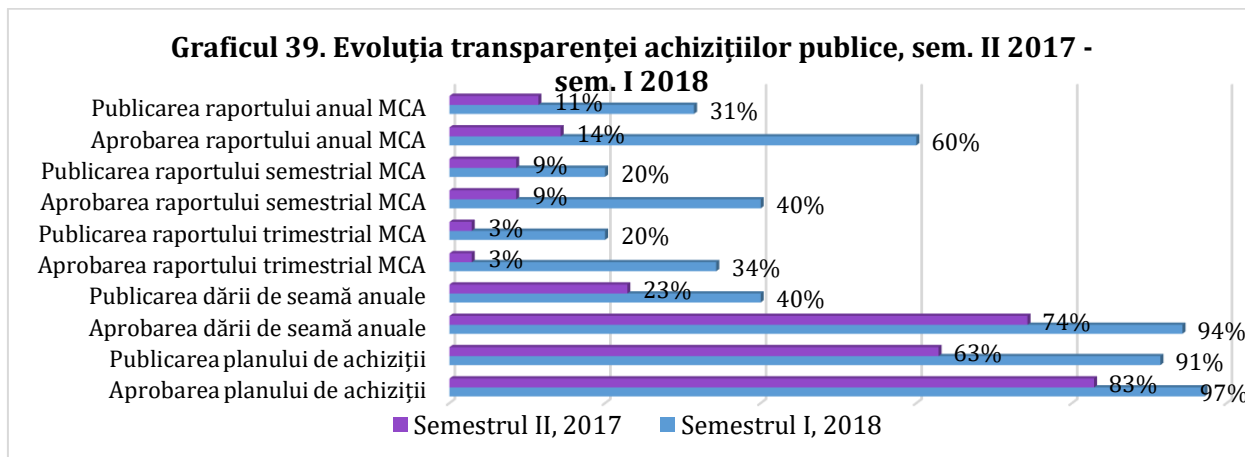
Din perspectiva agenților economici contractați de APL cu cele mai valoroase contracte de achiziții, s-a constatat că 14 agenți economici au fost contractați cu contracte de achiziții a căror valoare reprezintă 43% din volumul total al achizițiilor efectuate de APL în semestrul I 2018 (a se vedea Tabelul 19 și Anexa nr. 10).

Tabelul 19. Top 14 agenți economici cu cele mai mari sume și contracte semnate cu APL în semestrul I 2018, inclusiv în funcție de numărul de ofertanți care au participat la procedura de achiziție

Agent Economic	Contracte	Suma	1 ofertant	2 ofertanți	3 și mai mulți
Sadina S.R.L.	3	12 583 339,00	0	0	3
Magistrala-Nord S.R.L.	6	13 328 482,53	0	4	2
Drumuri-Bălți S.A.	3	14 350 099,53	1	1	1
Drumuri Ialoveni S.A.	6	15 062 902,39	1	0	5
Informbusiness S.R.L.	2	15 121 959,40	2	0	0
Group One S.R.L.	2	17 778 820,50	0	2	0
Credoprim S.R.L.	10	22 778 166,50	0	2	8
Rîșcani-SC Î.S.	11	23 614 508,90	1	1	9
Bucuria-El Î.S.	13	23 721 120,80	2	1	10
Cantina Liceist Î.S.	12	24 087 767,30	3	1	8
Lukoil Moldova S.R.L.	55	28 193 566,22	16	19	20
Nouconst S.R.L.	5	33 059 224,18	0	2	3
Drumuri-Soroca S.A.	8	39 842 662,68	4	0	4
Exfactor-Grup S.R.L.	1	102 030 682,08	0	1	0
Total	137	385 553 302,01	30	34	73

În contextul datelor relatate, concluzionăm că nivelul constatat al transparenței procesului de achiziții APL se datorează informației publicate de Agenția Achiziții Publice. Site-urile oficiale ale APL

asigură un nivel scăzut al transparenței procesului de achiziții, aceasta rezumându-se la publicarea Planurilor de achiziție (32 din 35 APL) și anunțurilor/invitațiilor de participare la procesul de achiziții (25 din 35 APL). În plus, APL nu publică pe site-urile oficiale dările de seamă privind achizițiile publice de valoare mică (doar 14 din 35 APL au publicate aceste documente) și, respectiv, rapoartele trimestriale/semestriale și anuale privind monitorizarea executării contractelor de achiziție publică (11 din 35 APL). Totuși, comparativ cu semestrul II 2017, constatăm o creștere a numărului de APL care s-au conformat prevederilor legale (a se vedea Graficul nr. 39).

Concomitent, Asociația Promo-LEX constată un grad înalt de atribuire a contractelor de achiziție în baza unui număr foarte mic de oferte participante la concurs, fapt ce nu asigură o concurență eficientă în procesul de achiziții. Astfel, 14,34% din contractele de achiziție (valoarea totală - 147 mln. lei) semnate de APL, au fost semnate în baza unei singure oferte participante la concurs (un singur agent economic a înaintat oferta).

RECOMANDĂRI

Administrațiilor Publice Locale (recomandări generale)

1. Focusarea eforturilor autorităților APL spre informarea despre activitatea sa prin intermediul rețelelor sociale.
2. Realizarea de consultări publice prin sondaje realizate pe platforme on-line, în contextul interesului manifestat de către cetățeni pentru acest tip de comunicare.
3. Respectarea prevederilor legale privind asigurarea transparenței în procesul decizional:
 - a. Creșterea gradului de comunicare dintre APL și asociații obștești locale și naționale prin utilizarea de către APL a mecanismului de informare direcționată. Transmiterea informației despre procesul decizional al autorităților publice către părțile interesate definite se va efectua prin intermediul mijloacelor de recepționare a informației indicate de părți (prin poșta electronică ori prin expedierea scrisorilor la adresa părților, sau la cea indicată de solicitant);
 - b. Identificarea resurselor financiare și umane suficiente;
 - c. Focusarea eforturilor autorităților APL spre informarea despre activitatea sa prin intermediul mass-mediei naționale și locale (TV, radio, ziar);
 - d. Asigurarea unui grad mai mare de accesibilitate și confort în clădirile ocupate de APL pentru anumite categorii de cetățeni: persoane cu necesități speciale, persoane în etate, părinți cu copii mici etc. În acest context, este important de atras atenția asupra următoarelor aspecte: posibilitatea de acces și deplasare în interiorul clădirilor pentru persoanele cu dizabilități și părinți cu cărucioare pentru copii; amplasarea unui număr suficient de scaune pe hol; amenajarea unei odăi separate cu posibilitate de alăptare a copiilor; amenajarea unor WC prietenoase persoanelor cu dizabilități etc.
4. Publicarea pe pagina web a autorității APL a declarațiilor de venit și interese personale, pentru a face mai accesibilă informația și a crește gradul de transparență.
5. Publicarea pe paginile web a anunțurilor/invitațiilor de participare la procesul de achiziții publice în scopul asigurării concurenței eficiente.

Administrațiilor Publice Locale (recomandări practice)

6. Asigurarea cu rampe de acces a sediilor APL II din următoarele UAT: Șoldănești, Florești, Glodeni, Sîngerei, Telenești, Dondușeni, Briceni, mun. Chișinău, Dubăsari, Ștefan Vodă. Asigurarea iluminării electrice suficiente în sediul Consiliului raional Căușeni. Asigurarea numărului suficient de scaune pe holurile sediilor APL din următoarele UAT: Șoldănești, Sîngerei, Nisporeni, Ialoveni, Drochia, Edineț, Briceni, Ocnița, Anenii Noi, Căușeni. Amenajarea în fiecare din sediile APL II a unei odăi speciale pentru mamele cu copii mici și WC prietenos persoanelor cu necesități speciale.
7. Publicarea pe pagina web a APL a Regulilor interne privind procedurile de informare, consultare și participare în procesul decizional de către următoarele autorități: Briceni, Dondușeni, Drochia, Edineț, Ocnița, Soroca, Florești, Glodeni, Rezina, Șoldănești, Telenești, Anenii Noi, Căușeni, Chișinău, Criuleni, Dubăsari, Ștefan Vodă, Călărași, Hîncești, Ialoveni, Nisporeni, Orhei, Cimișlia, Leova, Taraclia, UTAG.
8. Publicarea pe pagina web a APL a Informației privind numele, prenumele, funcția și numărul de contact al responsabilului de procesul decizional de către următoarele autorități: Briceni, Dondușeni, Drochia, Edineț, Ocnița, Rîșcani, Soroca, Bălți, Fălești, Florești, Glodeni, Rezina, Sîngerei, Șoldănești, Telenești, Anenii Noi, Căușeni, Criuleni, Dubăsari, Ștefan Vodă, Călărași, Hîncești, Ialoveni, Nisporeni, Orhei, Ungheni, Basarabeasca, Cantemir, Cimișlia, Taraclia, UTAG.

9. Publicarea pe pagina web a APL a Programelor de elaborare a proiectelor de decizii, cu indicarea proiectelor ce urmează a fi supuse obligatoriu consultării publice de către autoritățile de la: Briceni, Dondușeni, Drochia, Edineț, Ocnița, Soroca, Florești, Glodeni, Sîngerei, Șoldănești, Telenești, Anenii Noi, Căușeni, Chișinău, Criuleni, Dubăsari, Ștefan Vodă, Călărași, Hîncești, Ialoveni, Nisporeni, Orhei, Ungheni, Basarabeasca, Cantemir, Cimișlia, Leova, Taraclia.
10. Publicarea anunțurilor privind inițierea elaborării deciziei pe pagina web a următoarelor autorități APL: Briceni, Dondușeni, Drochia, Ocnița, Soroca, Bălți, Fălești, Florești, Glodeni, Rezina, Sîngerei, Șoldănești, Telenești, Anenii Noi, Căușeni, Chișinău, Criuleni, Dubăsari, Ștefan Vodă, Călărași, Hîncești, Ialoveni, Nisporeni, Orhei, Basarabeasca, Cahul, Cantemir, Cimișlia, Leova, Taraclia, UTAG.
11. Publicarea Anunțurilor privind organizarea consultării publice pe pagina web a următoarelor autorități APL: Anenii Noi, Căușeni, Ialoveni, Briceni, Dondușeni, Drochia, Edineț, Soroca, Florești, Telenești, Basarabeasca, Cahul, Cantemir, Leova, Taraclia Briceni, Dondușeni, Drochia, Edineț, Ocnița, Florești, Rezina, Șoldănești, Telenești, Anenii Noi, Căușeni, Dubăsari, Ștefan Vodă, Călărași, Hîncești, Ialoveni, Nisporeni, Orhei, Ungheni, Basarabeasca, Cantemir, Cimișlia, Leova, Taraclia.
12. Publicarea Proiectelor de decizii și materialele aferente acestora, precum și deciziile adoptate pe pagina web a următoarelor autorități APL: Briceni, Călărași, Ialoveni, Nisporeni.
13. Publicarea pe pagina web a APL a Rezultatelor consultării publice de către autoritățile din: Briceni, Dondușeni, Drochia, Edineț, Ocnița, Soroca, Fălești, Florești, Rezina, Sîngerei, Șoldănești, Telenești, Anenii Noi, Căușeni, Criuleni, Dubăsari, Ștefan Vodă, Călărași, Hîncești, Ialoveni, Nisporeni, Orhei, Ungheni, Basarabeasca, Cahul, Cantemir, Cimișlia, Leova, Taraclia.
14. Publicarea pe pagina web a APL a Raportului anual al autorității publice privind transparența procesului decizional de către următoarele autorități: Briceni, Dondușeni, Drochia, Ocnița, Soroca, Florești, Glodeni, Rezina, Sîngerei, Telenești, Anenii Noi, Căușeni, Criuleni, Dubăsari, Călărași, Hîncești, Ialoveni, Nisporeni, Orhei, Basarabeasca, Cimișlia, Taraclia, UTAG.
15. Oferirea răspunsurilor, în limite legale și volum complet, la solicitările de informație oficială parvenite din partea cetățenilor din: Rezina, Sîngerei, Taraclia, Criuleni, mun. Chișinău, Anenii Noi.
16. Publicarea pe pagina web datelor persoanei responsabile de modulul anticorupție în cazul tuturor APL II.
17. Publicarea pe pagina web a autorității a planului de integritate instituțional de către UTA Găgăuzia, Cantemir, Ungheni, Orhei, Nisporeni, Ialoveni, Hîncești, Călărași, Soroca, Drochia, Edineț, Briceni, Ocnița, Anenii Noi, Dubăsari și Căușeni.
18. Publicarea pe pagina web a autorității a numărului de telefon anticorupție de către toate APL, cu excepția – Telenești, Leova, Nisporeni, mun. Chișinău și mun. Bălți.
19. Publicarea pe pagina web a CV-urilor conducerii administrației în cazul APL din: Șoldănești, Taraclia, Cantemir, Cahul, Nisporeni, Ialoveni, Hîncești, Soroca, Drochia, Dondușeni, Edineț și mun. Chișinău.
20. Publicarea anunțurilor și condițiilor concursurilor de angajare pentru funcțiile publice pe panourile informaționale din preajma următoarelor APL: mun. Chișinău și Căușeni.
21. Publicarea anunțurilor și condițiilor concursurilor de angajare pentru funcțiile publice pe Portalul guvernamental cariere.gov.md a APL din: Florești, Dondușeni, Soroca, Rîșcani, Șoldănești, Fălești, Rezina, Glodeni, Criuleni, Anenii Noi, mun. Chișinău, Sîngerei, mun. Bălți, Ștefan Vodă, Nisporeni, Ialoveni, Strășeni, Orhei, Hîncești, Călărași, Leova, Cantemir, Cahul, Basarabeasca și Telenești.
22. Respectarea termenului de publicare a anunțurilor privind desfășurarea tuturor ședințelor de către următoarele APL: Dondușeni, Ocnița, Ialoveni, Orhei, Ungheni, Hîncești, Nisporeni, Strășeni, Leova, Cantemir și Cimișlia.

23. Respectarea necesității argumentării pentru introducerea proiectelor urgente, fără consultarea părților interesate, pe ordinea de zi de către APL: mun. Bălți, Nisporeni, Hîncești și Orhei
24. Publicarea pe site-ul său de către autoritatea deliberativă a informației despre deciziile adoptate în cadrul tuturor ședințelor: Șoldănești, Glodeni, Drochia, Dondușeni, Briceni, Cimișlia, Nisporeni, Călărași și Ialoveni.

Părților interesate

25. Elaborarea și implementarea de proiecte privind organizarea de campanii de informare a cetățenilor în ceea ce privește drepturile deținute în procesul de asigurare a transparenței decizionale a APL.
26. Implicarea mai activă în procesul de consultare a proiectelor de decizii, nu doar privind aspectul de informare, ci și de oferire de feedback autorităților APL.
27. Participarea mai activă în activitatea grupurilor de lucru în ceea ce privește achizițiile publice.

LISTA DE ABREVIERI

AAP – Agenția Achiziții Publice

alin. – aliniat

ANI – Autoritatea Națională de Integritate

AO – asociație obștească

APC – administrația publică centrală

APL - administrația publică locală

art. – articolul

BAP – Buletinul Achizițiilor Publice

dl - domnul

GL – grupul de lucru

HG – Hotărârea Guvernului

lit. - litera

mun. - municipiu

nr. - număr

or. - oraș

pct. - punct

r. – raion

RM – Republica Moldova

s. - sat

sem. – semestru

SI RSAP – sistemul informațional "Registrul de stat al achizițiilor publice"

UAT - unitate administrativ-teritorială

UTAG – unitatea teritorial-autonomă Găgăuzia

ANEXE

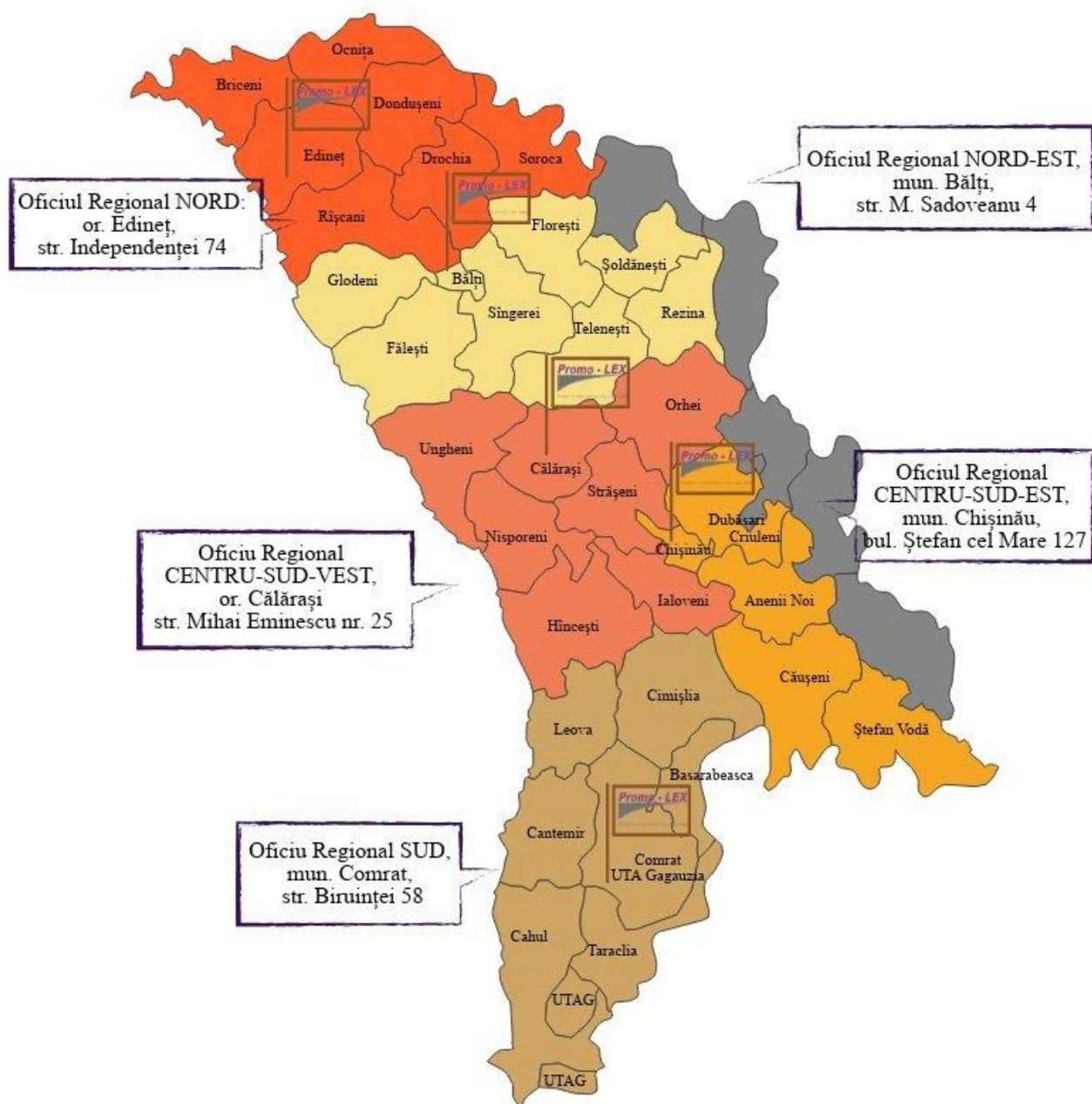
Anexa 1. Cadrul legal

- Legea nr. 239 din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional.
- Legea nr. 982 din 11 mai 2000 privind accesul la informație.
- Legea nr. 436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală.
- Legea nr. 764 din 27 decembrie 2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova.
- Legea nr. 158 din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.
- Legea nr. 847 din 24 mai 1996 privind sistemul bugetar și procesul bugetar.
- Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25 iulie 2014 .
- Legea nr. 397 din 16 octombrie 2003 privind finanțele publice locale.
- Legea nr. 25 din 22 februarie 2008 privind Codul de conduită a funcționarului public.
- Legea nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și a intereselor personale.
- Legea nr. 252 din 25 octombrie 2013 pentru aprobarea Regulamentului de funcționare a sistemului liniilor telefonice anticorupție.
- Legea nr. 131 din 3 iulie 2015 privind achizițiile publice.
- Legea nr. 121 din 25 decembrie 2012 cu privire la asigurarea egalității.
- Hotărârea Guvernului nr. 967 din 9 august 2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional.
- Hotărârea Guvernului nr. 188 din 3 aprilie 2012 privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet.
- Hotărârea Guvernului nr. 201 din 11 martie 2009 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 158 din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.
- Hotărârea Guvernului nr. 667 din 27 mai 2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la activitatea grupului de lucru pentru achiziții.
- Hotărârea Guvernului nr. 1419 din 28.12.2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de planificare a contractelor de achiziții publice.
- Hotărârea Guvernului nr. 665 din 27.05.2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la achizițiile publice de valoare mică.

Promo - LEX

Promovarea democrației și a drepturilor omului

Oficiile regionale Promo-LEX

Anexa 3. Chestionar de intervievare a reprezentanților APL

Nume, Prenume (intervievat) _____

Funcția _____

Raion/Municipiu/UTAG _____

Date de contact _____

Data interviului _____

1. Care modalități de consultare publică ați utilizat pentru asigurarea transparenței procesului decizional în perioada de pregătire a ședințelor din perioada monitorizată?¹⁰

Activitatea de consultare	Bifați activitatea utilizată (DA/NU)	Oferiți detalii (data, locația, participanți)
solicitarea opiniilor societății civile, experților, asociațiilor profesionale		
organizarea dezbaterilor publice;		
desfășurarea audierilor publice;		
realizarea sondajelor publice;		
alte modalități de consultare publică, indicați: _____		

2. Ce surse de informare ați utilizat pentru a transmite informația către cetățeni sau alte părți interesate cu privire la desfășurarea procesului decizional în cadrul APL de nivelul II în perioada monitorizată?

Sursa de informare	Bifați activitatea utilizată (DA/NU)	Oferiți detalii (data, titlul publicației)
Buletin informativ		
Panou informativ		
Pagina web a autorității		
Rețele sociale		
Ziare		
Radio		
TV		
Poșta electronică		
Altele		

3. Cum apreciați gradul de implicare a cetățenilor în procesul decizional în perioada monitorizată?

Semnificativ	Relativ	Nesemnificativ
--------------	---------	----------------

4. Care sunt motivele acestei atitudini? Argumentați poziția.

5. Au fost înregistrate în semestrul curent cazuri de contestare a acțiunilor sau deciziilor APL de nivelul II pentru nerespectarea prevederilor Legii privind transparența procesului decizional și a Legii privind accesul la informație? Dacă DA, specificați.

DA	NU
----	----

¹⁰ Monitorul va solicita dovezi în vederea probării afirmațiilor reprezentanților APL de nivelul II.

Pentru răspunsul DA, oferiți detalii:

6. Vă rugăm să vă expuneți asupra organizării concursurilor de ocupare a funcției publice:

Au fost organizate concursuri în perioada de monitorizată?	DA	NU
Câte concursuri au fost organizate în perioada monitorizată		
Anunțul și condițiile au fost publicate în Monitorul Oficial	DA/NU	Detalii_____
Anunțul și condițiile au fost publicate pe pagina web a autorității	DA/NU	Detalii_____
Anunțul și condițiile au fost publicate pe panoul informativ al autorității	DA/NU	Detalii_____
Anunțul și condițiile au fost publicate în mass media locală și regională	DA/NU	Detalii_____

7. Vă este cunoscut conceptul de bugetare participativă? Dacă DA, specificați.

DA	NU
----	----

Oferiți detalii:

8. Enumțați instrumentele de consultare utilizate pentru asigurarea unui proces bugetar participativ.

Instrumentul de consultare	Realizat (DA/NU)	Oferiți detalii (data, locația, participanți)
Materiale scrise transmise cetățenilor/recepționate de la cetățeni		
Utilizarea paginii web pentru înregistrarea de propuneri și sugestii		
Grup de lucru, ateliere, seminare		
Focus-group		
Sondaje		
Audieri publice		
alte modalități de consultare publică, indicați:_____		

9. Pentru asigurarea transparenței activității APL de nivelul II, în perioada de monitorizare, ați colaborat cu ONG-urile locale sau naționale? Dacă DA, specificați cu care anume.

DA	NU
----	----

Oferiți detalii: _____

10. Enumțați din ce cauză nu sunt respectate prevederile în domeniul asigurării transparenței decizionale în mod complet de către autoritățile APL (răspuns multiplu).

- necunoașterea legislației de către APL;
- finanțare insuficientă a APL;
- necesitatea unei reforme a APL;
- prevederi legale exagerate, ca număr și conținut;
- lipsa unor politici și acțiuni reale ale statului în domeniul asigurării transparenței decizionale;
- Altele (indicați)

Anexa 4. Chestionar de intervievare a reprezentanților părților interesate privind aprecierea gradului de transparență a activității autorităților APL

Nume, Prenume (intervievat) _____
 Organizația, Funcția _____
 Raion/Municipiu/UTAG _____
 Date de contact _____
 Data interviului _____

1. Care modalități de consultare publică au fost utilizate de către APL pentru asigurarea transparenței procesului decizional în perioada monitorizată?¹¹

Activitatea de consultare	Bifați activitatea utilizată (DA/NU)	Oferiți detalii (data, locația, participanți)
solicitarea opiniilor societății civile, experților, asociațiilor profesionale		
organizarea dezbaterilor publice;		
desfășurarea audierilor publice;		
realizarea sondajelor publice;		
alte modalități de consultare publică, indicați: _____		

2. Ce surse de informare ați utilizat pentru a face cunoștință cu informația diseminată de către APL II în contextul asigurării transparenței procesului decizional în perioada monitorizată?

Sursa de informare	Bifați activitatea utilizată (DA/NU)	Oferiți detalii (data, titlul publicației)
Buletin informativ		
Panou informativ		
Pagina web a autorității		
Rețele sociale		
Ziare		
Radio		
TV		
Poșta electronică		
Altele		

3. Pe parcursul perioadei monitorizate ați participat la consultări publice?

DA	NU
----	----

Oferiți detalii: _____

4. Cum apreciați rolul Dvs./organizației în procesul de luare a deciziilor la nivel raional/municipiu/UTAG?

Semnificativ	Relativ	Nesemnificativ
--------------	---------	----------------

Oferiți detalii: _____

5. Ați participat la ședințele Consiliului raional în perioada monitorizată?

DA	NU
----	----

¹¹ Monitorul va solicita dovezi în vederea probării afirmațiilor reprezentanților APL de nivelul II.

Oferiți detalii: _____

6. APL de nivelul II informează cetățenii despre proiectele de decizie care urmează a fi discutate pe agenda Consiliului raional?

DA	NU
----	----

Oferiți detalii: _____

7. Vă este cunoscut conceptul de bugetare participativă? Dacă DA, specificați.

DA	NU
----	----

Oferiți detalii: _____

8. Ați participat la consultarea publică a proiectului bugetului UAT de nivelul II în/pentru perioada monitorizată?

DA	NU
----	----

9. Dacă ați participat la elaborarea bugetului, enunțați instrumentele de consultare utilizate pentru asigurarea unui proces bugetar participativ cu implicarea Dvs.

Instrumentul de consultare	Realizat (DA/NU)	Oferiți detalii (data, locația, participanți)
Materiale scrise transmise cetățenilor/recepționate de la cetățeni		
Utilizarea paginii web pentru înregistrarea de propuneri și sugestii		
Grup de lucru, ateliere, seminare		
Focus-group		
Sondaje		
Audieri publice		
alte modalități de consultare publică, indicați: _____		

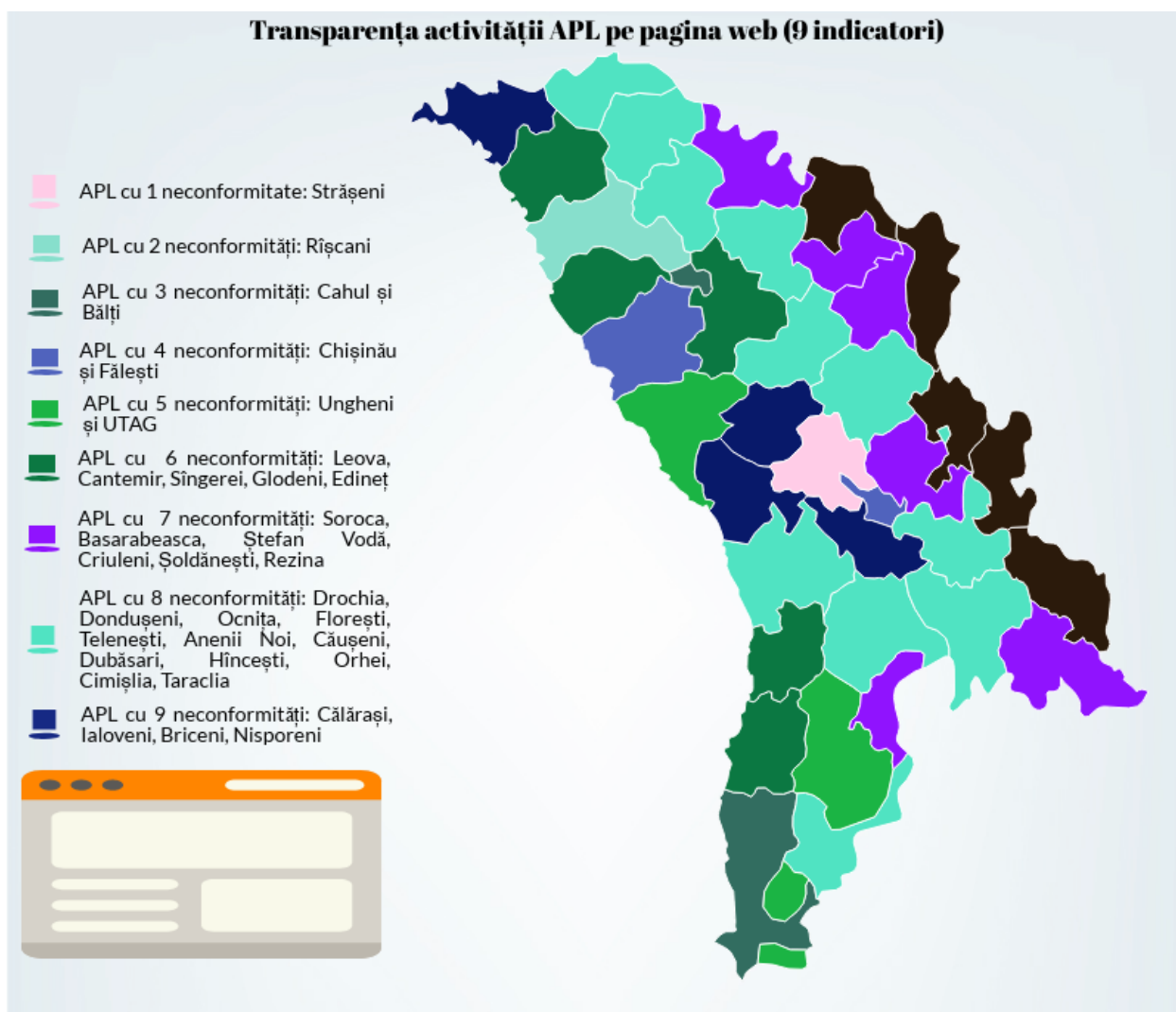
10. Enunțați din ce cauză nu sunt respectate prevederile în domeniul asigurării transparenței decizionale în mod complet de către autoritățile APL (răspuns multiplu).

- necunoașterea legislației de către APL;
- finanțare insuficientă a APL;
- necesitatea unei reforme a APL;
- prevederi legale exagerate, ca număr și conținut;
- lipsa unor politici și acțiuni reale ale statului în domeniul asigurării transparenței decizionale;
- Altele (indicați)

Anexa 5. Dezagregarea datelor privind transparența decizională a paginii web a APL II

Regiune	APL	Regulile interne proces deciz.	Responsabil de proces decizional	Programe de elab. a deciziilor	Inițierea elaborării deciziilor	Retragere proiect de decizie	Organizarea consultărilor publice	Proiectele și deciziile aprobate	Rezultatele consultărilor publice	Raport anual privind transp. deciz.	Conform din 9 pct.
Nord	Briceni	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	0
	Dondușeni	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Nu	Nu	1
	Drochia	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Nu	Nu	1
	Edineț	Nu	Nu	Nu	Da	Nu	Nu	Da	Nu	Da	3
	Ocnîța	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Nu	Nu	1
	Rîșcani	Da	Nu	Da	Da	Nu	Da	Da	Da	Da	7
	Soroca	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Da	Nu	Nu	2
Nord-Est	Bălți	Da	Nu	Da	Nu	Nu	Da	Da	Da	Da	6
	Fălești	Da	Nu	Da	Nu	Nu	Da	Da	Nu	Da	5
	Florești	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Nu	Nu	1
	Glodeni	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Da	Da	Nu	3
	Rezina	Nu	Nu	Da	Nu	Nu	Nu	Da	Nu	Nu	2
	Sîngerei	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Da	Nu	Nu	3
	Șoldănești	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Nu	Da	2
	Telenești	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Nu	Nu	1
Centru-Sud-Est	Anenii Noi	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Nu	Nu	1
	Căușeni	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Nu	Nu	1
	Chișinău	Nu	Da	Nu	Nu	Nu	Da	Da	Da	Da	5
	Criuleni	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Da	Nu	Nu	2
	Dubăsari	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Nu	Nu	1
	Ștefan Vodă	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Nu	Da	2
	Centru-Sud-Vest	Călărași	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
Hîncești		Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Nu	Nu	1
Ialoveni		Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	0
Nisporeni		Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	0
Orhei		Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Nu	Nu	1
Strășeni		Da	Da	Da	Da	Nu	Da	Da	Da	Da	8
Ungheni		Da	Nu	Nu	Da	Nu	Nu	Da	Nu	Da	4
Sud		Basarabeanca	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Nu	Nu
	Cahul	Da	Da	Da	Nu	Nu	Da	Da	Nu	Da	6
	Cantemir	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Nu	Da	3
	Cimișlia	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Nu	Nu	1
	Leova	Nu	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Nu	Da	3
	Taraclia	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Nu	Nu	1
	UTAG	Nu	Nu	Da	Nu	Nu	Da	Da	Da	Nu	4
Total		9	4	7	4	0	11	31	6	12	

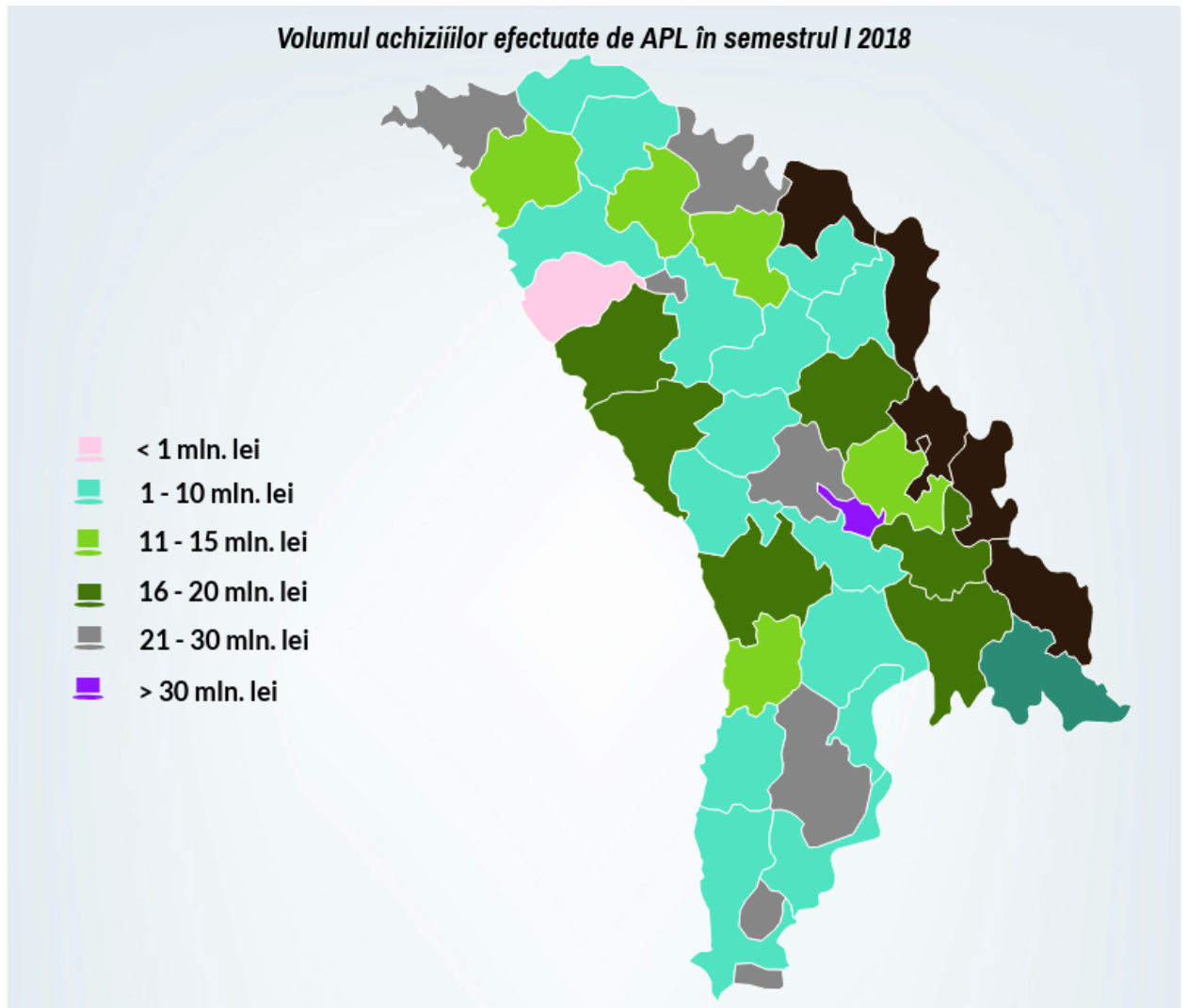
Anexa 6. Performanța APL II în respectarea indicatorilor de transparență a paginii web

Anexa nr. 7. Transparența achizițiilor publice în baza a 10 aspecte evaluate

Regiune	APL	Aprobarea planului de achiziții	Publicarea planului de achiziții	Elaborarea dării de seamă anuale	Publicarea dării de seamă	Aprobarea raportului trimestrial MCA	Publicarea raportului trimestrial MCA	Aprobarea raportului semestrial MCA	Publicarea raportului semestrial MCA	Aprobarea raportului anual MCA	Publicarea raportului anual MCA	Conform din 10 pct.
Nord	Briceni	Da	Da	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	3
	Dondușeni	Da	Nu	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	2
	Drochia	Da	Da	Da	Nu	Nu	Nu	Da	Da	Da	Da	7
	Edineț	Da	Da	Da	Nu	Da	Da	Nu	Nu	Da	Da	7
	Ocnita	Nu	Nu	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	1
	Rîșcani	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Nu	Nu	8
	Soroca	Da	Da	Da	Nu	Da	Da	Da	Da	Da	Da	9
Nord-Est	Bălți	Da	Da	Da	Nu	Da	Da	Da	Da	Da	Da	9
	Fălești	Da	Da	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Da	5
	Florești	Da	Da	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Da	5
	Glodeni	Da	Da	Da	Nu	Da	Da	Da	Da	Da	Da	9
	Rezina	Da	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Nu	3
	Sîngerei	Da	Da	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Nu	4
	Șoldănești	Da	Da	Da	Nu	Nu	Nu	Da	Da	Da	Da	7
Telenești	Da	Da	Da	Da	Nu	Nu	Da	Da	Da	Da	8	
Centru-Sud-Est	Anenii Noi	Da	Nu	Da	Nu	Da	Nu	Da	Nu	Da	Nu	5
	Căușeni	Da	Da	Da	Nu	Da	Da	Da	Nu	Da	Nu	7
	Chișinău	Da	Da	Da	Da	Da	Nu	Da	Nu	Da	Nu	7
	Criuleni	Da	Da	Da	Nu	Da	Nu	Da	Nu	Da	Nu	6
	Dubăsari	Da	Da	Da	Nu	Da	Nu	Da	Nu	Da	Nu	6
	Ștefan Vodă	Da	Da	Da	Da	Da	Nu	Da	Nu	Da	Nu	7
Centru-Sud-Vest	Călărași	Da	Da	Da	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	4
	Hîncești	Da	Da	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	3
	Ialoveni	Da	Da	Da	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	4
	Nisporeni	Da	Da	Da	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	4
	Orhei	Da	Da	Da	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	4
	Strășeni	Da	Da	Da	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	4
	Ungheni	Da	Da	Da	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	4
Sud	Basarabasca	Da	Da	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Da	5
	Cahul	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Nu	Da	Da	9
	Cantemir	Da	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	2
	Cimișlia	Da	Da	Da	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Nu	5
	Leova	Da	Da	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Nu	4
	Taraclia	Da	Da	Da	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	4
	UTAG	Da	Da	Da	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	4
Total	34	32	33	14	12	7	14	7	21	11		

Anexa nr. 8. Harta achizițiilor efectuate de APL în semestrul I 2018

Anexa nr. 9. Contractele de achiziții pe obiect achiziții efectuate de APL în semestrul I 2018

APL	Autoturisme, autovehicule	Diverse achiziții	Diverse echipamente, produse de curățat, accesorii de birou	Imprimante și produse conex	Lucrări de construcții/reparații	Lucrări de reparație și întreținere a drumurilor	Mobilă, accesorii de mobilier, aparate de uz casnic și produse de curățat	Produse alimentare, băuturi, tutun și produse conex	Produse petroliere, combustibil, electricitate și alte surse de energie	Servicii de arhitectură, de construcții, de inginerie și de inspecție	Servicii de curățenie și igienizare	Servicii de instalare, reparație și întreținere	Servicii de transport	Servicii hoteliere, restaurant și vânzări cu amănuntul	Servicii IT: consultanță, dezvoltare de software, internet și asistență	Servicii pentru întreprinderi: drept, marketing, consultanță, recrutare, tipărire și securitate	Servicii veterinare	Structuri și materiale de construcții; produse auxiliare pentru construcții	Total contracte	% contracte
Anenii Noi					2				1				1						4	0,35%
Bălți		2	6		5	1	2	6	1	5		4	1	5	7	2		2	49	4,26%
Basarabeasca					2	1			1					2					6	0,52%
Briceni			3		14	1	5	6	2	1		3		1				1	37	3,21%
Cahul			2		8		5	12	3	2									32	2,78%
Călărași					3	2		5	2			2				1			15	1,30%
Cantemir					1	1			2	1				1				1	7	0,61%
Căușeni	2	1			2	3			4					1			9		22	1,91%
Chișinău	2	15	29	1	106	6	53	141	20	6		16	5	74	7	1		13	495	43,01%
Cimișlia					1	11			9					1					22	1,91%
Criuleni					1	1	1		1		1			3					8	0,70%
Dondușeni					4	2		11	3		1		1	1			5		28	2,43%
Drochia	2				1	6		5		5				1					20	1,74%
Dubăsari									2			3		5					10	0,87%
Edineț	1				2			3	2			1	1			3			13	1,13%
Fălești					3	4	1	5	2							2		1	18	1,56%
Florești					7	1		16	2	2									28	2,43%
Glodeni									1										1	0,09%
Hîncești	1				4	17			5	3				5					35	3,04%
Ialoveni					1	2			5					3					11	0,96%
Leova	1				2	2			1			1		1					6	0,52%
Nisporeni					2				1			2		1		1	4		11	0,96%
Ocnița					1	1		6	2		1								11	0,96%
Orhei		1	7		2	6		10	2		1	3							32	2,78%
Rezina					1	5		14	1				1						22	1,91%
Rîșcani	1				2			12	1								10		26	2,26%
Sîngerei	1				1	2		16	2					2					24	2,09%
Șoldănești					1	6			2					1					10	0,87%
Soroca	2		3		3	2		2	1				5			2			20	1,74%

Ștefan Vodă					5			3	1					1			1			11	0,96%
Strășeni					5	1	1	11	2			2								22	1,91%
Taraclia					1	4			2			1								8	0,70%
Telenesti					1	2		11	1				2							17	1,48%
Ungheni	3			1	2	10		4	7		1			2					1	31	2,69%
UTAG	2	2		9	15			4	4		3									39	3,39%
Grand Total	18	21	60	1	207	102	68	303	98	28	5	38	17	111	14	13	28	19	1151	100,00%	

Anexa nr. 10. Suma contractelor de achiziții pe obiect achiziții efectuate de APL în semestrul I 2018 (milioane lei)

APL	Autoturisme, autovehicule	Diverse achiziții	Diverse echipamente, produse de curățat, accesorii de birou	Imprimante și produse conexe	Lucrări de construcții/reparații	Lucrări de reparație și întreținere a drumurilor	Mobilă, accesorii de mobilier, aparate de uz casnic și produse de curățat	Produse alimentare, băuturi, tutun și produse conexe	Produse petroliere, combustibil, electricitate și alte surse de energie	Servicii de arhitectură, de construcții, de inginerie și de inspecție	Servicii de curățenie și igienizare	Servicii de instalare, reparație și întreținere	Servicii de transport	Servicii hoteliere, restauranți și vânzări cu amănuntul	Servicii IT: consultanță, dezvoltare de software, internet și asistență	Servicii pentru întreprinderi: drept, marketing, consultanță, recrutare, tipărire și securitate	Servicii veterinare	Structuri și materiale de construcții; produse auxiliare pentru construcții	Total Suma	% suma
Anenii Noi						17,78			0,15				0,37						18,30	2,03%
Bălți		0,20	2,30		8,06	0,18	0,12	3,09	0,13	1,59		0,43	0,15	8,40	0,50	0,38		1,94	27,47	3,04%
Basarabeasca					1,26	1,31			0,17					0,54					3,28	0,36%
Briceni			0,42		8,67	7,68	2,60	2,28	0,70	0,51		0,76		0,70				0,47	24,80	2,74%
Cahul			0,64		2,50		0,46	2,05	0,65	0,83									7,13	0,79%
Călărași					0,44	3,97		0,52	0,78			0,63				0,12			6,46	0,71%
Cantemir					0,19	0,40			0,73	0,18				0,20				0,49	2,19	0,24%
Căușeni	1,14	0,20			3,90	8,03			0,59					2,09			0,60		16,55	1,83%
Chișinău	1,70	13,50	59,70	0,81	137,62	25,71	7,29	94,28	18,31	3,76		4,01	1,66	101,12	0,86	0,22		20,44	491,00	54,34%
Cimișlia					0,20	8,02			1,62					0,57					10,41	1,15%
Criuleni					0,04	7,69	0,32		0,48		0,50			2,43					11,46	1,27%
Dondușeni					1,01	3,58		0,64	0,46		0,48		0,15	0,38			0,30		7,00	0,77%
Drochia	0,43				0,18	12,24		0,15		0,11				0,50					13,61	1,51%
Dubăsari									0,52			0,41		1,04					1,97	0,22%
Edineț	0,30				0,35			0,56	0,27			9,10	0,14			0,63			11,35	1,26%
Fălești					5,96	10,65	0,47	0,59	1,18							0,48		0,42	19,75	2,19%
Florești					1,57	10,66		1,26	0,34	0,13									13,96	1,54%
Glodeni									0,40										0,40	0,04%
Hîncești	0,34				1,50	10,53			0,72	0,39				3,10					16,58	1,83%
Ialoveni					0,24	7,02			0,46					1,34					9,06	1,00%
Leova	0,30					12,51			0,14			0,14		0,60					13,70	1,52%
Nisporeni					1,26				0,32			3,45		0,29		0,14	0,22		5,68	0,63%
Ocnița					0,24	6,73		0,17	0,66		0,45								8,25	0,91%
Orhei		0,26	0,18		0,43	12,73		1,06	0,86		0,22	2,39							18,13	2,01%
Rezina					0,24	3,67		0,79	0,26				0,14						5,10	0,56%
Rîșcani	0,31				0,77			0,52	0,55								0,52		2,67	0,30%
Sîngerei	0,44				0,17	7,09		0,87	0,78					0,63					10,00	1,11%
Șoldănești					0,19	6,68			0,62					0,37					7,86	0,87%
Soroca	0,97		0,57		0,45	23,96		0,70	0,67				1,21			0,55			29,08	3,22%

Ștefan Vodă					10,61			0,77	0,20					0,55		0,15			12,28	1,36%
Strășeni					9,96	8,71	0,13	1,24	0,46			1,72							22,22	2,46%
Taraclia					0,25	2,68			0,47			0,29							3,70	0,41%
Telenești					0,14	7,12		0,71	0,22			2,75							10,94	1,21%
Ungheni	0,91		0,01		0,82	10,75		0,32	1,35		0,74			1,28			0,38		16,56	1,83%
UTAG	0,92	0,78	0,68		20,46			0,26	0,87	0,72									24,69	2,73%
Grand Total	7,76	14,94	64,50	0,81	219,68	238,08	11,39	112,83	37,09	8,22	2,39	23,33	6,57	126,13	1,36	2,67	1,64	24,14	903,59	100,00%

Anexa nr. 11 - Top 14 agenți economici contractați, per APL

Agent Economic	Anenii Noi	Bălți	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău	Cimișlia	Dondușeni	Drochia	Dubăsari	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni	Hîncești	Ialoveni	Leova	Nisporeni	Ocnita	Orhei	Rezina	Rîșcani	Sîngerei	Soroca	Ștefan Vodă	Strășeni	Taraclia	Telenești	Ungheni	UTAG	Total	Suma	
Credoprim S.R.L.								7											1							1	1							10	22 778 166,50
Anreal Cons S.R.L.								10																										10	7 691 310,97
Vladoc Com Srl			1							2	1		1		2						1			2	1									11	2 281 185,95
Rîșcani-SC Î.S.								11																										11	23 614 508,90
Fabrica de unt Florești								2		1	1		1		2							1	1							1	1			11	8 037 386,28
Vanro - Com S.R.L.								12																										12	3 368 943,28
Cantina Liceist Î.S.								12																										12	24 087 767,30
Bucuria-El Î.S.								13																										13	23 721 120,80
Slavena Lux S.R.L.				3	1			2						1							1		2	1	2					1				14	2 096 228,07
Datario S.R.L.								1	9												2							1			1			14	2 578 228,20
Alim-Total S.R.L.		1		1	1			12						1									1				1							18	3 839 145,37
Lovis Angro S.R.L.				2				4		1					2							1	2		3			2		2	2	1		20	8 381 199,42
Baguette S.R.L.			1	2	1			12		2	1			1	3						1	1	3	2	3	1	1	2		2	1		40	7 031 733,78	
Lukoil Moldova S.R.L.	1		2	3	2	2	2	9		2		2		2	1	1	3	5	1	1		2	1	1	2	1		1	2	1	3	2	55	28 193 566,22	
Total	1	1	4	11	5	2	2	107	9	8	3	2	2	5	10	1	3	5	2	1	5	5	10	6	11	2	3	7	2	7	7	2	251	167 700 491,04	

Anexa nr. 12. Comunicarea dintre APL de nivelul II și părțile interesate în procesul decizional

Regiune	UAT	Diversitatea surselor de comunicare ¹²	PI implicate în consultări publice per APL ¹³	APL cu grad de implicare semnificativ a cetățenilor ¹⁴	Accesibilitate ¹⁵	Participare a PI la ședințele APL ¹⁶	Rol semnificativ al PI ¹⁷	Total
Nord-Est, oficiul regional Bălți	Rezina				1		1	2
	Șoldănești							0
	Florești					1		1
	Fălești				1			1
	mun. Bălți				1		1	2
	Glodeni		1					1
	Sîngerei						1	1
	Telenești						1	1
Sud, oficiul regional Comrat	Basarabeasca				1			1
	Leova				1			1
	UTA Găgăuzia				1			1
	Cimișlia	1			1			2
	Taraclia				1			1
	Cantemir				1			1
	Cahul				1			1
Centru-Sud-Vest, oficiul regional Călărași	Ungheni				1	1		2
	Strășeni			1	1			2
	Orhei				1			1
	Nisporeni							0
	Ialoveni							0
	Hîncești				1			1
	Călărași				1			1
Nord, oficiul regional Edineț	Soroca	1			1	1	1	4
	Drochia	1	1			1	1	4
	Rîșcani	1			1		1	3
	Dondușeni	1				1	1	3
	Edineț	1	1			1	1	4
	Briceni	1						1
	Ocnîța	1						1
Centru-Sud-Est, oficiul regional Chișinău	mun. Chișinău			1				1
	Anenii Noi							0
	Dubăsari							0
	Criuleni				1			1
	Căușeni							0
	Ștefan Vodă							0

¹² APL cu o diversitate de surse de comunicare între 7-9.

¹³ APL cu cel mai mare număr de persoane implicate în consultări publice, calculate în baza interviurilor părților interesate

¹⁴ Calculat în baza interviului APL.

¹⁵ APL cu cel mai mare scor înregistrat la capitolul accesibilitatea sediilor.

¹⁶ APL la care cel mai mare număr de părți interesate au raportat participarea la ședințe

¹⁷ APL la care părțile interesate au raportat drept semnificativ rolul pe care îl au în procesul decizional.

Anexa nr. 13. Transparența ședințelor

Regiune	UAT	Anunțul publicat pe toate cele 3 surse monitorizate	Anunțul făcut public în termeni legali pentru toate ședințele	Includerea pe ordinea de zi a proiectelor urgente cu argumentare	Publicarea deciziilor tuturor ședințelor	Publicarea deciziilor în termen de 5 zile	Total
Nord-Est, oficiul regional Bălți	Rezina		1		1		2
	Șoldănești		1				1
	Florești		1		1		2
	Fălești	1	1				2
	mun. Bălți	1	1	1	1		4
	Glodeni		1		0		1
	Sîngerei		1		1		2
	Telenești		1		1		2
Sud, oficiul regional Comrat	Basarabeasca		1		1	1	3
	Leova				1		1
	UTA Găgăuzia		1		1		2
	Cimișlia						0
	Taraclia		1		1		2
	Cantemir				1		1
	Cahul		1		1		2
Centru-Sud-Vest, oficiul regional Călărași	Ungheni				1		1
	Strășeni				1		1
	Orhei				1		1
	Nisporeni						0
	Ialoveni			1			1
	Hîncești				1		1
	Călărași		1				1
Nord, oficiul regional Edineț	Soroca		1		1		2
	Drochia		1				1
	Rîșcani		1		1		2
	Dondușeni						0
	Edineț		1		1		2
	Briceni		1				1
	Ocnița				1		1
	mun. Chișinău		1		1		2
Centru-Sud-Est, oficiul regional Chișinău	Anenii Noi		1		1		2
	Dubăsari		1		1		2
	Criuleni		1		1	1	3
	Căușeni		1		1		2
	Ștefan Vodă		1		1		2

Anexa nr.14. Evaluarea gradului de transparență decizională al APL per indicator

Regiune	UAT	Comunica rea între APL și părți interesate	Transparen ța decizională a paginii web	Atitudinea APL față de solicitare de informații	Transpar ența ședințelor	Integrit ate	Transpare nța concur s ocupare funcții publice	Transpare nța achiziții publice	Total
Nord-Est, oficiul regional Bălți	Rezina								0
	Șoldănești			1					1
	Florești			1					1
	Fălești			1		1			2
	mun. Bălți		1		1	1		1	4
	Glodeni			1				1	2
	Sîngerei								0
	Telenești			1		1			2
Nord, oficiul regional Edineț	Soroca	1		1				1	3
	Drochia	1		1					2
	Rîșcani		1	1		1			3
	Dondușeni			1					1
	Edineț	1		1					2
	Briceni			1					1
	Ocnița			1					1
Centru-Sud-Est, oficiul regional Chișinău	mun. Chișinău								0
	Anenii Noi								0
	Dubăsari						1		1
	Criuleni				1	1			2
	Căușeni			1					1
	Ștefan Vodă			1					1
Centru-Sud-Vest, oficiul regional Călărași	Ungheni			1					1
	Strășeni		1	1					2
	Orhei			1					1
	Nisporeni								0
	Ialoveni								0
	Hîncești			1					1
	Călărași			1					1
Sud, oficiul regional Comrat	Basarabasca				1	1			2
	Leova					1			1
	UTA Găgăuzia						1		1
	Cimișlia					1	1		2
	Taraclia								0
	Cantemir								0
	Cahul			1					1